

ఆంధ్రమిత్ర

3.9.27

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ మార్చి నెల 24 వ తేది సోమవారము

No. 291

సంపుటము. ౫

కాళియు కి నా మ స వ త్స ర ఫాల్గుణ మాస బహుళ అష్టమి ౮.

సంచిక ౨౯౧

మిక్కిలి మనోహరముగు నువాసన 126

(రిజిస్టర్డ్) ఆటో దిట్ బహార్. (రిజిస్టర్డ్) కాబడినది.

ఇక్కడికాలపురుతి కనువడునది, పాటిలేని మనోజ్ఞ మగు నువాసనము.
ఆటో-హాగాని, సారా-హాగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము
లేయబడిన కేటల ఫున్నసారము.
నీ కువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినవో, మనోగ్ధుడు
నువాసన నిన్నులనరించును.

ఈ క్రింది కరిమాలు: నీసాలలో నుండును.
చిన్న నైజా (అర ద్రాం) నీసా 1-కి 0.2-0
చుట్టరకము నైజా 1-ద్రాం " 0.12-0
కేరొక నైజా 2 " " 1.4-0
కేర్ల నైజా 4 " లేక క్లీ కొన్న " 2.0-0
స. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-కి 0.8-0, 8 బుడ్డకు 0.14-0 (తక్కువ).

కేర్లల, కట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమపులాసు దొరకును.
ఆ నేకమగు నకలు పెంట్లు కలపు, కాపున, తాము కొనునపుడు నిన్నులై
ను, కార్డులైన ఆటో దిట్ బహార్ అను పేరున పరికిరింపుడు ఈ ఆటో
దిట్ బహార్ అయినప్పుడు నువాసనమును పరికిరించు గోయవారి దిగువనా
ప్రాసినవో అదా-కిట్టెలుగు నువాసనకార్డు ఉచితముగ వంతుడు.

హోటలు, బహుళ: అంగ్లొ-యండియన్ (దగ్గ అండు కెమిక్ల కంపెనీ లె. 188, అమ్మచున్నీరు వీధి, నాంబూరు.

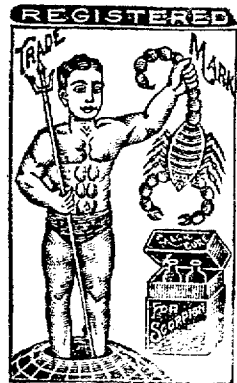
ద కాను రోజులందు: నీసా ౧౦ గ్రాం పోతం ముద్దీ, నైజా అనాకొన్న, మువాసన

సర్వవృత్తిక విషనందీవిని.

(రిజిస్టర్డ్) కేటల ముక్క 586

చుట్టరకము వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.

కువాలులేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.

ఇది ప్రతి వత్రికనుండి దుండే
కలసిన ముఖ్యమధము. అంగ్ల
ము-నాని, జేయవై దుర్బలత పా
ద్రాం-చుట్టరకముగ్గురి ఎన్నుదినము
అంశినను వండు గెలుమనుడు.
కేటలకు ముక్కు కాక ఎలక,
కేక్కు, పాము, జట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నువ్వయో
గించును. కేటలకాట్ 1-కి 0.8-0
పొన్నజి 0.8-0. 1 దణక పొన్నజి
కేటల రూ 5.0-0. పొన్నజి కేటల.

విశేషము 2 పొన్నకట్లు తిప్పించుకొనువారికి పొన్నజి ఇవ్వం
వర్తకులకు 100 కి 25 మాపాయలు వయిన నియ్యబడును.

ఇరువామా:— ధ న ల క్షి కం పె ని,

1 కి పెంక పేక మేస్త్రీ వీధి, సోకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

గమనింపుడు గమనింపుడు

ఫుల్క లెక్ పేనాల ధర తగ్గించబడినది.

బ్లాక్ బర్డు రూ 8-8-0. స్వాక్ రూ 7. నాటర్ మెక్
రూ 7-8-0. నాటర్ మెక్ (సేప్టిలేక్ సెల్ఫ్ ఫిల్లింగ్) రూ
10-8-0. సెల్ఫ్ 210 రూ 4. అల్ట్రా-డ్రా రూ 2-12-0.
(1514) గిరిబదర్డు, స్టేమర్స్, తిరువళ్ళీ-కి, వద్రాన్.

ఉచితము! రూ. 3000. ఉచితము!

వివరములు కొరువారికి తెలుపబడును.
వజంట్లకు మంచిక మీషను ఉపవ్యవహును.
అదెన్ను:— ఇ ఎం. కర్మ అండు కంపెనీ,
1527 పోస్టు కాశీలంక, గోదావరి జిల్లా.

ఆత్మజ్ఞానా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసిద్ధి.
వంశ్యముల నచ్చానమును గురించిన కాశ్మీరీ-చర్చ
గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
శిష్యులైన చక్కని గ్రంథము. తెల ౫0.౫0.
మనెజరు, ఆంధ్రనామ్రాణి కార్యాలయము
హోల్లె రోడ్డు 312, మదరాసు

మదరాసు అండు సదరక్ మ గాటా
రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)
నో టీ సు (1531)

ఎలక్ట్రికల్ వనిముట్లను రి పే రు చేయుట
యందు మంచి అనుభవముగల ఒక ఇన్స్ట్రు
మెంటు మెకానిక్ (Instrument Mechanic) పెరం
బూరు వచ్చి-నో వనిచేయుటకు కావలెను. ఎంత
కాల మనుభవముండునదియు, ఎంతటితం కావలసి
నదియు తెలుపుచు అర్కోణు ఎం. ఎన్. ఎం.
రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్ ఎజెన్సీయారికి దర
ఖాస్తులు వంపుకొనవలెను.

వేసవి మిడిఎండ

తీవ్రముగ నుండి వగరమున వీధులలో ధూళిరేగుచు ఇనసమృద్ధముగ నుండి చల్లనిగాలి కార్ధారము లేని తరుణమున
నాయుచలనమే లేని కాలమున కనలుమాసి కొంత కాలముండి

దిట్ కుష్

కుగంధమును చూరగొనుడు. ఆ సువాసన మీకు వనవోద్యాన సందారానందమును స్మరణకు తెచ్చి ఆత్మగృ
స్వక్షుచులను కలిగించును. కావుననే యెల్ల వాగును

దిట్ కుష్

నీసాలను తమ అలంకార పేటికలం దురుక్కొనురు.

దిట్ కుష్

ఆత్మగృమగు సౌఖ్యమును అమందానందకరముగు కుగంధమును కలిగించును. సర్వాలంకారములకు విది నాయక
మణి. వెలును, సోలయేనీస్ ముట్లను తెలియగోరువా రిట్లు వ్రాయవలెను.

కె. ఎన్. వి. అయ్యరు అండు కంపెనీ, 13/286, అప్పాబిల్లింగు, వైనాబజార్ రోడ్, మద్రాసు.

H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

మా కీర్తి ప్రాచీనమన్నాడు :

ఈ నెల 4, 8, లేదీల సంచికలో ఆంధ్రభాషకు
కలాకాలకు గూర్చిన దాక్షిణ్య భాగవానా పట్టాభిసేవారామ
య్యగారి రెండు యుక్తరచనలు ప్రచురించబడినవి. కలాకాల
వ్యవహారములను గురించి మాచ్చటించుచు అందరి ముసాధ్యా
యుడగు సావిత్రియ్యగారు గూడ ప్రస్తావించిరి. అందు ఈ
డిగుర సుదామారెంపిని ఆపనాదమున ప్రత్యేకముగా కలా
కాలటి వామనల పురుషులకు అనుకరించుటకలసా, ఇవి
ఆంధ్రసహజములను వాయువీ గల ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి
గింప నుద్యమించుచుండెనా, నికష్టిలిపి కష్టమే యుటకలసా,
మీటిని విమర్శింప సాహసించుచున్నాను, ఆంధ్రసహజముల
సామధానముతో నావిభావరము వలకెందును గాక.

ఆ ఆపవాదము దెప్పించిన (1) తలవన తలంపుగా నేమి
కొన్ని అశిలీతములు అత్యాచారములు నైన కొన్ని
కోరికలను పాలక సంఘమువారిని కోరితినియు, వారి సంతక
రించకుండుట న్యాయమేయనియు, (2) కమలాకాగోతము,
నూతనా గోవి యాచమదేవీ స్వయీ సూర్యస్వామి ప్రత్యక్షులు
గడిపి సమకట్టితి ననియు (3) పాలక సంఘమువారికికేటే పేరు
తరి మానునందు గాన సమర్పించబడిన విజ్ఞానయందు
కోర్కె హామయంతరావు గారికిని వామను వైదిగతు జరిగిన
సంభాషణోత్తరప్రత్యుత్తరముల నా గాంతునందు జారి
యందు నమ్మక స్వామి ద్రోహోపశా నూనిందితి ననియు
నొక్కటి.

సీతారామత్యుగారి యుత్తరములందు నానకు నోపలి
మానుమంత్రావు గారికిని జరిగిన యుత్తరములందుండి కొన్ని
భాగములు ముద్రించి వారి పనుమాలముగా అన్వయము చేపు
టచేసిది ఇంటియగారక, ఈ నాక్యములు సుందర్భక్తావ్యయము
గనుండి, నిశ్శబ్దీరి శను కనుమాలనుకుంటుల మార్చి భార్యులకి
ప్రచురిపబడినవి మా యుత్తరప్రత్యుత్తరములకు, మా కనేక
సహాయములందు జరిగిన సుఖానునలకు సుఖార్ణవముగా వ్రలి
రామాభిమాన ప్రచురింపబడు నా కత్యంబరుతూజాలముగా
చుప్పడు, ఇది యున్నయే ప్రజాసామాన్యమున కధి యుప
యుక్తము గావకు ననుమానములేకను, పులిరాధిపతులు సంగీ
ప్రమాగానున్నయెడల విజ్ఞాపనమును ప్రచురించెదనని యిచ్చిక
యూజులనినను మీజుడదేవు.

నీతా రాజయ్య గారు ఏదయ్యామొక "లెంటి" సమాధా
మునా శవము ప్రక్కకులకు త్రాసినందున తెలిసి మున్నగున. ఆ
సమాధానములు తండ్రితోనుండు నిద్రయందును అది శర్యము
అని అవత్యము అని మాత్మమునా నిరూపించి విశేషియందు
కురులమునా గానావివరమును గురించి అంత నిపులమునా
ప్రాముఖ్యమైన అం దీ అవసరములు ప్రవేశించుటచే నేరింత
మారము ప్రాయశ్చిత్తపరచి, పాతములు క్షమించున గాక.

ప్రథమాపవాదము:—క. నెలకు నూరు రూపాయల
జేతమునుగురించి.

ప్రభువును నే నేకోర్కెను కోరవలసింది. మీని
నూర్చి పాపములతో నావు నానా బేరములొడి రుద క్రింది
రీతిగ వ్రాసిరి:—

“దీక్షాబాచన చేసిన పిమ్మట ఒకవిధమైన శిక్షాసముహతు సేవ వచ్చినాడు. అది హితు తృప్తికరముగ నుండునని సేవ తలచుచున్నాడు. యాశీర్వాద సమర్థుని సంపూర్ణ వేదనను నెలకు 60 లు మాకు కలకాల యొసగును. ఇందుకు మైన, వారధులన్న యొక నిధినుండి మాకు రూ 200 లు వేరయిచ్చెదను. ఒక్కొక్క మాటు రూ 100 ల చొప్పున ఇది రెండు దఫాలుగా విచ్చెదను. శేషము రూ 200 లును (అనగా, మొత్తముమీద నెల 1 కి 100 రూపాయల వేతనము చాలాపుగా సుమారున్నట్లుగాను ఈ మొత్తమును బాంధవ బడించి. గో. కృష్ణ) మాకు చేరుకొని, చిన్న చిన్న పుస్తకములు బాటించువిద్యాలయము ఇంక నితరసౌకర్యాలందలి బాంధవకులకు ముక్తమగునట్లుగా వ్రాసి ప్రచురించుటలను రాబట్టినగుండా (శేషము) రూ 200 లును కూర్చి వాళ్ల సంసారచర్యలమని సమర్థముగలదు; ఏలనన, శేషమలో కొన్నింటి ఆఫ్ ఎడ్యుకేషనునందు మనకు కల మర్యాద మన వార్యములందరకుట కత్తుక సహాయమొనర్చును.”

కాశీకర్తవ్యములై యీయే కామములను రహస్యముగా
 నిరవతరమునని నా కామములనుగలగదినది. అనుచుకను ఈ

దేభాలవారి గా నిచ్చుదబ్బు, నెలకు 20 రూపాయలు ఇచ్చు
నట్లుగా, ఏ కారణము చేతనో మాన్యుచికినది. భో॥ప॥ కీతానామ
య్యగారు, తమ తివ తేది యుం తగమందు ఇట్లు వానినారు.

“భక్తముచేయుచున్నట్లు బహిరంగము కాకుండకుండుటకు ప్రాయశః కనికరాలయూలభవము నాచుచుకొనవలసివచ్చినది. ఇందుకు నొక మార్గముగా భక్తముచేయుటకు నితర స్థలములలో, రహస్యములలో నేను మాత్రము హింసకాల, వారిముద్దయొక్క “నిధి” నిజముగా నున్నదో లేదో, అదియే బాధతో, కళాకాలదో, లేక స్వంతమో, విచారించుట నాపనిగాను. ప్రభువును పై ఉత్తము దాఖలుగా నాకు 200 రూపాయలు కేటవకు నూరేసిరూపాయలచొప్పున రెండు దఫాలుగా ఇచ్చినదని చెప్పినాడు. నెలకు 20 రూపాయలు దునిలబడవచ్చినది. దఫాలెక్కున బట్టి చూస్తే కేవలము ధర్మాభిప్రాయము మొదలు లేనట్లే అవుచున్నది. ఇంతయే గాక యీ 20 అక్షరాలెంతో అక్షరాలైనది యిప్పుడునే మూడెని భోగము సీతారామయ్యగారు దెచ్చియున్నాడు. ఇది దెలిసినరకు సత్యమోయో క్రింది హామయి రావుగారి యుత్తములన జేసిపడగలను.

9-10-18

“నా శ్రేణులో విను శంకు అయి వెళ్తున్నా, యాగికులు, ఒకటి, రూ 15 ల ఒకటి కిద్దరికోసం ఉన్నది. ఇద్దరు రూ. 10 ల గాక యిచ్చినాను. ఈ (మొత్తము) 60 లు ఆయాకు వెలలకు ఎక్స్ట్రా మొత్తము (అనగా నెల 1కి 20 రూలవో) క్రింద జరుగిట్టుకోవలయును” దీనినిబట్టి నెలనెలకు సరిగ్గా రూ 20 లు యిచ్చుకుంటుంటే గాక, యీసామ్యు కోసో శ్రద్ధాగి నాకు స్వతహాగా యిచ్చుటకూడలేదని స్పష్టము గాగలదు. ఈ 20 రూపాయలు హనుమంతుని గాక తమ పోయబట్టి యిచ్చుచుంటేదీవారు.

ఇక "శేషము రు 200 ల" గూర్చి విచారించును. ఇందు
గూర్చిన వాక్యములు విచారించినచో, పుస్తకములు వ్రాయుట
వాడుచుండురావు గారు శేష కలసి గాని, లేక ఆయన ఆజ్ఞ
కోసమగువారు అనగా ఆ పుస్తకముయొక్క కట్టుబాటు, విషయ
వివరము, పరిమితి వగైరా నూచించి వ్రాయుచుండు ఆజ్ఞ యొసంగి
నపుడు శేష గాని, జరుగుటదలయును. అట్టి పుస్తకముల నన్ని
విజ్ఞు సమాధించి అందలి రు 200 లు వా కోసమగుట ఆయన
లేతనే జరుగుటదలయును. శేషమల్ గూర్చి అఫ్ ఎక్స్
శేషము నందు ఆయనకు గల మర్యాదయే నీటి ఆధారము
ఆయనయే నెలవిచ్చియున్నాడు. ఇక దీనిని గూర్చి, మేము
భయము పుస్తకములు వ్రాయుట గాని, వాచే వ్రాయుచుండు
గాని బాత్రికా యీ ప్రశంసయే ఆయన దలపెట్టలేదు.
ఈ "శేషము రు 200 ల" విషయమై ఈ కోవిందరుకు
సమాధాన మొసంగ లేదు. ఈ వారణాసుల కలన
నాకు నేనక్కడ నున్న 8 నెలలు చాలా వియ్యగర్థి
పాలకనంపును. వారిని నూరు మాసాయిల జీతము పెట్టనే
యే రహస్యాలు లేకుండా యిస్తేగాని పట్టలేదని వ్రాసి
కోన్నాడు. ఇందు అచింతితకృ మొంత వర మున్నదో పాఠకు
య్యానింపురు పాక. పాలకమునుమనాదికి పుంకటి వెలియక

హాసమయముగా. భో॥ య॥ గారు వ్రాసిన యుత్తరములో "పాలక సంఘమువారి యుద్వేగములు కాబట్టి కో॥హా॥ గారి స్వభావస్వరూప సందేహించి యున్న ఖరారు తామే ఆ బాధ్యతను వహించి" జవాబుచెప్పెద మని పాలకసంఘమువారు తీర్మానించి రని యున్నది. కావున హాసమంతరావు గారికి తెలిసియున్నచో అందుకి తెలిసికట్టుగానే భావించవచ్చును; కనుక ఆచింతితము గానేదు. మరియు కో॥ హా॥ గారు 2-19 తేదీన వ్రాసిన యుత్తరములో "..... అన్నివిషయములు గమనించి చూచినచో, నావాక్యములయందు రుదా, ధ్వనులు, వ్యంజితములు, మీద గూడ ఆధారపడుటకు మీకు నిర్వివాదమైన వాక్కుగలదు. నాముత్తరములకు కక్షకుమీద మీకర్థ మందుకొనకుండా కంపుయన్న ప్రియమనాటి కక్షకు తీసికొని, అసలం యుత్తరములు తిరిగి వెంటనే కంపుతాను....." ఈ యుత్తరము నేను పాలక సంఘమువారికి ఆఖర విజ్ఞాపనము పంపిన వాఱుననే అందుచు ముందు నే నాకంద పుకరుబడించి. ధ్వనులు వ్యంజితములు గూడ తెలియబరచవచ్చు నని తెప్పినప్పుడు వారలన ఈ రహస్యము ప్రచురింప బడవలసివచ్చిన" దని భో॥ య॥ గారు సందర్భము తెలియక వ్రాయుట అశ్వాసము. కనుక యీ విషయము పాలక సంఘమువారికి హాసమంతరావు గారి యనుమతిలేకుండా తెలియబరచితి నను వింద గూడ నాకుండు కర్తవ్యమగుదు. కనకాకావూరిమనునో కాదో విచారించవలసియున్నది. విప్రచయన నేను వ్రాసిన యుత్తరములోనే యు. 100 ల తీర్చ

మ యిచ్చునియెడల అనుభవరాసనే తెలిపియున్నాను. అది ౩
సుంగక, స్వాధ్యక్షత్వాదులు నే నిడుతున్నట్లుకు యెంతమాత్రం
వేగింకాంతము కాదనియు, యిచ్చుటస్వభావ పోషణయు క
ధ్యవసరముగాయు నిర్వర్తించుట కరకాళియు కలదని గెంతు.
యే ముఖ్యకారణమనియు గూడ నాగిసి నామ, నాస్వంత భువ
బాలితా గూడ వంతుకొని యు. 100 జి యీ కాలములో
నాబోంట్లకు ఆనందమయివ వేరకదనియు దెల్పి యున్నాను
ఇందలి అత్యంత యచ్చుట మన్ననో తెలియదు.

ఈ కోరికను పాలక సంఘ వారే తీర్చాడంటిరా
మానండి. “ఇకముందు నుండి సెలవు 80 రూపాయల వరకు
జీతము వృద్ధి జేయుటకును,” అని తీర్మానించారు.
భో. ౨॥ గారే వారి వృత్తరములూ యిట్లు వ్రాసినారు:—
“ఈ ప్రతిష్ఠాపరములూ చేరికప్పటినుండి యీ కో. కృ. గారు
కళాశాలనుండి సెలవు 60 రు లున్న కో. పా. గారి వేతనము
నుండి 20 రూపాయలన్న అందుకొనుచునే యుండిరి”
అంటేయే గాక “ఒకమాసము” నుండి యీ సంకలివారికి తెలు
చును. ఇన్ని తెలిసియుండి రు 80 లకు “జీతము వృద్ధి జేకాము”
అను ప్రతిష్ఠాపరము గాత్రము నిచారించింది.

ఇంటిని గురించి వీరిని మొట్టమొదట నుండి శి-
శోకమున్నాను. భోజనము గాన దీనిని ముగించి మ్రోసిన
యంత్రమును ప్రయోగించి యున్నాను. సూక్ష్మప్రకాశ
అనుగతులైన 1. నాన స్వతంత్రములు అనుగతులు 2. అందుకు
దగ్గర 1000 అనుగతులు స్వతంత్రముగా లేవు. 3. మిగిలినవి మారు
(కోనా|| గారు) ఇయ్యవలయును.

4. ఈ దేవుని నా సుఖానందమునకి తీర్పు కంటాను.
ఇంతలో నాకు యిచ్చుకలసిన మొత్తముగాని, నేను
తీర్పుకునే మార్గముగాని వివరించ లేకని స్పష్టమగు మన్నది.
యీ రెండు విషయముల కోరిక! నా! గాన దరిమిలను నాతో
మాటాడినప్పుడు శిశ్వాంకు బడినది.

(1) బందరులో యింటికి స్థలభరితుతోనూ నూ 8000 లు కావలయు ననియు (2) నా వేయిరూపాయలు పోలే మిగిలిన రెండువేలరూపాయలు (కో॥హా॥ గారు) యిచ్చుననియు, (3) పెంక కోన సీతారామా రావు కారికి యిండ్లందు పెట్టినప్పుడు చందా కనూలు చేసినట్లు యిప్పుడునుచే కనూలుచేసి యిచ్చుకమ్ము ననియు, (4) నేను ప్రైవిటులగు యేదైన యాటంకములు కలు స్థితికి నేను యీ ఋణము తీర్చుకొనుట అపార్యమై నపుడు యీ రెండువేల ధర్మముగా నిచ్చి నట్లు భావించు బడుననియు, యీనాటగు ప్రభావకాక్యములు కో॥ హా॥ గారు రాజమహేంద్రవరమునందు సుగ్రామశెట్టి తెలిపియున్నాడు. వీటివిట్టి యింటి విషయమై యే గాట్టు ఇందుమీరు నానుటలవలనయే నేను భావించియుంటిని. ఇంటిని కూర్చిన చర్చ యాదిర్చు పరస్పరసంభాషణలకుండే జరిగియుండెనుగాని ప్రాతరూపముగ నేమియు లేదు. అయితే 27-4-18 తేదీన కో॥ హా॥ గారు వ్రాసిన యుత్తరములో మాత్రము ఈకిందివాక్యము గలదు. "మీరు ఎక్కడ భావముగానుండుటయో (అనగా తాడేపల్లిలోనో, లేక బందరులోనో, అని) చూచు నిశ్చయించేవరకు, మీరు ఇట్లు కట్టువలయు ప్రస్తుతము ఆపుదలచేయుటయనని కోరుచున్నాను. అప్పుడు, అందుకు కావలసిన ద్రవ్యము విషయములో నేను స్వతంత్రంగా గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను." తరువాత, "నేను బంధువులతో కలగముందు వ్రాసిన ఆఖరు ఉత్తరములో నేను, కో॥ హా॥ గారు ఒక్కోప్పుడు అన్ని ఒకంబడికలు విధులముగా వ్రాసి, యీవీర్వాణుల ననుసరించియే నేను అచ్చటికి నచ్చుచును నిశ్చయించి కానని కృప్తుగాగా తెలియపరచినాను. ఇది మేనెల ఆఖరువారమునందు వ్రాసినదియన్నాను. నా దురదృష్టవశాత్తమున కో॥ హా॥ గారు దీనిని పోగొట్టి యున్నాడు." ఈ రోజున సంకలి తెలియజరచుచు 2-6-18 తా॥ ఖుర కో॥ హా॥ గారు ఇటు వ్రాసిరి.

“మాగుమాస్తా ఆయుర్రమన నచ్చటనో పారవేసి
నాడు. అందులకు దానిసంగతులు గ్రహించలేకన్నాను...
నాకు పీలయినయెడల ఇచ్చటటికి (అందరు) వచ్చి చూయింటికి
గానిలేక చూ॥ కృ॥ గారియింటికి గాని సరాశరి రావలయును”
అట్లే తత్తులము శేను వచ్చి ౧౦॥ చా॥ గారితో ప్రైవే
యగా మాట్లాడినాడు. ఈయింటి విషయము ఆతడు స్వంత
వ్యవహారముగా పరిగణించవలసినది గనుక, ఆయన యితర
ప్రేమితుల లేని సమయమునంత మాట్లాడి యాయాపరతుల
నుసరించి వచ్చుచున్నానని దెల్పుగా, “ఇదియేనా, ఇం
కేమి నా ఉత్తరములోవ్రాసినారేమో చూచి కలవిచాను. ఇ
న్నియు మన మిదివరకు ఏర్పాటులేనీతి”న్నవేగచా వాటి
మీ వేన జరుగదు” అని అధ్యయనిచ్చినారు. దరిమిలాడు

ఇందులో పదివచ్చునని తెలిసి యుండెను. ఈ సంభాషణవాక్యములు ప్రాతరూపముగా కొలయే యుండును. అనంతరము బయలుదేరిన పేదలవలన నంత పొరబాటు చేసితి నాయని అనుకోవలసి వచ్చినది.

తరువాత, భో! పు! గారు వ్రాసినట్లు "పరమానందము గారికి, కో! మా! గారికి నాకు జరిగిన సంభాషణలో, ఇది సామాన్యమైన యుజనముగా నే, కో! మా! గారు భావించుచు న్నారనియు అదియును 1000 లకు మార్చి మీ అని తలచుచున్నారనియు తేలుచుంది, దీనికి ఒప్పుకొని." యీ అయినా త్వరగా ప్రసాదించవలసి కోరుతుంటిని. అయితే భో! పు! గారి వాగ్దానము, "గోపాలకృష్ణయ్యగారు తన వేయిరూపాయలను తెచ్చుకొనుటగాని యీ అప్పు వేయి రూపాయలు కో! మా! గారిని ప్రత్యేకముగా అనుగుటగాని జరుగలేదు" నని వాక్యము కేవల ముబద్ధము. కో! మా! గారి మనస్సులోనున్న ఉద్దేశ్యము తెలిసినవెంటనే, పరమానందముగారి యెగుట నా వేయిరూపాయలు తెచ్చుకొనుటకు సిద్ధులగు నన్నననియు, ఆయన యియ్యదలచిన వేయిరూపాయలు యియ్యవలసినదనియు కోరి యుంటిని. పరమానందముగారే యిందుకు సాక్ష్యము. అప్పుడు కో! మా! గారు ఈ రీతిని జవాబిచ్చిరి.

1. తన యిబ్బందులవలన తనవేయి యియ్యలేననియు.
2. కాశీజీకి సమీపముననున్న యొక శిథిలమైన యిల్లాలస్థలము, తాను కొని రెండు, మూడువందలరూపాయలు. ఎట్లానై నా సంపాదించి దానిని వాసయోగ్యముగా మరచుచు తేయించి యిత్తుననియు,
3. దానిభరిత నా వేయిరూపాలతో సరిపెట్టవచ్చుననియు, నేను వెంటనే తీసుకురావలసి వత్తునున, నేనుగాని, మేముభయముగాని ఆయింటి యజమానికి ప్రామిసరి నోటు వ్రాసి యియ్యవచ్చుననియును,

ఈ విషయము భో! పు! గారు ఏల వదలిపెట్టిరో ఆశ్చర్యముగా నున్నది. ఆయింటి యజమానియును శ్రీమాకరంగాచార్యులుగారు గూడ దీని నెగుంగుదురు. ఈ యేర్పాటును గూడ నేను ఒప్పుకొనుచు, నా వేయిరూపాయలు వెంటనే తెచ్చుకొన లేకపోవచ్చును, ప్రాంతేరినోటు యేర్పాటే నాకు చాలావీలు, అని చెల్లి యుంటిని. ఇది కో! మా! గారు అంగీకరించిరి. కాని, ఏకారణముచేతనో దీనిని దీనిన మునికు అదిగో నిదిగో యని జరుపుచునే యుండెరి. ఆస్థలము అప్పుడు అమనస్కాధీనములోనే యుండి, అందు తోట వేయిల కొకరికి కవులు ఇచ్చుటయు ఆ శిథిలమైన యిల్లు ఊడదీయించుటయు వగైరా పనులు గూడ జరుగుచుండెను. ఈ పని పరిష్కారమైన తే దీని నూతనముగాగని, మావీనరండినదైతండి నావేయి రూపాయలు తెచ్చుకొందునని యెగురు మాచుచుంటిని. ఇట్లు ఆచరణములు గడచెను. తుదకు నిరాశజింది యిక్కడ ఉద్యోగము సంపాదించుటకు ప్రయత్నములు మొనరిడితిని. ఈ వార్త కో! మా! గారు విని, ఒకదినము ఒకసంభాషణ జరిగెను. దానిసారాంశ మేమన.

1. ఆస్థలము నాకు ఉచితముగా నిచ్చెదమనియు.
2. దానిపై, తనకప్పు డెందుబాటలోనున్న ఆరు, ఏను వందల రూపాయలతో ఒకయిల్లు వేయించియిత్తుమనియు.
3. నేను తన కారణములేనంద, కాశీజీ వదలి వెళ్లిన వో ఈస్థలము యిల్లు తిరిగి నాకు తీసికొనెదననియు.

ఇందు రెండవవరకు తప్ప మిగతవరకులకు తిరిగి యొప్పుకొంటిని. రెండవ వరకుగూర్చి, నా యావశ్యకతలకు నాయభిరుచికి, అదబ్బుతో ఆచనపుద్దేశ్యము ననుసరించికట్టిన రూపముల యిల్లుసరిపోకపోవు ననియు, అకట్టడము నాస్వతంత్రగానే జరుగవలయు ననియుచెప్పెను, నామావశ్యకతలే మోచెల్లి యుంటిని. అప్పుడుదానికి 1500 రూపాయలు కొకలయననిచెప్పిరి. ఈ వైకము తామే అప్పుగానితప్పని కోరితిని. తాను యివ్వలేననియు, నాకుచితముగా నియ్యవలసిన యాస్థలమును దానియజమానినందనుండి కొనుటకు తానే యేచందాలవలనో వనూచేయవలయు ననియు, నాపూర్వపు వేయి రూపాయలు నేనుతెచ్చుకొన్నయెడల బాగుండు ననియు వెల విచ్చిరి. నావేయిరూపాయలు తెచ్చుకొనుటకు అప్పటి మా గృహచ్చిద్రములవలన వీలులేదనియు తా మివరకు కోసినేరా రామారావుగారి దృష్టాంతము చెప్పి చందా వనూలు చేయవచ్చునని విషయము ననుసరించి, ఆస్థల శరీరుకు వనూలు చేసి చందాకోబాటు నాకుగూడ చందా లిప్పింపవలయుననియు ప్రార్థించితి. ఇట్టి చందాలు నేనే వనూలు చేసి వచ్చుననియు, బందరులో మాత్రము తానచ్చుట తిరుగవలయు గనుక నేను తిరుగగూడదనియు, నేనుమాత్రము నాకు చందా

లిచ్చేవారికి, యిదికా లేకకాదు, నా స్వంతయింటి నిమిత్తమే యని' చెబువలయుననియు చెప్పిరి. ఇది అంతయు పరమానందముగారి యెగుటనే జరిగినది. తనయెగుట జరిగిన యిన్ని విషయములు చివరకు నిష్పలము లగుటచేతనే, తనకు, తన కంటే నీనియరులకు నీకారామారావు వగైరాల మాతృలను గూడ ప్రోసి యిచ్చి, (ప్రియములకు పదివచ్చి ఆదరించిప్పటికి, ఈ అన్యాయము సహించబాలక పరమానందము గారు గూడ తుట్టుకుదకు రాజీనామా నిచ్చుకొనవలసివచ్చినది ఈ వరకును వెలవోలెనె తరువాత పరిష్కారము చేయుటనని చెప్పిరి. అసలుయును సమీపించినప్పుడు, నేను వనూలు చేయచందాలు నాయా ప్రబంధములకులవద్ద వచ్చి నితరులవద్ద కనూలు చేయచందా కో! మా! గారు నిర్బంధించిరి. నా యాప్త బంధుమిత్రులు నేరెచ్చుట నుండుట వెంటమాత్రము ఒప్పుకొన లేదు గనుక (యీ సంగతి కో! మా! గారికి అనేకపర్యాయములు చెల్లియెంటిని) ఈ బంధువును నివృత్తియోజనముని చెప్పితిని ఆయన ఘట్టిపట్టుపట్టెను. తిరిగి సంతృప్తముగా నిరాశజింది అచ్చటినుండి వెళ్లి పోవనిశ్చయించితిని. ఇక ఆఖరు పర్యాయము యీ వ్యవహారము సరిపుచ్చునెంచి పాలక సంఘమువారికి అర్జిపెట్టెను కో! మా! గారు వెలవిచ్చిరి. వారిని నేను ఆసరుమువరకు ఎన్నడు ఏవిధమైన పుత్రత్ర ప్రత్యుత్తరములు ద్వారానైన ఎరుగకు. నా కేయదుకో యని సంతకము చితి గాని, కో! మా! గారు, యిది ప్రత్యేకవిషయముగా నాకు విచారింపవచ్చునని హెచ్చరిక చేసి, ఆ అర్జిలో నా కోరికల వైసము గూడ కో! మా! గారే చెప్పిరి. అది యిన్ని యనిన

"2. బోవనుగా (కో! మా! గారివద్దను సంఖ్యగూడ వారు చెప్పిన) రు. 2000 లు నాకీయ్యవలయుననియు, యిందు వలన లభించిన యిల్లుపై వరకుల ననుసరించి యుండవలయుననియు.

2. ఏ. లేకపోతే, కో! మా! గారి యిల్లు ఉచితముగా నిప్పించేవత్తును, రు. 1500 లు (కో! మా! గారి లేఖకారము) చందాలవల్ల వనూలు చేయుట కధికార మిప్పింపవలయును. ఇది కాశీజీపేరున (ఒకటివరకు యింటినిమిత్తమని, గో! కృష్ణ) వనూలుచేయుటకు అనుజ్ఞ యున్న బంధుమిత్రులు, యితరులు అనుభేదమును తొలగించుటయొక్క.

ఈ కోరికలు ఈ వైకారణములచేత అచింతియును గానరవు. ఇవి దురాశా భూములయ్యెను గూడ. కానరవు. ఏలనన, అన్ని కారణములకుండు, పాలక సంఘము వారే నా అర్జినగురించి విచారింపు సరుకమున నాయెగుట. అర్జింత పానుభూతిని గనుబుచ్చుటయు, ఆందు ముఖ్యముగా భో! పు! గారు గూడ చాలా అయిదోమాకు కనబుచ్చుచును, ఒకరివద్ద యావత్తము పనిచేయు టీవద్దకిచ్చు యివ్వలేవు. ఘటు అయినా ఈ రూపముగా నియ్యవలసిన దని తీర్మానముపాదించుటయు (యిది అంగీకృతము గా లేదు.) మొదలై సంకతు లేదుగాక యింతేమి లేదని స్పష్టపరచుచున్నది.

ఇట్టి స్థితిలో, యీ సంగతులన్నియు తెలిసినవారై యింతపానుభూతి నాపించి: వారై, జీవితాంతమువరకు యిచ్చుట ఒక ఆశ్రయము ఏర్పరచుకొని కళాకాలంలో పని చేయుదు నకు నా మనోదీక్ష వెలిగినవారై, తుదకు కేవలము యాచన రూపముగా వైస నేను సహించి ఒక గృహము నిర్మించుకొందునకు ప్రార్థన వైస అంగీకరించుటకు, పాలక సంఘము వారికి వలసవడలేదు. దీనికి కారణము? నూచించుచు నేను వ్రాసిన ఒక చీటిని గనుబుచ్చి. ఈ నా అర్జికి యెట్టి సంబంధము లేని చీటిని గనుబరచి, పాతపలకు, కాశీజీపేరుమీద అయిదువేలు, మూడువేలు, వనూలు చేయి చుట్టమించిన కతమున మేము యీ వాగ్దానము చెల్లించ లేకపోయితి, దురభిప్రాయములోకి వడుపుట యెట్టి వ్యాధియనో, పాతపలకు విచారింతురుగాక. ఈ చీటిని రెండవ అపవాదమును చర్చించివుడు, వివరించెదను.

ఇంక, ప్రియముల వదలి పోయి: - భో! పు! గారి యుత్తరములోనే ప్రత్యధములకుంకి యీ వాగ్దానము యేకోయొక రూపముగా నున్నదని తేలుచుకున్నది. దీని సంబంధమైన ఆశ్చర్యనేక శిక్షలకును "బహుళ" తాడెట్టి ప్రత్యేకముగా నుంపుచునును, అంతరకు యిది కళాకాలపు పెక్కునుగానే భావించుటకు నుండు కో! మా! గారి 27-4-18 లేదీ పుత్రరము నుండియే తెలియగలగు. పెక్కును అనే పదము అందు స్పష్టముగా నుండెను. ఇంతకే బాగుండెను దీనినే కళాకాలంలో కళాభాగముగా (ఇది యిదివరకు లేదు. కేవలము వ్రాస్తూంటు మాత్రమే. దీనినే యేకారణమునకో కళాకాలగా ఇంతవరకు వ్యవహరించుచున్నాడు) మార్చి, భారత

కామమోక్షములకు నాలుగుపద్ధతులుగా విభజించి యేర్పరచిన బాగుండునని తెల్పితిని. కో! మా! గారు, 12-4-18 లేదీ ఉత్తరములో, "..... మీరు కేవలపలకు కరయారబేయల యునును ఆకర్షకత నంగీకరించినవో, దీని (శిక్షలయొక్క) రూపము, ఇంకా మెత్తగా ఎటు త్రిప్పితే అటుదిగ్గజద్దతిలోనున్న కారణమున, మీ కృత్రిమ ననుసరించి నా ఉపాదేశాలనుబట్టి, సిద్ధాంతీకరింపంద వచ్చును..." అని చెప్పిరి. దీనిని ఊతముగాగొని నేట్లు మార్చితిని. ఆయన్న కళాకాలాధికారులు ఒప్పుకొని ఈభాగమునకు కన్ను ప్రధానోపాధ్యాయముగా నియించిరి. ప్రతీకళాకాలమును, కళాభాగముయొక్క శ్రీధానోపాధ్యాయము, తదితర భాగములు దీని ననుసరించి యుండవలసిన కారణమున, వాటినిన్నిటికి గూడ ప్రాధాన్యము వహించుట మనము మామచునే నున్నాము. అందువలన నేనుగూడ అట్లేకొనాము. దీనికి సమాధానముగా భో! పు! గారు ఈశిక్షలయొక్క నాకు సరిపడదంటే, కళాభాగము కొత్తగా నిర్మించి దానికి ప్రధానోపాధ్యాయముగా నుంచినామనియు, కళాకాలకంతకు ప్రధానోపాధ్యాయుడని భాళి యింకా కాలేదని చెప్పియున్నాను." ముందు కళాకాల అని వ్యవహరించుట యే గాని నా యిమ్ములు మాత్రమే గలవనియు, అందుకు హెచ్చుమార్పు కో! మా! గారిని వారుదస్సుకుచేసి ప్రయరించు సాంస్కృతిక: పోర్టులపట్టియే కనుగొనవచ్చును. కళాకాలాప్రధానోపాధ్యాయము అను పదవియే తనప్పుడు అది భాళిగా లేదనుట యేమి చిత్రమో తెలియవచ్చును. పిమ్మట శిక్షలయొక్కనుండి వచ్చు కళాభాగమునకు బ్రాన్సిరుచేసి నామకు మరొక విశ్రీయు. నేనువచ్చివాడిగ, అట్టి అర్థము నాకు వంపుటగాని, అట్టి శిష్యావములూద పాలకసంఘమువారు చేసి యుండుట గాని జనరంగముగా కనబరచినవో దానిజన్మితి తెలియును. ఇదియంతయు తమ అన్యాయమును కప్పిపుచ్చుటకు చేసిన బహుమార్పు. పోనీ, కో! మా! గారిని తీసివేసి నావదన విశ్చలంపినవచ్చునందు యిచ్చుటలేవందుమా! ఆయన హెచ్చుమార్పులేక. ప్రతి పాతకాలమును (ప్రియము, హెచ్చుమార్పుగూడ గలను. అట్లానేనుగూడదా! ఆయన ఆపనివోనై నా యెప్పుడువచ్చుచెప్పట విశేషము లేనేలేదు. ఎప్పుడు కళాకాలాయాచనముకే తిరుగుమా ముండునుగదా. అందువలన ఆపనివూద అంతసరసముగా జరుగుటలేదు. ఇంకను ఏదీయో, కారణమును చూచుచుండుకొని యిల్లు నమాధానముచెప్పవలగుండంగింట్లు స్పష్టపడగలను. అచింతియుగాదు. దురాశగాదు (నాకు , నావీయంకు స్వతంత్రము, ప్రభువునునే 12-4-18 లేదీ ఉత్తరముగానే యిచ్చెదమని వాగ్దానమున్నది.) ఇంక యిదియుకే న్యామముగా పాలకసంఘమువారు విచారింది? పాతపలకు విచర్చింపగలను.

ఈ కారణములవల్ల ప్రభువాదవాదులు అబద్ధము.

రెండవ అపవాదము: -

దీనిని నూచించు భో! పు! గారి వాక్యము తెన్నియన, 1. నాచీటిలో ముఖ్యభాగములు వదలి, పాలకసంఘమువారి తీర్పువైక ఉదహరించడము. నా వాడే నామా ఉత్తరమునందు ఈ చీటిని మార్చి విషయము వదలివేసి మిగిలిన భాగము ప్రయరించుట.

దీనివలన, నేను 3000, 5000 రూపాయలు కాశీజీపేరు మీద వనూలుచేయి నుంట్టితివనియు ఇంక చాలా అన్యాయములకు, పాలకసంఘమువారు ఇవ్వవడలేదనియు దురభిప్రాయము పాతపలకు నిచ్చుట.

2 టీవర్లు నేను విక్రమశోకమున వైకపట్టెను "తాము తన జీతముల వ్యాగ్రా నాలు సొమ్ము స్వేచ్ఛగా యాచన రూపమున సంపాదించలేకపోతి మని వివరముతో నా తరపు జేరెరు నికయున్న దీనినిబట్టి నా ఉద్దేశ్యము గూడ అటు కుటిలే అని భవించుట.

ఈ వాక్యములను విచర్చించిన తర్వాతయియు, అబద్ధమును కనుగొనవలయు అయియున్నది.

చందా వనూలు ఎట్లా తీసికొనెదో వైన చెల్లియున్నాను. పాలక సంఘమువారు నా అర్జిని విచారింపు నుద్యమించు భో! పు! గారు నేను 5000 రూపాయలు సంపాదించవలయును ఊహించితి నని 2౫ తారీ చేసిరి. అప్పుడు వారికి నా అర్జిని తిరిగి విచించి అందు 1500 మాత్రమే గోరితిని, యిట్టి అపవాద న్యామముగాదని తెల్పితిని. "నాకు కాదు, ఈ 5000, కాశీజీపేరు ఉదయోగిం గుటకు అధికారము కొనింగని పక్షమున మీరువ్యవహరింపగలరు చేయవలసివచ్చిన" యుధాన మిచ్చిరి. ఆయన అబద్ధమేంటిని. పిమ్మట ఇక విషయములు మాట్లాడితిమి. నేను బయటికి వెళ్లివచ్చును ఈ రీతి మనమున వితర్కించితిని: -

“జాతీయ భావన” స్వరూపంగా భావ్య యాత్రాను వారం దిన కాలమున సానుభూతికరము, చంచలముగా చేసికొనివేసి నది. కాశీకి చేరినప్పుడు ముందుగా ఆంధ్రులు భోగి పం గాతి ఆశీర్వాదములను గూడ గ్రహించుచుండగా గమక యందు వానికొకటిగానియేమో తెలియవచ్చుచున్నది” అని ఈ చీటిని వ్రాసిరి. అందును భక్తిమైసవలను ఎత్తివన నాకు యాచనయే కరణమైనచో ఇది భోగి పం గారు వనతిచేసిరి. ఇది నా అర్థిక యోగ్యతను సంబంధము లేదు. ఏలనన 1. యిందులో 3000 వసూలు చేసిన నందిన. అర్థిలో 1500 ముగ్గులు కోరినాను. కాశీకి చేరుమీద అంతకుంటే యెక్కు గారే గూడవని అట్లు అనుగిరి.

2. ఈ మూడు వేల, పులం, యిట్లు మొదటినుంచి అను కొనినవారికొకరిని రెండవవారికి అన్వయించుచు గాని, అర్థిలో చేర్చిన ఈ యిట్లుగా పులము వియ్యటమును గణించబడలేదు. ఇంక పాలకనంపు నా అర్థివైని విచారణకు యే ముగ్గులు ఈ చీటి అన్వయించును. భోగి పం గారు, వారి తీర్పు నాకు బంపుదు, అప్పుడుగూడ ఈ చీటియే వారి తీర్పు న్నువేసికొని ముదియించు నంబు వ్రాసిరి. ఈ చీటి స్వరూ పము వివరించుచు నేను బంపిన రాజీనామా ఈ తీర్పులకు తరిగినవారు వ్రాసినందు, “రాజీనామా అంగీకరించితి నని యు, అచీటిని ఇవ్వమ పంపిన ఈ తీర్పులలో నుదహరించుట చేవలము అని తియ్యెనుట చదువబడిననంత నాకు సర్దు ఉండుటకుని యు, అంతయే గాని ఈచీటి పాలకనంపును వారి చనకులకు నాకు వ్యతిరేకముగా త్రిప్పిన దని నూచించుటకు కాదని యు,” దెట్లు. ఏక వశ నాకు చేయుచున్న తీర్పుచర్చలో, ఈచీటి నా అర్థిక సంబంధము ఉన్నదని ప్రాంతి చెందినను కొందఱు, ఈ వ్రాతపల్ల అడిమువీలులేదు. ఇట్టిసందర్భములలో ఈచీటిని తీర్పువై నదహరించుట, కద్దూరా, నేను విశేష ధనము కాశీకి చేరుతో సంపాదించ నుకట్టివానిని నూచింప నాచూసింతుట భోగి పం గారికి తగును.

ఇక తీర్పు కాశీకి చేరుతో గాక స్వరూపంగా యాచ నాధికారము గలవా యను విషయము: కాశీకి చేరుతో చేరి యున్నప్పుడు అక్కడ వినియోగము చేయవలసినట్లు, సంసారములో ఉట్టగ్గించు అనేక విశేష కార్యముల నన్నిటిని సమర్థించుకొనుటకు విలువలేదను సంకతి నిర్వహదము. అట్టివా డికి, కాశీకి వారై నా సహాయము చేయవలయు, స్వంతముగా నున్న మూలధనములోనుండి అయిన సమర్థులనలయు, లేక పోతే, యాచనగాని పుస్తకరచనగాని, యితర యే న్యాయ మైన విధమునగాని సమకూర్చు కొనవలయును. బీదవానికి సన్యాసికానివానికి ఇట్లు వాకిలి యేర్పరచుకొన యత్నించుట దూష్యము! అందుకు యాచన కూడదా? య్యా కాశీకిలో పనిజేయుచున్నప్పుడు, ఈ సంగతి సహాయము చేయు వదా న్యులకు తెలియకుండా వర్తించుటెట్లు? కాశీకి గారు తన స్వంతయుట్లు అని చెప్పట కాశీకి చేరు ఉపయోగించుట యని పట్టుట చేవలము కుతర్కముగాదా? తేనివో కాశీకిలో పని జేయుచున్న వారణము: “యాచించునూడదను” పాలకనంపును వారితిర్పానమున కర్థమేమి? స్వంతయింటికి అనుమాట చెప్పి నవో మాక భ్యంతరము లేదని పాలకనంపును వారినవో యే త గాయదా ఉండకుండెడిది గదా? తీర్పు దివనే మెక్కి చెప్పిరి. అప్పుడొకమూర్తియు అన్ని సందర్భములలోను ఆశీర్వాద పనికిరాదని ఆ తీర్పానమున కన్వయముజేప్పి తీర్పానపదములు మాత్రము అవసరమైతే సరిమైన అర్థము వచ్చునని ముగ్గుట న్యాయమైన ఉద్ధతియేనా? ఇప్పటికైనా, వైన వివరింప బడిన యర్థమే సరిమైనదని భోగి పం గారిని వ్రాయనిండు. ఈ తీర్పుయొ: అందిన తిరిగి కాశీకిలో చేరుతాలో లేదో చూ తాము. మామకొన్ని వారిలో తిరిగి చేరిన వేంకటకాశ్రమిగారి ఉత్తరము ప్రచురించిన ఈ సంగతి తెల్లయగును. ఆయనకు మాత్రము అట్టి వ్యవహారే వెలిపిరట! ఏ నేమనలో కాన్సిలో గాక ఆంధ్రప్రదేశ్ వారే విచారించినచో ఈ సంగతులన్నియు తెలుతెల్లయగును. అట్టి అన్యాయమైన అన్వయము చెప్పి నారు గమక నే, తీర్పు ఉత్తరములో Heathen అనాగరికుల చర్యయని, నిందింపబడినది.

ఈ కారణములవల్ల ఈ అపవాదము గూడ అబద్ధమే. మూడవ అపవాదము. నా అర్థిని ప్రచురించుచో “మీరు సమీక స్యామి ద్రాహమన నూచించి చివరకు ప్రాత్రముచేసితిమి”నని భోగి పం గారు నెలవిచ్చియున్నారు ఇది యేటిన్యాయము? నేను చాలా విమోచనకరవాక్యముల నందు వ్రాసింపట నిజమే, పంచపాదపులంబే పంచపుకొల్ల వలె ముగ్గురుకాదా యని చెందుచు పించి ఒకటి చేయబోయి నున్న జాతీయవాది నే

నిచ్చుటకు వచ్చినవాటనుండి చిట్టచివరకు చేసిన వాదన ములు నిర్వహించలేనందువలన నే నట్టి విమోచనవాక్యముల నా అర్థిలో కూర్చితిని. నాప్రాత్రములో, ఈభంగపాటుకు కారణ ము “అధికానురాగమే”నని వ్రాసివానిని భోగి పం గారువ్రాసి నారు ఇదితప్పు. నావాక్యము లెవ్వరు “indiscriminate love and hesitative discretioness” (ఏవేళ మెరుగని అనురాగమున, తొందరపడని పూర్వపర సందర్భ విచారణ) యీ రెండిటిసంఘర్షణను గలిగిన తెంపుతోపాటు అట్టి చర్యకు కారణమని నూచించినాను. ఈ తెంపు లేకపోవడ ము, నే నందు లెక్కించిన గుణగణములను బాధింప చేరదు. ఇందులేని సమీక స్యామిద్రాహమోపాధి కొరకు తీర్పుముగా తెదకుటకూడ భోగి పం గారు నాయెనికి జూచుంటే అట్టి ఆరోపణలే ముటకు వెలుదీయగని సులభముగా గల్గుచున్నది. ఇట్టి నిందాసోపణ వేసి నా మనోవ్యాపారము (“it is hard to understand the working of a mind”) దూషించ సాహసించిరి. ఇప్పుడైనను సరిగా నెరిగి నాయెవరైన గూఢ మైన గుణగణన మనోభావ గావించుకొని నెద రని విశ్వసించుచున్నాను.

ఈ అపవాదము గూఢ అబద్ధము పాతకుల కింతదూర ముక్రమయిచ్చియున్నట్లు మింపజేసుచున్నాను. నిహారణము గా నట్టి అపవాదములను నామీద ప్రకటించినందున యింత వ్రా యకలసికొన్నది. నేను కళాకాలలోనున్నప్పుడు నాకు జరిగిన అన్యాయమునకు, ఇట్టి అపవాదములద్వారా కళాకాలాపా లకు నాకు మరింత అన్యాయమును గావించిరిని విన్నవించు చున్నాను.

మొనూరు రాజ్యమునందు మేలుకొనిఉత్సవముయొన న నిప్పుకాటులు ఒకసభజరిపిరి. అనభయండు ఇటీవలరాజ్యము నందలి అన్ని పాతకాలముల నిప్పుకాటుల జనులు చేర్చుకొన బడరయ్యనని మహారాజుగారును యువరాజుగారును చేసిన కానమునకు సభ్యులు రాజ యువరాజులకు తమకృతజ్ఞతను వెలిపి చెల్లరాదుస్యామి అలయములోనికి నిప్పుకాటుల న రానీయవలెననియు, రాజ్యమునందలి అన్ని రాజకీయ సంఘట లందును నిప్పుకాటులకు తగిన ప్రాతినిధ్యము నొసగవలెననియు తీర్మానములు చేయబడిన.

మదరాసు అందునదరకమరొటా రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొకొకలు చేయబడినది.)

నోటీసు

1919 సం. 1 రము మార్చి నెల తూర్పు తిరు పతి శ్రీరామస్వామి బ్రహ్మోత్సవము. వై ఉత్సవము కొరకు తూర్పు తిరుపతికి వెళ్లదలచిన యాత్రికుల సౌకర్యము కొరకు, రైల్వే కంపెనీవారు రాక్షసిబాగు కలపువలన, మఱియు, ఇతర ముఖ్యవ్యాపారములుండుటవలన, ప్రత్యేకముగ ఎక్కువ రైలుబండ్లను నడిపింపజాల రని, తిరుపతికి వెళ్లదలచిన ప్రజ లందరకు యిందు మూలముగా తెలియబరచు చున్నాను.

రొలటు చట్టము రాజప్రతినిధిగారి కథలో బర్మా ఎన్నికసభ్యుడు, రొలటుచట్టములను వ్యతిరేకించెను. బర్మాదేశములో రాజ ద్రోహము లేకుండుటచేత, ఈ చట్టము ఆదేశములో యువ యోగింపవలసిన అవసరము గానబడకుండుటచేత, జర్మను ప్రతినిధులు తమ ఎన్నికసభ్యుని చర్యను నిరసించిరి.

ఈ నెల 21 తేదీ ఢిల్లీ తంత్రివార్త యిట్లు తెల్పుచు న్నది:— నేటిదినమున నా భాగ్యము జెల్లికొట్టెను వారి యువ్యోగియబృందము రాజప్రతినిధి భవనమును విడిచిరి.

ఇంగ్లీషులు ఇండియను రైల్వే ఫండుకు త్రిపురకు రాజుగారు ఒకలక్ష రూపాయల విరాళము సేసుకొరి.

దిగుమతిదారులు ఎగుమతిదారులు కమిషన్ యేజెంట్లు.

విద్యుత్తు, గోనెలు, మాట, అనుదము, సెనకాము, ధాన్య ములు కామధాన్యములు మొదలగు సరకులు, స్వదేశీయుల తర పునను, పరాయిదేశీయులతరపునను కొనబడి విక్రయించబడును. వివరములు తెలియగోరువారు ఈ విలాసమునకు వ్రాయులెను. Pareck & Co., 135 B, Amherst, St, Calcutta.

పాళ్ళపు వేంకటాచలపణితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపథములు.

1. లక్ష్మీవిలాససంహిత:—లక్ష్మీవలతుల ప్లేగు రోగులు ఈ లక్ష్మీవిలాస రసములను నిరోధింప నున్నారు. ఒక యొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా తినుయొద్ద నుండెనేని ప్లేగుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధాపథము నేరొకటి లేదని తామే సంతోషముగ బల్కులను. దినజ్యోతి, మూడిన వాల్లక జ్వరములు, సన్నపాతము మొదలగునవి తప్పక గుణమగును సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇనాం. (594)
2. క్షీణనాన తైలం:—ప్లేగు గడ్డకును, నందుల నొప్పి పోవుటకును మంచిమందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇనాం.
3. వైక్వాన రాసనం:—దీనిని నేపించినప్పటినుండియే మూత్రమును కట్టక (కలరా) వాంతిభేది, శిశిభేది, అశీర్ణ భేదులు గుణము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇనాం.
4. బాలసుఖోదనము:—చిడ్డలకు బలకాశి; తిమ్మరి మందు. మందము, మలబద్ధము, అశీర్ణ భేది, కృత్త్యము, కడు పుట్టియుండుట, ఆకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణములు చిడ్డలు పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇనాం.
5. లోకామయవారి కస్తూరముగ్రహణ:—చిడ్డలకు గుణ ముదిరినవారికి, బాలింతలకు ఉత్తమ గుణ కారి. మందము, పడికము, దగ్గు, అశీర్ణ భేది, శిశి వాతం, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం, కలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యింక ననేక రోగములకు గుణముచేయును. (801)

260 మాత్రలు గల సీసా 0-4-0
కపాల కచ్చులో 6-కి 1-8-0
" " 12-కి 2-14-0
" " 25-కి 5-5-0
ప్రతి ఔషధములో కూడ అకపోషము లేక పడకుండుటకు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

యుద్ధము!

యుద్ధము!!

ఆయుర్వేదమునకును, అంటుదురోగములకును,

కాని, నీవు

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి (1045)

కలరా, ప్లేగు, ఇన్ఫ్లుయెంజా రోగములకు మధుర్యు ఔషధములను, నిజమనేసినవో నీ కట్టి భయమును లేక ముట్టకముగా నుండగలవు. శ్రేష్ఠమైనను, చాకైనది. కొన్ని కొన్ని ప్రజలములందు 100-కి 100 మంది రక్షింపబడిరి.

కలరామందులు పెట్టు 1-కి 0-12-0
ప్లేగు " (వెద్దది) " 1-12-0
" " (చిన్నది) " 1-2-0
ఇక ప్లుయెంజా మందుల పెట్టు " 1-8-0

మా ధన్వంతరి లేహ్యము

ఇక ప్లుయెంజా రోగము కుదిరిన పిదప గుణము చేయుటకై పుచ్చుకొనదగినది. డబ్బు 1-కి నెల రు2-8-0

ఇంకను ప్రపంచప్రఖ్యాతిరడసిన ఔషధముల నేకములు గలవు.

ప్యాకింగుపాకెట్లయొక్క ప్రత్యేకము. ధరభాస్త్ర చేసినవారల కుదిరెముగ కాటకలూగు పంపబడును.

ఆయుర్వేదాశ్రమం, గజ, ఆచారప్పన్‌వీధి, జి.టి. మదరాసు

నైపుల విడిచిపెట్టుట

లండను, మార్చి 11:—ప్రజల మందరమున కప్రాస ఆ న్యనర్త గారిట్లు నూచించిరి. నైపుల నేరముండి విడిచిపెట్టుబడిన నైపులను తీసికొనినట్లు పదవలవై సందలు నొక్కమాత్రముగా మూగిపోయింద యుద్ధ కార్యదర్శిగారు ప్రత్యేకముగ నాజ్ఞా పించు టవసరము. ఇండియా ఈజిప్టు మొగవూటామియాల యందలి నైపులను ఆల్ఫ్రెడ్ కర్వెయిలు, దక్షిణ భారతము మొదలగాగల శీతః ప్రదేశములనుండి తీసికొనివచ్చు నప్పుడు చాల జాగరూకతతో మెలగవలయుననియు నాజ్ఞా పించు టవసరము.

మేజరు గ్రాంటు గారిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి:— ఏయేడదన తందర మనుష్యులను తీసికొని గానల యువ దియు నాలోచించబడును. కాని వాటి సంఖ్యను తగ్గించి వేయవేడల రాకపోక లాలస్యమయి విడుదలైన నైపులను ఎందల విశేషముగ మురిసిపోవువరకునుండవలసివచ్చును. ఈ జిప్టుల నొక బీడనుండి ఇంకొక యోడలోనికి మారునపుడు తప్ప వాణందరి నేకముగ బీడలోనే దిటిపెట్టవలకు తీసికొని వచ్చు టావశ్యము.

ఇండియా నేతకర్తవలు

లండను, మార్చి 11:— ప్రజల మందరమున మోస్తాము గారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ఫిషరు గారిట్లు చెప్పిరి:— ఇండియా నేతకార్యాలయములందు పిల్లలను స్త్రీలను పనిపరు యము చాలదీర్చు నుగ నన్నదనియు, వారందలకు కొపగించు కొనచున్నారనియు మాంతుగుగారికి తెలిసిదు. ఇందును గూర్చి ఇండియానుండి అతని కెట్టివిజ్ఞాపకము రాలేదు. కర్మా గారములందు క్రొత్తకాసనముల వారంభించుట కిది సమ యముకాదని అతనియందజేసెను.

నల్ల మందు విమర్శ.

లండను, మార్చి 10:— కామక్స సభలో హోమ్స్ వర్తగారు ఏ. జి. గార్డినరుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు 1912 సంవత్సరములో జరిగిన నల్లమందువిషయము నాలోచించు సమావేశములో జరిగిన తీర్మానములను సంగ్రహించునట్లొక పాదించుటకు ప్రభుత్వమువారు అలోచించుచున్నారనియు, ఉత్తరమైన శకులకు ఉపయోగముగ వివపు అరకులను, నల్లమందును కొందరు మాత్రమే తయారు చేయు అధికారమును నిర్ణయించుటకు, సంధిమహాసభలో సమావేశముగ రాజ్యాం గముల వారికర్తువు 1912 నుండి ప్రస్తుత సభాతీర్మానముల వీధు ముగా కాసనములపై ఆవి త్వరితముగ అమలులోనికి తెట్ట బడునను నొక తీర్మానము ఉపపాదించబడునని నుడిచిరి.

జనరలు టౌన్సెండుగారు

లండను, మార్చి 11:—ప్రజల మందరమున సర్ ప్రెథె రిక్కు హాలుగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు మేజరు వెన్సు గారిట్లు చెప్పిరి:—జనరలు టౌన్సెండుగారిపేరు ప్రస్తుతము యుద్ధనైపులకోర్టులకులసల నున్నది. సగముజీత మీయ బడుచున్నది. ప్రస్తుత నుకనికి తగిన ఉన్నాగ మేదియు గానించవచ్చును.

సర్ ప్రెథెరిక్ హాలుగారిట్లు చెప్పిరి. బాగాజుమిడికి దాడివేడలటనుగూర్చి అతని నలవో నిష్ఫలమయ్యెను గావున నతని నేర అపరాధముగర మైనదిగ భావింపబడుచున్నదా?

ఈ సమయమున స్పీకరుగారు ప్రవేశము గలిగించు కొనిరి.

కటార్పూరు లిల్లరులు

లండను, మార్చి 15:—ప్రభువుల మందరమున కటార్పూరు లిల్లరులను గూర్చి నిడెన్లుగా గడిగిన ప్రత్యుత్తర మొసగుచు నింహాప్రభువుగా గా అల్లరల నిరకము లన్నియు తెలుపుచు నట్టిరి. హిందూ తేజమందు మత సంబంధము లగు పిచ్చిచేష్టలు చాల వికారముగ నున్నవి తా నెంత మాత్రము కాదనడు కాని ఈపిచ్చియంతయు క్రింది తరగతు లలోనే వ్యాపించియున్నది. వారి వాగవికల అతిశయించుట వలనను వారిలో నిద్ర విశేషముగ వ్యాపించుటవలన భా గ్యగుతులను, విద్యాధికులను అధికారులతో తరచు కలసి మెలసి తిరుగుట వలన ను ఇవి తొల గగలవు. ఈ యల్లరులను రాజకీయములకు నెట్టిసంబంధము ను లేదు. అయిన నేటియో సంబంధమును గల్గించి ఇందులను హిందూతేజమునకు స్వపరిపాలన నిచ్చుటకు గూర్చి నిడెన్లు ముగా రేడియో యంతజేతులను చేయబూనుట లనకు చాల అశ్రద్ధవహు గలిగించుచున్నది. మాంతుగు మెత్తువర్ధువారల నివేదికల చాల కాలము ముందుగా జరిగిన ఈ యిల్లరులను నివేదికను ముడిపెట్టుట ఏమియు బాగులేదు.

నేలబాగు సంఘునివేదిక.

లండను, మార్చి 15:—నేలబాగుసమస్యల నిర్ణయించ నియమింపబడిన సంఘము వారు బాగుగ నెవనివేయుచు న్నారు. సాక్షులు చాల పట్టుదలతోడను వివరముగను నిచారించుచు న్నారు. అప్పుతకరుల లగు క్రొత్తసంఘము లనేకము తెలియుచున్నది. భూమిపై పురుషులు స్త్రీలు బాలుకు గుట్టులు చాల కఠినముగ పనిచేసి ఆపిపోయి ఆకాలపు కష్టపువాటి బడవనియుచున్నది. గనిపనిశ్రమల కాకరములను ఆనేకమడలము:లగు గృహనిర్మాణకర్మలకు లేమియు బోగు లేవు గనిపనివారలతో సంతిగా భవనాధ్యక్షులు సాధారముగ కన్యముగలవారుచున్నచుండుట జూచి గనుల అధికారి కొను బడి వారుల వద్దకుండి సాలూప మది 250 లక్షల పానుల ధనమును గ్రహించి వారియిచ్చుకల తొలగించు యత్నించెనను సంగతిన సంఘమువారు తెలుపెట్టిరి. అమెరికా దేశముల పోటీకి నియమాలక చాలప్రమాదము గలుగగలదని అనేకమందిసాక్షులు చెప్పిరి. ఇందులకు బాగునియవల కొంత కరుణ కల్గించు టావశ్యమని వారు చెప్పిరి. నిన్నటివనా సంఘమువారు గనిపనివారల సంఘమువారిపైనుండి స్త్రీమును విచారించిరి. గనులకు వాతీయము చేయవలయునని వారి యాదేశము. ప్రతికాకి నొకసంఘ ముండవలయుననియు అది ప్రతిసంవత్సరమును గని పనివారలనేక నెత్తుకొన బడుచుండవలయు ననియు వారు చెప్పిరి. సంఘమువారు నిన్నటి దినము స్పాట్టును గనిపనివారల సంఘాధ్యక్షులు రాబర్తువకుగాని సాక్షులుతో కార్యక్రమము వారంభించిరి. గనులవలన గలుగు మరణములు యుద్ధముకంటె మరింత భూరముగ నున్నవి. గత 50-వత్సరములలో వత్సర మునకు నగుటుక 1,100 మంది గనుల పనివలన మరణించు చున్నారు. గత 20 ఏండ్లలో 825లక్షలకంటె నెక్కువమంది పనివారలు మరణించిరి. గనిస్వాముల అపరిమిత ధనకృష్ణయే పనివారల ఇండ్లు బాగుగ నుండవలయుటకు కారణము. లాం కామైయనందలి హెమిల్టన్ గుండు 88,000 మందిప్రజలలో 27,000 మంది ఒకటి రెండు గడులుండు ఇండ్లలో నివసించు చున్నారు. అందుచేత వారిపోషణము చాలవరకు ప్రభు త్వవారిమీద పడుచున్నది. గనిస్వాముల ప్రతినిధిగ వచ్చిన బాల్ఫూరుగారు స్థిరగతులు రాబర్తువున గాన చెప్పినంత విషయ ముగ నుండునెడల వాటిని వెంటనే చక్కపెట్టుట ఆవసర మని చెప్పిరి.

పనివారల వాంఛిగలు లంగీకరింపబడ వుండునెడల బోర్డరుజము రాక తప్పదని జేబ్బు గనిపనివారు ప్రతినిధి హక్కుపోషగాన చెప్పిరి.

నిన్న రాత్రి పార్లమెంటు సభ్యులు భావముగానిన ను దర్శింపగా, 21-వ తేదీ జరిగిన సభలో రెయిల్వే మంత్రి ప్రతినిధులందు, గనిపనివారల ప్రతినిధులందు మాకి 20 గుండు సమ్మెట్టున కనుకూలముగ నుండునను వారి లొంగుబీరుట వామకులకు చేరవలయు, వారి తాము కోరిక వాంఛిముల నెల్ల నీయకలయు: తేవున్న పోగాడె దము అని పట్టుపట్టియున్నారనియు చెప్పిరి.

సిఫారసులు

లండను, మార్చి 20:—గనిపనివారల విచారణ సంఘ మువారు మూడు నివేదికల నప్పించిరిని బోన్లగా గాన తెలి పిరి. మొదటిది గనిపనివారల కాబ్బికుల ప్రతినిధు లప్పించిరి అందు పనివారల వాంఛితము లన్నియు పూర్తిగ కోరబడినవి జారీయు చేయవలయుననిగాద వారి కోరిక. రెండవది గనిస్వాముల ప్రతినిధు లప్పించిరి. వెంటనే దినమునకు 10 పెన్సలచొప్పున వృద్ధినియవలయుననియు రోజునకు 8 గంటల పని 7 గంటలకు తగ్గించవలయుననియు నూచించిరి. మూడవది కాంకీగాయను గనులలో ప్రత్యక్ష సంబంధములేని పనివారల ప్రతినిధులు నప్పించిరి. జీములను రెండుపిల్లలగుల చొప్పున వెంటనే హెచ్చింపవలసినదనియు, పనివారలు కోరిక వాంఛి తములలో వాల్చిటికి మానుచొప్పున నీయవలసిన దనియు, జూలై మధ్యనుండియు పని 7 గంటలకు, పారిశ్రామిక స్థితి బాగుపడునది చూచుకొని మరి రెండేడ్లకు 6 గంటల కును తగ్గించవలసినదనియు బా నివేదికను నూచింపబడెను.

ప్రస్తుత యాజమాన్యము

కాంకీ గారిట్లు తెలియబరచిరి. జీములను హెచ్చింప వలయు నన్న గనిపనివారలకు మరి రికోట్ల పానుల నీయ వలసి వచ్చును. ఇందువలన బాగు కొనుకొను వారిద్ద ముక్రము హెచ్చువరకు తీసికొననూడదు. ఇంకను ప్రస్తుతపు యాజమాన్యమును పనియు ఏమియు బాగులేవు. అంతయు

సత్యాగ్రహ వ్రతము.

గాంధీ మహాశయుని యుపదేశము

ఇదిగత క నేరసభలలో నేను తెలియజేయు నున్నది. నల్లు సత్యాగ్రహ ఆ సంఖ్యముగ మహోద్యమ మయియున్నది. ఆత్మవైశ్ణవమునకు ఇది యొక మార్గము. సంస్కరణములను సంపాదించుట కా, ప్రస్తుతము అమలులో నున్న బాధలకు పోగొట్టుకొనుట గాని కష్టముల వనుభవించుటకల్ల నేచేయ వలెనని ఈ మద్యమిది యొక్క భావము. 2-వ రౌలెట్ కాస వరకును రాజ పరినిధిగారు అంగీకారమును జూపిన 2-వ ఆది వాగ్ధాను నాతింపకును అరమానము కలిగినదనుక నెంచి ఎల్ల ప్రాధికల సజువలయునని నేను నూచించుచున్నాను. ఈ వ్రత నూచించుటకు తగినయత్నవాంతుల జరుపుటకు నేను ఈ క్రింది హితము వాసరుచున్నాను.

1. గతరాత్రి భోజనమున తుల్యు నుండియు, శరీ రము అస్వస్థతగ నున్నను నుతంబంధ మగు ఇబ్బందులు గలి గియు తప్పి, మరున్నాలో నున్న వారలందఱు 24 గంటల కాల ము ఉపవాసము చేసి తీరవలయును. ఉపవాసముకు ప్రభుత్వ మువారిని బలవంతపెట్టుటకు ఉద్దేశింపబడిన కార్యముగ నెంచ గూడదు. సత్యాగ్రహు లందఱు తమవాగ్ధానము ననుసరించి ఈ కాసము నతిక్రమించుటకు తగిన శిక్ష బడయుటకు ఉద్దేశింపబడి నటులు ఉపాసించు వలెను. మిగిలినవారు కూడ తమ మునులో గలిగిన భావతీతతకు చిన్నాముగ నెంచ వలసియు.

2. ఆదివారము ప్రభాతము నుక కర్మకసర మగు వాగ్ధ ముల నన్న మిగిలినవారికి దేని ఆచరింపగూడదు. ఆదివార మువాడునూనే పనిచేయవలసిన పనివాండు నెలపు దీసికొని గాని పనిచూచేవనూడదు.

ఈ రెండునూచనలును ప్రభుత్వ వ్యవహార సముదము ఆచరించుటకు ఎట్టి అడ్డంకులు నుండవూడదు. ఏలన, రాజకీయవివాదములలో, సభలలోను వారి హక్కులనుండక పోయిన: ఈవిషయగ తమ మహోభావములను తెలియబరచు టకు వాటి మాత్రు తప్పక గలదు.

3. హిందూదేశమున దన్ని భోగములందును ఆహారమున బహిరంగసభలను జనపరలెను. గ్రామములలో సముదము జరుపవలను. ఈకాసనములను తీసివేయవలెనని తీర్మానముల నన్ని సభలందును వాచింపవలయును.

నాహితము అంగీకారము నుకన నెడ నీయేర్పాటులకు గానింతు ప్రభుభాగ్యతి సత్యాగ్రహసంఘములపై నిలిచి యున్నది. కాని యితర సంఘములకుడ ఈ ఉత్సవములు జరుగవలయుగ నెరవేరుటయు తోడ్పడునని నే నూహించు చున్నాను.

చెప్పి త్రి. ఎమ్. కె. గాంధీ.

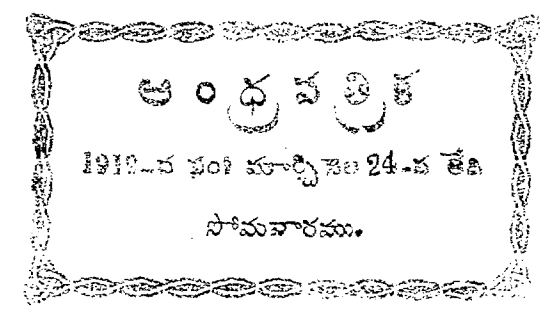
రాష్ట్రీయులు చేయబడుచున్న గాష్ట్రీయూధికారముక కలవ బడుటయో, రాష్ట్రీయ ప్రజామిశ్రమాధికారము నెలకొల్పు యో జేయవలయును. గనుల విషయమున పనివారలకు కొంత అధికార ముండ వలయు ననియు, ఇండ్ల యువయోగాళ మంపబడు బాగులో ప్రతినిధులమీదను వెంటనే ఒకపెన్ని చొప్పున వనూలు చేయ వలయు ననియు ఈ రీతిని సాజునకు 10 లక్షల పానులు వనూ లగుననియు వారు తెలిపిరి.

గవర్నమెంటు వారు కాంకీగారి నివేదిక సంగీరించిరి. రాష్ట్రీయులు చేయబడుటను గూర్చియు 20 వ తేదీలోగా నివేదిక సంపెద నని అతడు తెలియజేసెను. మరియు సంఘమువారి ప్రభుత్వము విచారణల జేయుచు సభివృద్ధి నిమిత్తము మధ్యమధ్య నివేదికల సంప్రమించును. కాంకీగారి నివేదికయందలి మూచనలు వెంటనే కాశ్యరూపము వాల్చు నట్లు చేయుటకు దొరతనమువారి నిగీకరించిరి. ఇందులను గనిబాగుపై కళికారముండుట ఇంకను ఆశక్యము: గుండ గలదు. ఏలన ఈసలహాప్రకారము 480 లక్షల పానుల ధ్యమును గనించుచున్నది. యజమానులు టన్నునకు 14 పె న్సులకంటె నెక్కుడులాభమును తీయవలదని నియమించు నెడల వాన్యములో 3 కోట్లు తగ్గిపోవును. ఇంక 18 లక్షల వ్యయమునకు మార్గముల వరయవలసి యున్నది. సమ్మెకట్టు జరుగకుండ దొరతనమువారు చాలవరకు ప్రయత్నించినయెను, అట్లు సమ్మె తప్పనెడల దొరతనమువారు చేతనై నన్ని విధ ముల సహాయము చేయుగలరనియు, సమ్మెయే యారంభమై, దాని కొక్కటియే యంతమనియు, అది జేయున పరిపాలన రంతము గలిగించు ననియు బోసర్గాగారి చెప్పిరి

ఆంధ్ర విద్యా నిధి
సంవత్సరాది భిక్ష

ఆంధ్రవిద్యానిధి సంఘమున సంవత్సరాది పండుగ దినమున ధన సహాయమును వేసుట యాచారమైనది. ఇప్పుడు వైద్యవిద్యార్థులు నలు వురు ఆయుర్వేద వైద్యవిద్యార్థి యొకరు ఇంజనీరింగు విద్యార్థులు మువ్వురును విద్యానిధినుండి సహాయమును బొందుచున్నారు. గత సంవత్సరమునందు విద్యార్థివేతనములకై రూ. 1600 లు వ్యయము చేయబడినవి. విద్యానిధి కీ యేడు ధన సహాయము లభించినచో విద్యార్థివేతనముల నావలసిన స్థితి యేర్పడును. ఆంధ్రదేశభిక్షామానులును విద్యాభిక్షామానులును సంవత్సరాది పండుగదినమునందు విద్యానిధికి ద్రవ్యసహాయమును జేయుట కును ద్రవ్యమును సమకూర్చుట కేర్పాటును జేసి యును నూత్రములను సఫలము చేయుటకు వేడుచున్నాము.

విధేయులు,
ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శులు,
7, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

సింహా ప్రభువు:

రాజ్యాంగసంస్కరణములు

సింహా ప్రభువున కిటీవల నొకగబడిన పిందు సందర్భమున, ప్రముఖు లనేకు లావన్యాసముల నొసగిరి. ఆ యుగన్యాససంగ్రహమును పదు నైదు దినములకు పిమ్మట, రూటరు తంత్రవార్త మూలమున దెలుపుచున్నాడు. ఉపన్యాసము లన్నిటియందును, భారతీయుల ముఖ్యాశయములు వ్యక్తకరింపబడకున్నను, ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారి కుట్రలన్నియు నిర్దాక్షిణ్యముతో బయలు పరుచబడెను. ఇండో బ్రిటిషు సంఘము వారికిని, మాంటాగూ పర్లమెంటువారికిని జరుగుచున్న పోరాటములో, ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారు పరాజితులయినందుకు సందియములేదు. వారు వెచ్చించిన యపారధనము, ప్రజలనుండి వసూలయ్యెడి కరంపరబ, రహస్యముగ బట్టిన కుట్రలు, తల పెట్టిన కార్యమును కొనసాగించనటుల, కామను వీలు జతకొనఁగఁగ నెట్లు నిహాయినింగుగారు వ్రాసిన లేఖ బట్టి స్పష్టమగుచున్నది. స్వాతంత్ర్యవాదావరణము ప్రకుంచయినంతకు నల్లకొనుచుండ, ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారి చర్య లెవరియినను రోత గలిగించక మానవు. బికెనీరు మహారాజగారు, వీరి కన్నాగములను విమర్శించుటలో నెంతమాత్రమును వెనుదీయలేదు. ఈ సంఘము వారాంగ్లప్రజల నెటులయినను హిందూదేశపరిస్థితుల గూర్చి భయపెట్టి, హిందూదేశ వాణిజ్యములో పాల్గొనుచున్న వారిలో నపోహల బుట్టించుటకు ప్రయత్నించిరి. బ్రిటిషువారి లాభక్షేమములు, రాజ్యాంగ సంస్కరణములచే నడుగంటుననియు, కుం దొనకూడదున్న నష్టము నిపుడే భరించేయవలయు ననియు, వీరు చాటుట కారంభించిరి. హిందూదేశపు పార్లమెంటు, రాజకీ

యాభివృద్ధి త్వరలో సఫలము గావలయు నని, ప్రజలభిలషించెదరు. కాని, బికెనీరు మహారాజగారు దెలిపినటుల, విదేశీవర్తకుల లాభముకొరకే హిందూదేశ మెల్లకాల ముపయోగింపబడుచుండవలయునను సిద్ధాంతము, హిందూదేశమున కింతవరకును బోధపడలేదు. రాజ్యాంగ సంస్కరణావశ్యతగూర్చి మారుమాటాడలేక, యీ సంఘమువారు "కేషం కోపేర ప్రారయేత్" అను సామ్యమున ఎల్లరను దూషించ నారంభించిరి. సింహా ప్రభువుగారిపై మామణి వాక్యముల గురిపించి, మాన్లే, కూ, మాంటాగూ, హార్డింజి మొదలగు వారల నెల్లరును, వీరి నిందకు పాత్రులయిరి. రాజ్యాంగ సంస్కరణ ప్రదానముచే బ్రిటిషువారి యధికారము బలహీనమగునని వీరు దెలిపిరి. హిందూదేశమందన్ని పక్షములవాగును, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునుండి నిడి పోవ జూచుటలేదను నత్యయమును ముగియచిరి. ఇట్టి ప్రమాదాభిప్రాయమునే, నిల్పిండుడను ప్రభువుగారు గూడ నిటీవల నెలిబుచ్చియుండుట, హాస్యాస్పదము. ఇక, రాల్ఫ్స్ట్రెయిన్ వేడికనుగూర్చి, ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారు చేయచున్న యార్యాట మింతింతని చెప్ప వీలులేదు. కాని, బికెనీరు మహారాజగారు సూచించినటుల, మొదటినుండియు అరాజకోద్యేతములత్యల్ప సంఖ్యాకులలో మాత్రమే వ్యాపించి యున్నది. వీటిని జనసామాన్యము కంటగట్టుట హేయమగుచున్నది.

ఇంకొక విచిత్రము, సింహా ప్రభువుగారి నియామకము వలన, హైందవ సైనికులలో నసంతృప్తి పెరుగునని గూడ, విరచవాదముల బుట్టించిరి. భారతీయుల కెట్టి సౌకర్యముల గలిగించినను, సైనికులకును, స్వదేశ సంస్థానాధీశులకును అగ్రహము గలుగు నని, ఆంగ్లో హైందవులు పాట బాడుట యాచార మయినది. ఇట్టి యన్యతములకు, బికెనీరు మహారాజగారు చక్కని ప్రత్యుత్తర మిచ్చి. ఇటీవల సింహా ప్రభువుగారు ప్యారిసు కట్టణమునకు వెడలినపుడు, భారత సైనికులెల్లరును, సింహా ప్రభువుగారి కభివందనముల దెలిపి రని, బికెనీరు మహారాజగారు దెలిపిరి. స్వదేశ సంస్థానాధీశులు సంస్కరణములకు విముఖులుగ నున్నారనుట, సత్యేతరమని, వీరు నిర్ధారణ గావించిరి. సింహా ప్రభువుగారు గూడ, ప్రతికూలుర నేమాత్రము మన్నింప లేదు. ప్రతికూలుర హితమే సఫలమగుచో, దేశములో గలిగెడి కలవరమునకు మిలియండదని, వీరు పుష్టజరచిరి. విద్యాధికులు బ్రిటిషు పరిపాలనమునకు హితులు గారను ప్రలాపము నిరాధారమని, వీరు నుడిచిరి. బ్రిటిషు పరిపాలన మున, స్వావకరమును నిరంకుశత్య మునయే యర్థముజేయుచో, సింహా ప్రభువుగారు తెలిపినటుల, విద్యాధికులందుల కంగీకరింపబాలరు. వారలు గావించిరేని, తాము నేర్చుకొనిన విద్యకే కళంకము గలుగును. కాని, విద్యాధికులందరును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున మిగిలినవారితో బాలు సమానపు హక్కుల ననుభవించవలెనని, వాంఛ జూపుచున్నారు. మాంటాగూ సంస్కరణముల గూర్చి, ముచ్చటించుచు, దానిలో చాలభాగము విద్యాధికులచే నంగీకరింపబడె నని, సింహా గారు దెలిపిరి. వివాద మంతయు, ప్రజల కెంతవరకు పరిపాలనము హస్తగతము గావించవలయునను విషయము గూర్చిమాత్రమే, నిలిచియున్నదని వీరు పలుకుచున్నారు. కాని, ముఖ్యవిషయమిదియే యని వీరు గ్రహించుట యవసరము. దీనిని, సింహా ప్రభువుగారు దలచునంత సులభముగ శోధివేయవీలులేదు. భారతీయులు, కొద్దిపాటి సా

స్కరణములతో సంతృప్తి జెంది యుండబాలరు. ప్రథమమున విశాలసంస్కరణముల బ్రసాదించినగాని, సత్యరాభివృద్ధి కవకాశముండనేరదు. ప్రజలలో వరిపాలనాబాధ్యత పెంపొంది దృఢపడబాలరు. అడుగడుగునకును నిరోధము లుండుటచే నెంతమాత్రమును లాభము గలుగదు. మాంటాగూ రిచ్చిన యుగన్యాసము, వారి మామూలు యభిప్రాయములనే వ్యక్తపరచుచున్నది. తాము సూచించిన నిరోధములను, సమర్థించుటకు వీరు ప్రయత్నించిరి. విద్య కొలదియందలి నే వ్యాపించి యున్నదనియు, పరిశ్రామికాభ్యుదయము ప్రారంభదశలోనే యున్నదనియు, దార్శిద్యమునకును హిందూదేశములోని లెక్కలేని మరణములకును సంబంధము గలదనియు, ఈ శాఖలన్నిటియందును కృషి నలుపుటకు, భారతీయుల కికముదవకాశముండు ననియు వీరనిరి. దార్శిద్యమే, దేశమునదలి విశేష మరణములకు కారణమని, మాంటాగూ గారు గ్రహించుట సమంజసముగ నున్నది.

కాని, వ్యయముతో గూడిన యీ శాఖలనన్నిటిని సంతృప్తికరముగ నిర్వహించుటకు ధనమత్యంతావసరము. కోశాధికారము, ప్రజాప్రతినిధుల హస్తగతము గానిది, వీరి కార్యములను జయప్రథముగ కొనసాగించగలరనుట మిశ్య. అందుచే, మూలాధికారము ప్రజలకు సంక్రమించనిది, సంస్కరణములమూలమున వారు విశేషలాభము పొందుట దుస్సరమగును. కాంగ్రెసు సభవారసువలననే నామమాత్రావశిష్టము లగు సంస్కరణములతో సంతృప్తి జెందుటలేదు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగూర్చి, మాంటాగూగారి యభిప్రాయములలో మార్పుగలిగియుండు గన్పట్టుచున్నది. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమువలన ననేకాసాయములు చేకూరచున్నను, శాసననిర్మాణసఫలలో సరియగు ప్రాతినిధ్యము గలుగవలెననిన, ఇంతకన్నను వేరుమార్గము లేదని, వీరు నుడిచిరి. కాని, దేశమున విశేషముల జెంచి సులభముగ పరిపాలించవలయునను, సిద్ధాంతము నవలంబించదలచుచో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును తిరస్కరింపవలయుననిరి. సాంఘిక ప్రాతినిధ్య విధానమునకు వీరెచ్చిరూప మిచ్చెదరో తెలియుదు గాని, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యవాదులు మాత్రము ఆశాపూరితులుగ నుండువచ్చునని యోచుచున్నది. సి వి లు సర్వీసువారి స్థానమున కెట్టి నష్టము గలుగదని, మాంటాగూ గారు మరియొక మార్గము మొసగిరి. సిడెన్ హోము ప్రభువుగారు ప్రభువుల సభలో కటార్పూరు అల్లరులకును స్వపరిపాలనమునకును ముడి వెట్టజూచిరిగాని, సింహా ప్రభువుగారు కట్టి కుముత్తులను ధ్వంసముగావించిరి. ఇండో బ్రిటిషుసంఘము వారి చర్యలను మాంటాగూగారును వారి స్నేహితులను జయప్రదముగ ప్రతిఘటించుట సంతోషకారణమే యయినను, భారతీయుల కోర్కెలు మాత్ర మాంగ్లప్రజలకు బాగుగ తెలిశుకుండుట శోచనీయము. భారతదేశపు రాజుబారు లాంగ్లదేశమునకు వెడలకుండ, ఎప్పుటి కప్పుడు నిషేధాజ్ఞలు ప్రచురింపబడుచుండెను. రాల్ఫ్స్ట్రెయిన్లు దేశమున గావించిన కలవర మధ్యమున, ఎంతమంది ప్రముఖులు బయలుదేర గలుగుదురోయని భందియము గలుగుచున్నది. బ్రిటిషు కాంగ్రెసు సంఘ మొకటియు, ఇండియా పత్రికయు, నాంగ్లదేశములో నున్నను, కాంగ్రెసుసభవారి యభిప్రాయములను నెలిబుచ్చుటకు, వీరెట్టి ప్రయత్నముల సూపలేదని, సెంటు నిహాయినింగుగారు దెలుపుచున్నారు. భారతదేశము వహించదలచు పార్లమెంటు సభ్యులగు గూడ, ప్రజాశయము లెవ్వయో, అవి యేకారణముచే వ్యక్తిక

రింబజుచున్న పూ, తెలియదట. ఇక మాంటా గూ విధానమున కేటాయినను అనుకూలాభి ప్రాయము వ్యాపించునటలు, మాంటాగూవర్గము వారు తమ యధికారమును పలుకుబడినంతను విని యోగించుట మూలమున విశ్వప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. సంస్కరణ విధానమునకు ప్రాతికూల్య మెక్కడను బెరుగకుండ జూచుచు న్నారు. వీరికి రాండు తేబిలు సంఘమువారు చేత నయినంత సాహాయ్యము జేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. అంతియకాని, ప్రజలు గోరిన స్వయంనిర్ణయ సూత్రముగూర్చి గాని, స్వతఃపాల నావిధానముగూర్చి గాని అంగ ప్రజలకు తెలియ జెప్పవారు గావించుటలేదు. సంస్కరణ చట్టము పార్లమెంటుసభయందు త్వరలో ప్రవేశ పెట్టబడ నున్నది. ఈ సంఘమునందే, ప్రజల జన్మ స్వాతంత్ర్యములకు ముక్కుదెబ్బి పెట్టెడి రాలెట్టుబిల్లుల నెదిరింపవలసిన బాధ్యత దేశ ప్రముఖుల పై నిలిచియున్నది. ప్రజాప్రముఖుల ధర్మ మెదియో నిర్ణయించుట, సామాన్యులకు దురవగాహముగ నున్నది. నాయకులందరు గలసి పండితసమయ మున కనుకూలముగ తమ విధ్యుక్తమును పెంతు నే నెరవేర్చుచో, దేశపు భావిదక యెటులుండునో యూహించ నశక్యము.

ఆయుధ శాసనము.

ఆయుధ శాసనముగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వము వారొక ముఖ్యప్రతిపదమును వెలువడ జేసిరి. ఆయుధ శాసనముచే, ప్రజల ధైర్యసాహసము లడుగంతును. రానురాను కత్తిజూచిన కంపము, తుపాకీమోత వినిన భయము కలిగి, ప్రజలెట్టి యపాయ మెదుర్కొనుట కయినను చేతగాని వారగుచున్నారు. సంగ్రామమునందు, ప్రజలెల్లరు జేరవలయునని పిలుపుదగిలినపుడు, ఆయుధ శాసనము దేశమునకు గావించిన ప్రబల కష్టము తేటతెల్లమయ్యెను. ఈ శాసనము వసలే దిసివేయ వలయునని ప్రజలనేకరాజకీయసభలలో తమయాభి ప్రాయము గనుబడిచిరి. కాని ప్రభుత్వమువారందల కంగీకరించుటలేదు. ఇట్టివని జరిగెనేని, దేశములో నేరములు వృద్ధియగునట వీరు భయముజూపుచున్నారు. కాని, ఇతర వాగరికదేశములందెక్కడను ఆయుధ శాసనము ప్రబలియుండలేదు. వాటిజుందు బెరుగని కల్లోలము హిందూదేశమునం జల బెరుగనో తెలియకున్నది. భారతీయులు స్వభావముచే సాక్ష్యక హృదయులు. అట్టిస్థితిలో, వీరు ఆయుధముల నవసవ్యమార్గముల నుపయోగించెదరని దలచుటకు ఏలుండదు. అయినను, శాసననిర్మాణమున కిప్పుడు ప్రభుత్వమువారు గడంగుట లేదు. మినహాయింపులన్నిటి దొలగించి, పెద్దచిన్నయను భేదములేక, ఎల్లరును లైసెన్సును పొందితిరవలయునని విధించువిషయ మెంతవరకు సాధ్యమని, ప్రభుత్వమువారు యోచించిరి. ఇందువలన, అనేకుల కసంతృప్తి గలుగునని ఎంచి, మినహాయింపుల నసలే తీసివేయకుండవాటి సంఖ్యనుమాత్రము దగ్గించి, వర్తకేదము లేకుండ తగిన దణ్ణ, మంచినడత గల వారికి మాత్రమే ఆయుధధారణమునకు లైసెన్సుల నిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు తుదకు నిశ్చయించిరి. వారు, సూచించిన సిఫార్సులు, వేరొకచో ప్రచురింబజుచు అస్సోసియేటెడ్ తంత్రీవార్తలో గన్నట్టును. కాని, ఈ సూచనలవలన, ఆయుధ శాసన మిదివరకు గలిగించుచున్న యిబ్బందులు దీరునని దోచదు. మినహాయింపుల గొన్నింటిని నిలిపియుంచుటచే, తారతమ్యము లిదివరకు వలెనే కొన

సాగును. ఇక లైసెన్సులు, ప్రభుత్వమువారు గుర్తించెడి దర్జాగలవారికిని, నడత గల వారికిని మాత్రమే, యొసగబడును. ఇట్టి యోగ్యతలను, స్థానిక ప్రభుత్వములే నిర్ణయించ వలసినను, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సామాన్యసూత్రముల గొన్నింటిని వివరించుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారిచే బిరుదములు ప్రసాదించబడిన వారును, శాసన నిర్మాణసభ్యులును, నెలకు 250 రూప్యములకు తక్కువ వేతనము లేని ప్రభుత్వోద్యోగులును, మొదలగు వారి తరగతిలో జేరుదురు. కాని ఈ కట్టికలో జేరని వారిలో మర్యాదగ్గలెందరో గలరు. ఇంటియ గాక, అరణ్య, కర్విత ప్రదేశములందుండెడి జనుల కొకవంక వస్యముగ బాధయు, వేరొకవంక చోరుబాధయు విశేషముగ నుండును. మిగిలిన వారెల్లరకన్న, వీరలకు ఆయుధధారణమునకు లైసెన్సుల నిచ్చుట నెక్కుడవనియు. వంగదేశమునందు మారుమూల ప్రదేశములందు జరిగిన బుదిపోటులలో, ప్రజలు నిరాయుధులై యుండుటచే, దురంతకు లెటుల తమ కార్యములను యధేచ్ఛగ కొనసాగించుకొనిరో, వార్తలనేకము లిదివరకు వివరించియుండెను. ప్రస్తుత శాసనమువలన, దురంతకులు ఆయుధములను దొంగతనముగ సంపాదించి, నిరపరాధులను పీడించుచున్నారు. కాని వారి నెదుర్చుటకు, నిరపరాధులు శక్తి లేక, బలబాధులకు లోనగుచున్నారు. క్రొత్తగ జేసిడి మాపులవలన, కొంచెము లాభముండునని యనుకొనినను, పూర్వపు స్థితి విశేషముగ మారుచని దోచదు. దర్జాను యోగ్యతను నిర్ణయించు భారము మేజిస్ట్రేటులపై నుండుటచే, యూరపీయనులును అంగ్లో హైందవులును ఆయుధములను స్వేచ్ఛగ సంపాదించ గలుగుదురు. కాని ఏదియో నొకవంక నడుదగిలి, భారతీయులు ఆయుధములకు లైసెన్సులను సులభముగ సంపాదించ నీయుదు. పూర్వపు జర్జ విధేదము శాసనములో పేర్కొబడ నకబోయినను, కార్యాచరణమునందు గన్పట్టుచునే యుండును. ఈ కారణముల నన్నిటి జూచిన, నూతన ప్రకటన మంతగ నుత్సాహము కలిగించుచున్నది. ప్రజలీ విషయమై తమ యభిప్రాయములను ప్రభుత్వము వారికి పెంతునే దెలుపుట భావ్యము.

గౌరవనీయులగు

సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు విశ్వవిద్యాలయప్రతినిధిగ రామస్వామి అయ్యరుగారు శాసననిర్మాణసభలో సభ్యులుగ నెన్నికొనబడి రని, శనివారపు పత్రికలో దెలిపి యుంటిది. అయ్యరుగారు, బిసెంటు ప్రభుత్వల నిర్బంధావాస సమయమునుండియు, ప్రజాహిత జీవితమున పాల్గొని దేశమందంతటను పేరొందిరి. కాంగ్రెసు సభాకార్యదర్శిగ, కష్టించి పనిజేసి యుండిరి. మ్యునిసిపలకమిషనరుగ నుండి ప్రకంసార్థముగ కృషిసలుపుచున్నారు. వీరు శాసన నిర్మాణసభలో ప్రవేశించుటచే, ప్రజలపక్షమునకు బలము కలుగకమానదు. వీరికి చేకూరిన విజయమునకు, మా హృదయపూర్వకాభినందనముల దెలుపుచున్నారము.

దక్షిణ యిండియా సంఘము, బొంబయి

ఈసంఘమువారి రెండవ సాంవత్సరిక నివేదికము మా కార్యస్థానము జేరినది. 1918 డిసెంబరు నెలకు 74 మంది సభ్యులుండిరి. వీరికి 1470-45 రూప్యముల ఆదాయము వచ్చెను. రు. 1368-27 లు వ్యయ మయ్యెను. బొంబాయిలో జేరిన, దక్షిణయిండియా వాసుల యభ్యుదయము

కొరకీ సంఘము స్థాపించబడినది. ఈ వత్సరము సంఘమువారి యుపయోగ మతిశయించునని, కార్యనిర్వాహకులు దెలుపుచున్నారు. వీరికోర్కెనెరవేరుగాక యని కోరెదము.

వంశపారంపర్యపు హక్కులు

ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై పంపదలచిన అర్జీలను, తెలుగుజిల్లాల కరణములసంఘపు కార్యదర్శియగు అయ్యగారి తిరుపతిరాజు గారు మా కంపిరి. ఇందు, వంశపారంపర్యపు హక్కుల నిర్ణయించెడి చట్టమునకు గల యభ్యంతరములు చక్కగ వివరింపబడినవి. వీటిని వలయుచు, తమ పేర వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చుననియు, కోరినవారు దితముగ బడయగల రనియు, తిరుపతిరాజుగారు మాపేర వ్రాయుచున్నారు.

రాలెట్టు బిల్లు

అవసరాధికార శాసనము రాజప్రతినిధిగారి యంగీకారము బడసినది. ప్రజలమోటలన్నియు, అరణ్యరోదనము లయినవి.

స్థానిక వార్తలు

శాసనసభ:—ఈ తరజిల్లాలకక్షమున నేడు మదరాసు శాసనసభసభ్యులకు నుండవలయుకొంటిని మహమ్మదు ఉస్మాను డి. ఏ. గారు మాకు వ్రాయుచున్నారు.

మదరాసులో మరణములు:—మార్చి 22 తేదీలో నంతమయ్యెడివారములో 1008 48.8 రంతున మరణములు సంభవించినవి. కలరావలన 5 గురును, మశూచివలన 28 గురును, జ్వరమువలన 28 గురును మరణించిరి.

కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు:—మదరాసు శాసనసభకు రాబోవు సెప్టెంబరులో గుంటూరు, కృష్ణా, గోదావరిజిల్లా ప్రతినిధిగ తాము సభ్యత్వమును గోరజున్నామని వేంకటప్పయ్యపంతులుగారు నేడు మాకు కంత్రి వార్త నచ్చిరి.

సత్యాగ్రహ వ్రతదీక్ష: బెజవాడపౌరులు.

ఈ దిగువ కనవరకు స్త్రీపురుషులు బెజవాడలో మహాత్మా గంధీగారి “సత్యాగ్రహవ్రతదీక్ష”ను అలంబించిరి, 1. శ్రీమతి. తుర్లపాటి రాజరాజేశ్వరమ్మగారు, 2. శేనుర్తి కోటప్పగారు, 3. వేంపల్లె వెంకటసుబ్బరావుగారు, 4. అయ్యశేకర శాశ్వతరావుగారు డి. ఏ. డి. ఎల్, 5. తుర్లపాటి మోక్షేశ్వరరావుగారు బాస్-అల్-లా, 6. గుడిపాటి విశ్వనాథగారు, 7. కోటపల్లి అంజనేయదాసుగారు, 8. దోష్టల శేషరాజుస్త్రిగారు డి. ఏ. డి. ఎల్, 9. శంకర శేంకేశ్వరరావుగారు, 10. కప్పగంటు వేంకటప్పయ్యగారు, 11. పీఠపాటి వేంకటసుబ్బరావుగారు.

మదరాసు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము:-

- (1) టి. వి. తుర్లకృష్ణ అయ్యరుగారు కార్యదర్శిగ నుండవలయునట చింతించు, వీరు గావించిన సేవను ఈసభకు పరిగణించుచున్నారు. ఈ తీర్మానప్రతి సెక్రటరీని వీరికంపవలయును.
- (2) వీసెంటుయ్య, గోవిందరావు వలెయ్యరు, కె. ఏ. వీరరావు వలెయ్యరు, చాడియా, సి. ఎస్. గోవిందరాజు మొదలియారు, జి. ఎ. న. పేకేన, సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు గార్లు ఏకముగ రాజీనామా నొసంగినందులకు ఈసభవారు ఆశ్చర్యమును, విచారమును జూచుచు, వీరి రాజీనామాలకు వీరొసంగిన కారణములు సభ్యమారములని ఈ సభవారు భిప్రాయపడుచున్నారు. అయినను వీరు సభకు గావించిన సేవకసభవారు కృతజ్ఞులు.
- (3) సి. ఎస్. గోవిందరాజుమొదలియారుగారు సభకు వచ్చి అనుమతించుటచే, వారిఅనుమతిని ఈసంఘమువారువారిని మరల కోరాభ్యుత్తునిగ నెన్నికొనిరి. ఈ మూడుతీర్మానములను సభాకార్యదర్శులు మా కంపియున్నారు.

సంధిమహాసభ విశేషములు.

సింహా ప్రభువు గారికి విందు

శానాయిలో ఆతిథ్యము

(బైటకు సీజన్స్)

వికసీరుమహారాజాగారి ప్రసంగము.

భారతీయుల రాజభక్తిని సమర్థించుట.

కందమ, మార్చి 8 - 7-న కేడి గ్రామములో నింహాగారికి విందు జరుగబడెను. వికసీరుమహారాజాగారి భారతీయతను, మాంటాగూ, ఆగాఖాను, కాన్సికేట్రపు, సీమను, బాల్మీకు, హర్షింజీపు, దక్కన్ ప్రభువు, ఇస్మిల్లీ ప్రభువు, కల్లింగ్ ప్రభువు, బ్రాసే ప్రభువు, లామింగ్ ప్రభువు, కయ్యూంజీమహారాజా, సర్ ఆర్తూలాల్, సర్ డబ్ల్యూ. ఆర్ లారెన్సు, సర్ మిర్జా అబ్దుల్లాజీ, సర్ చార్లసు బెయిల్, సర్ మర్లే హామిట్, సర్ జే. డి. రీసు, సర్ లిలింగ్ డ్యూకు, సర్ ఎం. పి. ఖోగిరి, కల్లింగ్ తామరసమును, కల్లింగ్ ఎల్. ఎన్. ఎయర్, కల్లింగ్ ఏటె. ఎన్. బాను, టి. రాజు, పి. సి. లయను, చార్లసు రాబర్టుసు, ఎఫ్. కే. సింహా, టి. జే. డెన్నెలు, డబ్ల్యూ. ఆర్. గోల్డ్, డబ్ల్యూ. డి. పెన్సెర్లగారు మున్నగువారు పాల్గొని విందుకు వచ్చిరి.

వికసీరు మహారాజాగారు

సింహా ప్రభువుగారి కాయారోగ్యవ్యవస్థలు కలుగుగాక అని అభ్యుదయమును మహాభారతవనమును సజావవలెను ప్రార్థనమును మహారాజాగారు కోరిరి. ప్రజాస్వామ్యచక్రవర్తిగారు సింహా ప్రభువుగారి కుచితరీతిని గౌరవించియు దులకపరిమితమంద ముగ్గులగురు తమ సంతసము నిలుల వెలుపుచు చున్నవారి మిత్రకోటి (హరిమిత్రుల సంఖ్య అపరిమితమగుటచే కోటికెట్లము సార్థకము)లో నేనొకడనని చెప్పి కొంగులిగించుట మహిమను నున్నది. ఇట్టి మిత్రకోటి సంతసమును వెలుపుటకే నేడీసమావేశము జరిగినది. ఇట్టి మహాదానందమును సంతకందరికి భారతీయుల కందరికిని కలుగజేయుటకు మూలకారణము మాంటాగూ గారు. వారిట్టి సూచన చేయుటయు దానిని ప్రధానమంత్రిగా గామోదించుటయు బ్రిటిషు జేతమునందలి రాజనీతిజ్ఞుల సహృదయుల నెల్లడించుచు వారితము వారి వాదనమును సహనంతి యధికముగ సంస్కరణము లొనరింపబడునను నాశను బలపరుచుచున్నది. దీనిని భారతీయులందరూ గాగుగా గ్రహించి ప్రశంసించియు న్నారు. మరల భారతీయుల తమ సంతసము సింహాగారివెల్లడించుట కీసభ అవకాశము నిచ్చుచున్నది. సింహాగారి విషయ సాజవ్యపరిపక్వత, గాఢమగు వారి జీవాభిమానమును, ఆర్థిక యును రాజభక్తియును, బ్రిటిషు జేత సంబంధములను భరతఖండమునకు లభించు లాభాభివృద్ధి పరిగణనమును, తమ విధుల నలు మూత్రమైన పరిశ్రమింపకుండ నెరవేర్చు తీరుమును, సద్వర్తనమును, నైతిక సంపదమును, రాజనీతిజ్ఞతయును చాల శ్రేష్ఠమునీయుములు కడుములభముగ ప్రజలమున్నననుబడయుటకు సింహా ప్రభువుగారి కధికార శాశ్వతమైనది అంతరాత్మ బోధనలకు వ్యతిరేకముగ నడుచుటకు వారంగీకరింపక వారట్టి గౌరవమును వదలకొనిరి. అట్టి సులభ ప్రాప్తగౌరవావేవానెన్నడును పామర జనాభి మతానుసారము ప్రవర్తించలేదు. భరతఖండమునకు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకును ఏది లాభకరమని అంతరాత్మ బోధించెనో దానినే సింహాగారు నిర్భయముగనుడిచి అనుసరించిరి. భారతీయులకు నిర్వరాచముగ నభివృద్ధి కలుగవలెనని సింహాగారి రత్నధికముగ కోరుపాలెను జేతమున సక్రమపరిపాలనమున కెట్టి భంగమును కలుగగూడదని వాడుముఖ్యముగా కోరుచుండిరి. ఈతరుణముల వారి వర్తనము నందు ప్రార్థించుచుండియు గోచరించుచుండెను. ఇట్టి సదమచరిత్రులగుచేతనే నూతనకాలమునకు తూర్పునకు పశ్చిమమునకు భారతీయులను సామ్రాజ్యమును గూడ వారిసత్వధికముగ గౌరవించుచున్నారు. ఆనేకవిధములకు జేత సమయము మీ

మాగ్ధదర్శనము తమ ఆనందక ప్రజ్ఞను సుప్రవరచియుండుటచే నీ భారతజేతము గూర్చి స్వజేతములు చాల నుపసాధించుచున్నారు. సహాయ మంత్రిత్వ పదవి నే భారతజేతమున కొంగుగ నావాలగోపాల మదికానందమున నోలలాడునో అట్టి సుగుణభిని సింహా ప్రభువోక్కడే ప్రభువుగాన నే సింహాగారి పదవినిగూర్చి బాధ్యతగల పత్రిక లన్నియు బ్రిటిషు జేతము నందును భరతఖండమునకునుగూడ చాలచూర్చించుచు ప్రాసినవిగాని భరతఖండ విషయములగు మహాపండితులను ని చెప్పకొనకును సమగ్రరణములను భరతఖండభివృద్ధికిని ప్రతికూలముగ పనిచేయునట్లు వారి పత్రికలు మూతముల నిందలకు అసత్యములను ప్రకటించినవి మహారాజాగారు నుడిచిరి. సంస్కరణముల చుట్టమున వివరించిరి 20-8-17-న కేడి ప్రకటనమును మాంటాగూగారు హిందూ జేతమునకు వెల్లుటయు ను మహా ప కా ర మును కలిగించెనని భరతఖండమున సంస్థానాధిపతులును ప్రజలలో చాల చుడియును చాల సంతసించిరి. కాని మా ఆంగ్లో ఇండియన్ మిత్రుల సంగతిగూడ మాకు బాగుగా విదితము. వారిట్టి సంస్కరణముల ప్రకటనమున కెల్లము సమ్యుతింపజాలరు. ఇందో బ్రిటిషు సంఘమువారు భారతీయులయందు దైర్యమును కలిగించుటయు, చాకభివృద్ధిని సమకూర్చుటయును తమసంకల్పములని నుడిచిరిగాని వారి చర్యలు వారి సంకల్పమునుపూర్తిగా మరుగుపరచినవి. బ్రిటిషు వారితమువారి భావమున కీ సంఘము వారి భావము కేవలము విరుద్ధమని సంఘము వారి ప్రతిస్పల్లి కార్యము నుగూడ స్పష్టపరచుచున్నది. భరతఖండమునందలి నీతి ఆచిదాచణముగ నున్నదని అమాయకులగు బ్రిటిషు జేతములకు దురభిప్రాయమును కలిగించుటకు వారు సర్వప్రయత్నములను చేయుచు న్నారు. విద్యాభివృద్ధిని భారతీయులను గూర్చి చాలనీచముగ ప్రాముఖ్యమును. సంఘము వారి భావములకు తిరస్కరించు వారి నుడరిని నిరసించుచున్నారు. వారి సంఘ వ్యక్తిత్వములకు ప్రేరేపించుచున్నారు. అపుడప్పుడు పరివాదముగూడ విముఖులనుజేతు ప్రయత్నించుచున్నారు. తమ భరతఖండమున వ్యాపారము చేయు కర్తక సంఘముల వారిని విముఖులను చేయుటకు గట్టి ప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. ఇందో యాలో బ్రిటిషు వారి సాత్తులను కాపాడుటకు భీమా క్రింద చందాల నియమాలె న నియమములను ప్రకటించిరి. ఇందో యా జేతమున రాజకీయ పరిశ్రామి శాఖివృద్ధి కలుగలదని భారతీయులు విశ్వసించిరి గాని ఎవరో కొందరు వర్తకులు తమ స్వలాభముకోరకు ఇందో యా జేతమును గుత్తగొన నున్నారను విషయము నిదివర కెరిగియుండలేదు. ఇకముందు తెలిసికొనవలసియున్నది కొంతమంది అతివాదులు ఇందో యా జేతమును గురించి ఇంగ్లాడు జేతమున ఆంగ్లో శనమాచకములగు ప్రసంగములను చేయుచు న్నారు. వారలవలించిన విధానము లాభకరముకాదని సంతాపపూర్వకముగ నేను గ్రహింపకలిగితిని. ఇందో బ్రిటిషు సంఘమువారి రత్నధికముగ వ్యక్తి నిరసనమునకు గడంగిరి. సింహా ప్రభువు ప్రభువులగు భారతీయులందరును నుగూడ కట్టి ఆంగ్లో శన పరులు ఇందో యా జేతమున ఘాతుక కార్యములపరిమియుగ జరుగుచున్న పని నానునానిరి. మోల్లే, కూర్చి హర్షింజీ మింటో పెన్సెర్ల ప్రభువులును ఛేంబర్లెక్, మాంటేగూ గార్లును అనుసరించిన విధానమును అక్రమముగ నిరసించిరి మాంటేగూ జేతమునకు ప్రభువులగు భరతఖండమున బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు దౌర్బల్యమును కలిగించుచున్నారు. అచట రాజకీయ మహాపద్యము కలుగునని కూడ వారునానిరి. భరతఖండము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాంతర్యాగముగ స్వర్ణపాలనము నాశించుచున్నది. సామ్రాజ్యమునుండి విడిపోయిన భరతఖండమునకు భద్రముండదని మేము భాగుగా గుర్తించితిమని భారతీయు నామకులు సింహా దాతమున నుడిచిన వాక్యములను సంఘమువారు బుద్ధిపూర్వకముగ నడచివేసిరి

చాలరు నివేదికమును సంఘమువారిలో విశేషముకలె కలంది తమ ప్రయత్నములతో నాగుట కనిబ్రహ్మత్వముని యుపసాగుచు వ్యాపారమును వివరమునకు సంతకు పూర్తిగా పరిశ్రమించి చేయుచున్న కార్యములే వారి ప్రయత్నము కేవలము కళంకితమని దృఢపరుచుట కుత్తమ ప్రయత్నములుగా నున్నవి. ఆ నివేదికమున వివరింపబడిన ఆరాజక కృత్యములు చాల సంతాపకరమును ప్రయోదకరము నగున గాని అట్టి కార్యములకు చేయువారి సంఖ్య మిక్కిలి స్వల్పమని మిరయగదలెను. 3150 లక్షల మంది భారతీయులకు రాజభక్తిభరితము వారిలో నరాజులసంఖ్య మిక్కిలి స్వల్పము. సింహాగారికి ప్రభుపదము నిచ్చిండుటకు భారతీయునేక మందలి వారి కాగ్రహము కలుగునని నూదించుట నడవి. నాకు భారతీయునేకో కొంతమంది మహాముకలదు. నేనానేనతో ఆసియా ఆఫ్రికా యూరోపు జేతములందలి యుద్ధములగుట సాగ్లాంజీ. (గంభీరహర్షము) ఈ అసంజ్ఞకును నింద కేవలము నిరాధారమని నేను భండితముగ నుడువుచున్నాను. నేనును సింహా ప్రభువుం యిటీవల పారిసు నగరమునందలి భారతీయులైన విశ్వాంతి గృహమునకు వెల్లిసెవును వారత్యుత్సాహముతో కరతాభ్యసలకు గావించిరి. హర్షింజీ, పెన్సెర్ల ప్రభువులను మాంటాగూగారిపట్ల క్రమముగ నిందించినందులకు భారతీయులనికా గ్రహభరితులైరి. హర్షింజీ ప్రభువు గారు రాజ్యపరినిగి గానుం నపుడు చేసిన మహాపకారము నివహమానము. భారతీయులు మాంటాగూగారిని విశ్వసించిరి. మాంటాగూగారి ధైర్యసాహసములను శ్రద్ధాభివృద్ధిలను రాజనీతిజ్ఞతను చాల శ్రేష్ఠించిరి. భరతఖండ సంస్థానాధిపతులకు మాంటాగూగారిపట్ల సత్వధికమును గౌరవముకలదు. బలరత్నమును సామ్రాజ్యవిధానము నేర్పరచిన ఆంగ్ల శ్రేష్ఠ ద్వయమని మాంటాగూగారి పెన్సెర్ల ప్రభువు గార్లు తరతరములు స్మరింపబడుదురు. సింహాగారి పదవిని భరతఖండ రాజకీయ సంస్కరణములకును సంస్థానాధిపతుల ప్రతిహతులగుటకుం కై దానమును ససత్వ మింకెడ్డియు నుండదని నేను భుండితముగ నుడివెదను. సంస్థానాధిపతుల లేకమునకును చేరను. భరతఖండభివృద్ధికి ఆంగ్ల భారతజేత సంబంధము దృఢపరచుటకును కలయు కార్యములు జరుపబడలేనని మాత్రమే నానాశించెదరు. అట్టివో విప్లవ సంబంధమును బ్రిటిషు పరిపాలనా వ్యవస్థనుకు భంగకరము నగు నెట్టి ప్రయత్నమునకైన సంస్థానాధిపతులు సహకారము కాజూలుదురా? సంస్కరణములను సంస్థానాధిపతులు హర్షించిరి. ఇందులకు 1917 నవంబరులో ఢిల్లీలో జరిగిన సభయందు కొందరు సంస్థానాధిపతులును జనరల్లో జరిగిన సభయందు సింధి యా మహారాజాగారు సెనుగిన యువవ్యాసములు నిదగ్గ నములని మహారాజాగారు నుడిచి. ఆ యువవ్యాసముల నుండి కొన్ని భాగములను చదివిరి ఆ యువవ్యాసములు మొదట సంస్థానాధిపతుల సహజేతమునందు భాగుగా చుట్టించుడిక పిచ్చుట మహాసభయందు చదురబడెను. ఇప్పుడు భరతఖండమున బ్రిటిషు వారితమువారి పరిపాలనమును రాజకీయభివృద్ధి కలుగనున్నది. ఇది చాల విషయ సమయము. ఇప్పుడు చేయబడిన సంస్కరణములవలన కలుగు ఫలిత ముపాలమైనను ప్రతికూలమైనను గూడ నది శాశ్వతముగ నుండుట కలసింపవలసి మహారాజాగారు నుడిచిరి.

సింహా ప్రభువుగారు.

చక్రవర్తి గారి పట్లకు సామ్రాజ్యము పట్లకు నాకుగల బాధ్యతను నేను సంపూర్ణముగా గుర్తించి నుడువుచున్నాను. ఇట్టి తరుణమున సంస్కరణములను గూర్చి ప్రతికూలము ఆలోచనల ననుసరించినవో భారతీయుల కత్వధికమును నాకాధికము కలుగును. తమకు ప్రబలమగు కీడు చేయుట నను భావము జేతమునందరికిని తప్పు కలుగునని నేను హెచ్చరించుచున్నాను. అప్పటి ప్రజల మనస్థితి నెరరుగు సరిగపరికింప జాలరు. ఇదివరకు జరిగిన ఆంగ్లో శనములందు కలుగగల ఆంగ్లో శనమున ననాసాంగికమైనను కాజూలు. అట్లుగాక బ్రిటిషు వారితమువారు వైర్యసాహసములతో సముచితరీతిని ఉదారములగు సంస్కరణముల నెనరించినవో ఆంగ్ల భారతజేతముల సంబంధము దృఢపరచుచును. సామ్రాజ్యధి క ధి క ను గు ధై ర్య ము చే కూ రు ను. పరస్పర సహాయవిశ్వాసములు ప్రబలమగును. ఇందో యా జేతపరిపాలనమునుగూర్చిన బ్రిటిషు వారితమువారి భావమును స్పష్టపరచుటకు నాకేత్యుబడిన సహాయమంత్రి పదవియే నిదగ్గము. సామ్రాజ్యవిధానసంఘములకు భరతఖండమునకు

సమస్త గౌరవస్థాన మొసగుచున్నది. సామ్రాజ్య వాదులకు
వారికిని భారత స్వాధీనమును సామ్రాజ్య సంరక్షణమునందు
భారతీయ సంస్థానాధిపతులను పరిపాలనగూడ సమానభావ్య
తాములనుగూడ పాటించుచు. భారతీయుల వాంఛితములు
భారతీయుల కృత్రిమములబట్టి గాక ఏమహా సామ్రాజ్యము
నందు భరతఖండముగూడ నొక అంతర్భాగముగ నున్నదో అట్టి
మహా సామ్రాజ్య స్థానమును బట్టి సమమార్గ
బడుచున్నది. నేని మొదల రచించు సమాచారమును కేవల
మున్నగొరచియుంటే గాదు. ఏమహాభరతము (సామ్రాజ్య
సంరక్షణము) నుకొరచు బ్రతిభు జేయు అత్యంత పరిత్యా
గమునకు గూడ పాపానీచెనో అట్టి సమర్థ స్వాధీనత్వమున
భరతము నెన్నడును పరిత్యాగపరచాలవలె అనియునకు చాటు
టకే భరతఖండము నుండియేగాక ప్రపంచమున భారతీయులు
గల అన్ని జాతుల నుండియు నాకలిసిన దన కంతివార్తలు కు
ప్ప తిప్పలుగ వచ్చుచున్నవి గాన నిదివరకు భరతఖండమున
పెద్ద పదవులం దున్నవారు కొందరు గూడ లేని పోని నిందల
ను మోపుటచే నవట నవట కత్తిగిన అను
మానము అన్నియును పూర్తిగ తొలగి పోయి యున్నది.
ప్రతిజ్ఞలు రుచిరజ్ఞత లేకుండు విషయగ్రహణము లేకుండు
విద్యాధికులగు భారతీయుల నందరి నిచ్చగింపులు నిందింప
సాగిరి. విద్యాధికులు బ్రతిభు పరిపాలనమున ప్రతిజ్ఞలురను
టకేవలము నిరాధారము బ్రతిభు పరిపాలన మనగా నిరంకు
శత్యమును ఆక్రమణమును సామర్థ్యమును మిషకండు నుద్యోగ
మునన్నిటిని గుర్తించుటయునై నచో మేము ప్రాతినిధ్యములమే.
అట్లు మేము ప్రాతినిధ్యమును మావనియో మావిద్యకు సార్థ
కృత్యములగుదు. మిక్కిలిస్వల్పసంఖ్యాకులగు కొందరు కఠినా
చరణమున కవుడవును గడంగుచుండినది పత్యమగునగాని
వారు శత్రువులబోధనలవలన నట్లు చేసినట్లుకల్గె. అమూల
ములవలనను అపోమాలు లవలవలన ఈ కార్యములు
జరుగుచుండును. తమ తమ గాన విని గాధారములు
ను నెత్తేరుకములనుకూడ నగును. బ్రతిభుపాతలతో సమాన
స్వాధీనత్వములను బడసి సామ్రాజ్యమునం దుండవలె ననియే
విద్యాధికులందరి భావము నైయున్నది. ఈ విషయమున వారి
లో నెవ్వరికిని గూడ భిన్న భావములేదు. ఇండియా జేయునకు
సమానస్థానమిచ్చెదమని బ్రతిభు వారితనమునకు ప్రకటించిరి.
కాన వానినినుగరించుటకే వారు నాకేటవని నిచ్చెదని భారతీ
యులందరును తలంచుచున్నారు. బ్రతిభు దొరితము వారు
వాగ్దానమునకు సంపదలచిరి నేనెవరును. సంధిభావిక
యజ్ఞములను గునకసరములగు కార్యములుండినను చాలకీపు
ముగ నే పార్లమెంటువారు సంస్కరణముల కొనినను నామో
నింగునని నేను నమ్మెదను 20.8-17 వ తేదీన ప్రకటించున
కాధారమును విధానము సమంజసమును విషయమున నెల్లవారు
నేకాభిప్రాయులైరి. అందరును విస్తారముగ చర్చించిన విధాన
ము మాంటాగు-మెల్బోర్న్ విధానము అవిధానమునందలి
పెక్కు విషయములు అన్న పక్షముల వారివలనగూడ సంగీక
రింపబడినవి. మొదటిది సంస్థానములను బ్రతిభు ఇండియా
కును సంబంధము మరొక నన్ని పాతమునకు, ఇండియానుం
టి ఇండియాదొరితమును, రాష్ట్రీయ దొరితముల అధికారములు
సాధ్యమగునంత వర కధిముగ విభజింపబడుట
స్థానిక స్వపరిపాలనమున సంపూర్ణ స్వాధీనత్వము నొసగుట,
నివిలు మిలిటరీ కాఖుల పెద్ద యుద్ధోగములందు భారతీయు
లను హెచ్చుగా నియమించుట, పరిశ్రామికాభివృద్ధిని సమ
గ్రముగ కలిగించుట, గానన సభల నియోజకులసంఖ్యకు విస్త
రింప జేయుట, సక్రమ పరిపాలనమునకు భంగము కలుగకుండు
నీయదగినంత అధికారమును నిరంకు కాధికారుల చేతనుండి
ప్రజా ప్రతినిధుల కొనంగుట, అను విషయములంగీకరింపబడి
నవి. ఎంత అధికారము నీయదగిన. ఎటుల నీయదగినను వి
షయములు దధిప్రాయభేదము కలిగియున్నవి. చాల విష
యములం దధిప్రాయ భేదము లేదు గాన నీ
విషయమునగూడ సభిప్రాయసామ్యము కలుగగలదని నేనా
శించెదను. బ్రతిభు జేయునందు భారతీయులు విద్యానమును
వదిలగుడను. ఘనకార్యములం దట్టి విద్యానమును బడయు
టకు బ్రతిభుజే మర్త్యమునకు పెక్కునిదర్శనములు కలగని
నింహాప్రభువుగాను నుడివిరి.

ఆగాఖానుగారు.

అతిథుల కాయురారోగ్య కృత్యములు కలుగుగాక
యను మహాదాశిర్వాదమును భావగాను కొరచు చువనస్సని
యిరి. మాంటాగుగారి విశాలభావమును గావనిలిజ్జితమును
ప్రకటన నీయములు. వారికి ఇండియా జేయునై
వత్సధికమగు ప్రేమ కలదు. ఆ జేయు మహా

క్షుర స్థానమును బడయుటకు ఏర్పాటు చేయుచున్నది దైవిక
ముగ 20.8-17-వ తేదీన ప్రకటించబడినది. మాంటాగుగారు
ఇండియానుంట్రిగా నున్నంత కాల మాప్రస్థానము టంటు వద
దను నయ్యకము నాకు కలదు. సంస్కరణముల చట్టమును
త్వరతో పూర్తి చేయవలెను. ఇండియాజేయు బ్రతిభు సామ్రా
జ్యమునం దొక అధినివేశముగ నుండవలె ననునదియే భారతీ
యుల పరిధాన. సంకల్పము వారి ప్రధానతత్వము సార్వభౌ
ముని పట్ల వత్సధిక రాజభక్తి కుగించుచున్నచునామృతీయుల
కును యితరులను సంపూర్ణ సామర్యము కలగు. యుద్ధము
నందు మహామృతీయుల లక్ష్యత కక్షిని తెలిపిరి. నిల్వనగారి
స్వయంస్థము నిర్ధారణమును మహామృతీయు జేయునకు
వర్తింపజేయవలెను. ఇండియనునుండి మహామృతీయులను తన
మనూడదు లేక గానిన పరాధీకులను చేయవలెను. పెక్కు
కౌశలముల నుండి మహామృతీయు లాజేయులందు నివసించు
చున్నారు. ఆ జేయులందు వారి సంఖ్య మిక్కిలి హెచ్చుగా
నున్నది బహిష్కరణసంకల్ప చుతివాడును. చుట్ట ఆసియా
కాన్ఫరెన్సులో విముక్తిని బడినన మహామృతీయుగార్హులను
గూడ విల్వనగారి భావములను వర్తింప చేయవలె నని వారు
కొరుచున్నారు. పారిసునగరమున మాంటాగు, మహారాజా,
సింహాప్రభువుగారు మహామృతీయుల వాంఛ ఏకగ్రీవముగ
నుడివించుటకు నేను కృతజ్ఞుడను. భారతీయులకు సంబంధిం
చిన ఈ విశేషప్రశ్నలు కేవలము మహామృతీయులకు సంబంధి
చినవేనని సింహాప్రభువు మహారాజాగారు నిశ్చయించినవారు
కొందరుమిత్రులు తెలిపిరి. మహామృతీయు ప్రశ్నలకు నిర్దేశము
టలో నొక నాడర్థ రాత్రమున నేను గూడ నిల్లే యూహించి
తిని మహామృతీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమునకుట అవకా
శను నెవక గొన్నేగారు మున్నగు మేధావులు నిశ్చయించిరి.
ఈ విధానము సామ్రాజ్యభివృద్ధికిని ఏకత్వమునకును ముఖ్యము.
విద్యకు, పక్షియులను విస్తరింపజేసినచో హిందువులకును,
మహామృతీయులకు నపువపును కలుగు కలతలు గూడ నంత
రింపగలవని ఆగాఖానుగారు నుడివిరి.

మాంటాగుగారు

ఈ విందుకొరకు మాంటాగుగారు ప్రత్యేకముగ పారి
సునందించిచ్చిరి. అతిథుల పక్షమున మాంటాగుగారు ఆగా
ఖానుగారి ఆశీర్వాదమునకు కృతజ్ఞులకు తెలిపిరి. దొరితము
వారు జేయవలసిన ముఖ్యకార్య మధికారివిధించును. ఇదిసర్వ
జనసమ్మతి చుకునది. ఒక్క అధికారముమాత్రమే యుండగలదు
అది రాష్ట్రీయ ప్రజల అధికారము. ఆ అధికారము బ్రతిభు
దొరితమునూ అధికారమునకు లోబడియుండును. ఈ విధాన
మున కంతకును సంకల్పము "నోటు" మూలాధారము. భార
తీయులు వారి కిష్టమునాగింతుకో ముఖ్యముగా గమనింప
వలసియున్నది. ప్రతినిధి సమస్యను నేర్ప
రుచుట ప్రధమ కర్తవ్యము. దీనితో ప్రత్యేక
సంఘ ప్రాతినిధ్యము పొడచూపినది. ఇది చాల విశిష్టతతో
కూడిన విషయమని నా అభిప్రాయము. మహామృతీయుల
విషయమున దొరితముగా రినిరకు నిష్పర్కగ వాగ్దానము
లకు చేసియున్నారు. ఒక కరగతికిని మరొక కరగతికిని
వైరుధ్యమేమియును లేనని నేను తలంచెదను సంధి సభకు
సంబంధించిన భారతీయ ప్రతినిధులలో మహామృతీయు తెగ
రుచులేదు. నివిలు సర్వీసువారు చేసినదని ఎప్పటికిని యు
కార్యమని స్పష్టమగుచునే యుండును. సంస్కరణముల
వలన నాకాఖి వారిస్థితి కెట్టిదగముగ కలుగదు. ఈ
సంస్కరణములు వరములు గావు. భారతీయులు గ వ్య
స్థానమును చేరుటకు ప్రారంభింపబడిన ప్రథమ ప్రయోగసా
ధికర్యములు. దీనివలన స్పష్టమగుచు వచ్చును. ఇప్పుడు దొక
తనమువారు చేయు ప్రయత్నము గాధాంధకారమున గంతు
లిడుటగాదు. ఇనివరకు బ్రతిభుగా నా జేయున చేసిన పనిని
బట్టి కలిగిన ఫలితములవలన నా జేయున నైశ్వర్యమును కా
లియును కలుగగలదని నేనాశించు చున్నాను. ఇండియా
జేయునందలి స్వపరిపాలనమునకు బ్రతిభు పార్లమెంటువారు
సంరక్షకులగా నేర్పజినచో నియోజకవర్తిక మహామృతీయుల
కాదో అని పరికించుటకు కొద్ది సంవత్సరములు భారతీయులు
పైర్వము వహించలేరా? అట్లుపరిక్షించుటకు కొన్ని ఏడ్ల వ్యవ
ధానముండవలెను. ఇట్లేర్పరుచుటలో మేము చాల జంప
చున్నామనియు అననవరకు భాగ్యరాకతను విహించుచున్నా
మనియు భారతీయు లాజేపించుట కెట్టి అధికారము లేదు.
ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మనకములతో కూడినది. ప్రజాప్రతి
నిధులు కాననసభలలో నుండుటకు యితరవిధానము లేనియు
నునకరింపకపోయినచో ప్రత్యేక ప్రతినిధి నియోజకవర్గము

లేర్పవలెను. అట్లుగాక జేయును సులభముగా పరిపాలించు
టకు భిన్న సంఘములుగ విభజించుటవలన సాకర్యమధికమగు
ననుభావముతో నిర్వేదిక ప్రాతినిధ్యము గూడించుటకు మ
న్నదను అనుమానము కలుగు చున్నది. అట్లే నననది
ఎంత మాత్రమును వాంఛనీయముగాదు
మహామృతీయులకు వాగ్దానములు చేయబడిన గాన ప్రత్యేక
నియోజకవర్గము లరనిండులేదని వారు తెలుపువరకును మన
మిత్రుడు తొలగింప వీలులేదు. నివిలు సర్వీసువారిస్థితి వెనుక
నున్నట్లే యితరులగుడ నుండునని 20.8-17వ తేదీ ప్రక
టనము నిష్పత్తియొనగను. బ్రతిభు జేయున నివిలు సర్వీసు
వారు పార్లమెంటు పరిపాలనమునకు లోబడవలెను. అందు
వలన వారిస్థితి దుర్బలమైనదా? ముందుగాడ ఇండియా నివిలు
సర్వీసువారికి గౌరవంతముగ పరియోగమును. క్రమక్రమముగ
అధికారము నివిలు సర్వీసువారిచేతకు నుండి పుట్టల వశము
చేయబడుననుటయే 20.8-17 వ తేదీ ప్రకటనమున కర్థము.
(గంభీరపార్లమెంటు) నివిలు సర్వీసువారి బాధనుకొరకు ఇండి
యా సాకర్యములను నియంపకమున కొరుచు గాకాఖును దొ
క్కలైన నుంతురని నేను తలంచును. (వార్తము) భారతీయు
లకు నాయకత్వ మొసంగుటయే సంస్కరణముల సంకల్పము.
అట్టిహాగ్దమును వారికి మాత్రమకంటె ముఖ్యమిం జేయును
లేదు. అది లభించుటకు ఆ గొప్పప్రయత్నమున మీ భాగ
స్వాములను నిందించుచు నుపన్యసింపబడవలన కలుగులాభ
మేమియునులేదు. బ్రతిభు వారు ఇండియాజేయునకు చేసిన
మహాపరా మగజ్యమైనది విద్యానికమున మాత్రము
పరి బహుస్వల్పముగా జరిగినది. పరిశ్రామికాభివృద్ధి ప్రాథ
మికావస్థయందే యున్నది. నిరుదు 60 లక్షలందు విషజ్వర
మువలన ఇండియాజేయున చనిపోయిరి. దీనికి వాద్యోమ
ముఖ్యకారణమని నేను తలంచెదను (వార్తము) గాక విద్యా
అశోగ్య, పరిశ్రామిక కాఖులకు భారతీయుల పరిపాలనము
సంబంధించిన సరి గౌరవ వంతముగా గా? అనియునకుములగు
నవికావరా? ప్రతిభాగమువారు ఎంతటి భాగమువారి పని
కర్తవ్యతరము కలుగకుండు తమ కర్తవ్యమును నిర్వర్తించుకొని
యందవలెను. నింహాప్రభువుగారి సహాచర్యులగా నియ
మించుటకు జార్జిచక్రవర్తిగా రంగీకరించిరి తెలుపుటకు
నా కభికానందముగా నున్నది. ఇండియా జేకాభివృద్ధి విష
యమున మే మేక కార్య పరకంతులము. ఈ రీతిగా ఇండి
యాజేక పరిపాలనమున నాంజ్ఞేయునును భారతీయునును
కలసి పనిచేయుచున్నారు. వివిధకారులగారి వరస్పరతనా
కార సద్యాగముల కిది వివర్యము ఇకనుం దిట్టి సర్వకారి
సహకారావశ్యకత తొలగదు. ఇకనుండు భారతీయులు తమ
అధికారమును గుర్తింపగలరుదు. కాంతి నెలకొనగలదు.
(ఘనవార్తము) సంధి సభలో మహామృతీయు ప్రతినిధి లేని
లోటు కలుగవండ వినిపించుటయు నాలించుటయు జరిగిన
దని మాంటాగుగారు నుడివిరి.

ఇండియా పార్లమెంటు.

లండను, మార్చి 11: — మాంటేగు మెల్బోర్న్ విశేష
కెప్టువడ నునక రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల వారు సామెతలతో
మిట్టి వారి యెరుట సాక్ష్యము నీయ నొల్లకండగా వారు
సాక్ష్యమిచ్చుటకు బలవంతము చేయబడిరి కర్నలు యేటు
గాక ప్రజలనుండిరముకం దనిరి.

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు తమ మభిప్రాయములను
తెలుపువరకు, సామెతలతో సంఘ నివేదికను ప్రసరింప బడు
వరకును ఆగవలసినది ఏమగునా యేటువారికి సులహా
నిచ్చిరి.

కొల్లెట్టు బిల్లు.

కొల్లెట్టు కమిటీవారి మావల ప్రకారము చేయ
బడిన కానమునకు మాజేడ్ల గుంపు తెల్లట బాగులేదనియు,
అట్లు చేయుటవలన కమిటీవారిమావలతే చేకూర్చునయు,
అందువలన వాటిర్యాగమును మరల నాలోచింపవలసినదని
ఇండియా దొరితమువారిని గౌరవంపినదనియు కర్నలు యేటు
గాను నూదించిరి.

ఈ తీర్మాన మొక్క ఎన్నెన్నో పరస్పరవిరుద్ధమగుచున్న
యనియు, అని యెంత కాలముండవలయునదియు కమిటీ తెలి
యవలసినదనియు ఫిషుగుగాను చెప్పిరి.

రిలీఫుకొందునందు "ఫామికా" అనుమాట నట్లుకేయుంది
ని నుంచినది ఇండియాగవ్వ మెంటువారు తీర్మానించినయు,
ఆమాటయే అందరికిని బాగుగ తెలియు ననియు లీసుగారికి
వత్సరమిచ్చుచు లీసుగాను చెప్పిరి.

Lord Sinha Entertained.

Dinner at the Savoy Hotel.

LONDON, March 8. Last night Lord Sinha was entertained to dinner at the Savoy Hotel. H. H. the Maharaja of Bikanir presided. Mr. Montagu, H. H. the Aga Khan, Lord Carmichael, Mr. Fisher, Mr. Barnes, Lord Hardinge, Lord Donoughmore, Lord Islington, Lord Willington, Lord Brassey, Lord Lawington, the Maharajah of Mayurbhanj, Sir Arthur Lawley, Sir W. R. Lawrence, Dunlop Smith, Sir Mizra Abbas Ali Baig, Sir Charles Bayley, Sir Murray Ham-mick, Sir J. D. Rees, Sir William Duke, Sir M. M. Bhow-agree, Colonel Thakur Sadul Singh, Colonel L. S. Amery, Colonel Yate, Messrs. B. N. Basu, T. Lal, P. C. Lyon, Charles Robertson, S. K. Sinha, T. J. Farnet, W. R. Gourlay, and W. D. Sheppard were among those present.

H. H. the Maharaja of Bikanir, proposing the health of Lord Sinha, said he had the greatest pleasure in associating himself wholeheartedly with Lord Sinha's other friends, whose name was legion, in offering the warmest congratulations upon the honour which H. H. the King-Emperor had been graciously pleased to bestow upon him. Another object of this function was to enable the Indians to express their grateful appreciation of the true statesmanship and a rare stroke of imagination which had prompted the Secretary of State to suggest and the Premier to accept Lord Sinha's appointment, which India welcomed as clearly emphasising the determination of His Majesty's Government to carry out without unnecessary delay a substantial measure of constitutional reform. The Maharaja of Bikanir paid a tribute to Lord Sinha's modesty and profound patriotism, combined with the utmost loyalty to the British Crown and his grateful appreciation of all that India's connection with Great Britain meant for India, also his high sense of public duty, his political insight and strength of character. He had never attempted to court cheap popularity by playing to the gallery. He had always unhesitatingly spoken and acted according to the dictates of his conscience in support of what appeared to him best for India and the British Empire. Law, order and good Government had been as dear to Lord Sinha as continued political advancement of his countrymen. These characteristics had distinguished Lord Sinha throughout his career. His sterling worth had won for him both East and West of Suez the respect of Englishmen and Indians alike. His country was justly proud of this great Indian who had led the way in so many spheres with much conspicuous merit and success. If there was one Indian whose appointment as Under-Secretary was certain to evoke widespread approbation it was Lord Sinha. The cordial reception which with the innate sense of justice and fairplay characterising British people had been extended to Lord Sinha's appointment, virtually and unanimously by responsible press and informed public opinion in England had been noted with lively gratification in India, but there had been a few insinuations and misrepresentations by those, who posing as experts on India, had been assiduously carrying on an anti-Reform and anti-Indian campaign.

After reviewing the history of the Reform scheme and emphasising that the Princes and people of India widely shared the view that the declaration of the 20th August and Mr. Montagu's visit to India had been productive of immense good, the Maharaja of Bikanir proceeded to say that they knew some of their Anglo-Indian friends too well to expect them really to sympathise with such a declaration. The activities of the Indo-British Association singularly disguised its avowed aim, namely, promoting unity and advancement of Indian peoples. The Association's real hostility to the policy of His Majesty's Government was revealed in almost every phrase of its activity. Its propaganda was intended to alarm the ordinary man regarding conditions in India and belittle in every way possible the educated classes in India and indeed everyone who had the temerity to disagree with its views and appeal to personal and class interests, sometimes of the working man, but more frequently of the firms participating in Indian trade.

Referring to the Association's plea for subscriptions as insurance for British interests in India, the Maharaja of Bikanir said:—The Indians believed in industrial as well as political future for India, but they had yet to learn that India existed for exploitation by any particular commercial interests. A section of extremists in England was sounding shrill cries of alarm about India, and was uneasily conscious that it was fighting a bad case. The Association freely resorted to personal abuse. The Indians, including Lord Sinha, had been indiscriminately branded as agitators, and India was represented as seething with crime. The policies of Lord Morley, Lord Curzon, Mr. Chamberlain, Mr. Montagu, Lord Minto, Lord Hardinge and Chelmsford had been criticised most unjustly. The Association had even declared that Mr. Montagu and Lord Chelmsford were out to weaken British authority in India, and were courting a grave political disaster. They had deliberately suppressed the fact that Indian leaders fully recognised and had repeatedly stated that their ideal of self-Government could only be realised by India remaining an integral part of the British Empire. The mendacity and unfairness of the Association's campaign was nowhere more conspicuous than in the eagerness with which it had made capital out of the Rowlett Report. He emphasised that the outrages dealt with in the Rowlett Report were lamentable and serious, but were related to the nefarious activities of an infinitely small number out of the loyal Indian population of 315 millions. It was even stated that the Indian army would resent Lord Sinha's presence. He had some acquaintance with the Indian army. He had fought with it in Asia, Africa and Europe (loud cheers) and he unhesitatingly contradicted this absurd allegation. He mentioned that when Lord Sinha and he had visited the Indian troops Club in Paris recently, Lord Sinha had been lustily cheered. The Indian Princes and people indignantly resented the abuse to which Lord Hardinge, Mr. Montagu and Lord Chelmsford had been subjected.

The Maharaja of Bikanir paid a tribute to the inestimable value of Lord Hardinge's services during his Viceroyalty. The Indians trusted Mr. Montagu and gratefully approved his courage, devotion and statesmanship. He assured Mr. Montagu of the high regard and friendship of the Princes in India. The names of Mr. Montagu and Lord Chelmsford would descend to posterity as two great Englishmen who had helped to build up a stronger Imperial fabric. The Maharaja of Bikanir in a most authoritative and emphatic manner denied the gross misrepresentation that the Princes in

India were hostile to Lord Sinha's appointment and to the reforms. The Indian Princes belonged to the reforms. The Indian Princes belonged to no political parties. Their only concern was to see such measures adopted as would further popularise, strengthen and preserve the ties binding England and India together. Was it conceivable, therefore, that the Princes would sympathise with, much less advocate, any measure of a revolutionary nature or prejudicial to the stability of the King-Emperor's rule in India? The Maharajah of Bikanir quoted several speeches of the Princes to show that the Princes favoured the reform, including the Princes speech at the Delhi Conference in November, 1917, and the speech of the Maharajah Scindia at the Conference in January. He emphasised that the draft of the former speech was adopted after careful scrutiny at the general meeting of the Princes. In conclusion the Maharajah of Bikanir said they were now face to face with one of the most critical periods in the political regeneration of India under the "aegis" of the British Crown. Decisions regarding the reforms must irrevocably affect for good or ill India's future political progress.

Lord Sinha's Warning.

Lord Sinha, speaking under a strong sense of duty to the King-Emperor and the Empire, wished to sound a solemn warning that if the counsels of the opponents of the reform were followed, feelings of bitter disappointment and grievous wrong would be dominant throughout India. Nobody could gauge the full force of that dissatisfaction but obviously in comparison with it the recent unrest would seem small. But if the British Government would only seize the occasion to adapt the reforms on bold and generous lines at the earliest possible opportunity, they would exclaim the solidarity of the Empire by strengthening the most enduring ties between England and India—those of mutual trust and helpfulness. (Cheers)

Lord Sinha, responding, said his appointment was a striking illustration of the principle which Great Britain had adopted in the government as applied to India. India had been given a recognised and honourable place in the Central Councils of the Empire. Her Princes and people had been treated as equal custodians of our great heritage and Indian aspirations were measured to-day not in terms of their great country, but in terms of a greater fatherland of which India was an integral part. He did not doubt that they were there that night not so much to honour him as to let all concerned know that Great Britain held fast to that great principle of freedom and equality, in vindication of which she had staked her very existence. He had received a shower of congratulatory telegrams from all parts of the world, where there were Indians and this universal acclamation from India was because such a vindication had largely dispelled the doubts and misgivings which were everywhere arising in India owing to indiscriminate and ill-informed attacks on educated Indians, even by gentlemen who held high offices in India. Lord Sinha solemnly protested against the idea that educated Indians were unfriendly to British rule. If by British rule was meant autocracy and domination under the name of efficiency they opposed it, they would be unworthy of their education if they did not. Lord Sinha admitted that there had been occasional aberration on the part of a very small number, but he affirmed that were not due to enemy intrigues. These were almost solely due to doubts and misgivings, often unreasonable and unfounded. He asserted that educated Indians, without exception, ardently desired to remain within the British Empire with the status of equal British citizens. India had taken his appointment as clearly showing that His Majesty's Government meant business when they declared their intention to raise India to a position of equal partner in the Empire. He did not doubt that they meant business. He was confident that a generous scheme of reforms would be passed by the British Parliament and pre-occupations of peace and the necessity for fully considering the reports of the Committees would not cause any great delay. There was complete unanimity regarding the wisdom and necessity of the policy declared on the 20th August, 1917. The only scheme yet before the public is a well considered attempt to give effect to that policy was the Montagu-Chelmsford scheme. A large part of that scheme was accepted by all shades of opinion, namely, firstly, closer connection between Indian States and British India; secondly, the necessity for as complete decentralisation as possible between the Secretary of State, the Government of India and the Provincial Governments; thirdly, the necessity for complete freedom in local self-Government; fourthly, much larger infusion of Indians in superior services, civil and military, fifthly full industrial development; sixthly, the broadening of the franchise of Legislative Councils; seventhly, the transfer of so much control as was consistent with the interests of law and order from the bureaucracy to the representatives of the people. The controversy centered principally round the extent of such control and the method of transfer. He trusted that when there was so much agreement, a satisfactory solution would be found. Lord Sinha concluded by appealing to the Indians not to lose trust in England, which had given conspicuous proof that she deserved all their trust in responsible duties with which she was entrusted. (Cheers)

H. H. The Aga Khan.

H. H. the Aga Khan, proposing the toast of the guest, paid tribute to Mr. Montagu's breadth of view and statesmanship. Mr. Montagu had passionate affection for India, and he was fully confident that while Mr. Montagu was Secretary for India no effort would be wanting to secure a great advance by placing India on the high road which destiny proclaimed for her in the announcement of the 20th August, 1917. The Aga Khan urged prompt completion of the Reform Bill. India's absorbing desire, was to be a Dominion under the British Crown. The keynote of India's aspirations in which the Mahomedans fully participated, was loyalty to the King-Emperor. The Mahomedans had shown the splendid spirit in the war. All they now asked was the application of the Wilsonian principles of peace reconstruction to Islamic countries, where Moslems had been long established and where they were in a majority, or were even a large minority, should they not be exposed to prescription in, or the monstrous idea of expatriation from the countries where they had been settled for centuries. He contended that the Wilsonian principles should be applied to liberated Mahomedan countries in Central Asia and the Caucasus. He referred to the singleness of purpose and the devotion with which the Maharajah of Bikanir, Lord Sinha and Mr. Montagu had put the Moslem cause in Paris. Many friends had told him that the Maharajah of Bikanir and Lord Sinha fully realised

that on these external questions of Indian interests were Mahomedan questions alone. He himself once found them at midnight preparing a memorandum concerning the Islamic case. Referring to the retention of communal representation of Moslems, the Aga Khan submitted that Mr. Gokhale and other brilliant and far sighted Hindu leaders ardently believed it was necessary, and one of the surest ways of promoting happiness and unity of the whole Indian family. Dealing with occasional friction between the Moslems and the Hindus the Aga Khan declared that the remedy was to spread education and industrial development.

The Arms Act.

Important Communique.

DELHI, March 22.

For many years past the administration of the Indian Arms Act has been the subject of adverse criticism, mainly because the European and East Indian subjects of His Majesty are exempted from the obligation to take out licences for the possession of fire-arms, while Indians outside certain privileged classes have to apply for licences, and even if successful in their application, can, in most cases, obtain them only after enquiries as to their status and character. The Government of India remove this racial discrimination and to minimise the delays and inconvenience which necessarily attend the present system of administering the law, and they have had prolonged correspondence with the Local Governments on the details of this intricate and difficult subject. Some critics of the existing system demand the repeal of the Act, or in the alternative, its administration on a purely fiscal basis, whereby any one desiring a license could secure it without question of payment of the prescribed fee. The Government of India doubt whether the serious objections to so simple a solution of the problem have been fully realised by those who advocate it. In their responsibility for the maintenance of order and tranquillity the Government of India are bound to take into account the effect which an unrestricted dissemination of firearms throughout the countryside might have upon serious crimes. They cannot overlook the likelihood of such weapons being freely used in the dacoits' faction fights and agrarian and religious riots which figure so frequently in the records of our criminal courts in more than one province. Firearms illicitly obtained have during the recent years played an appreciable part in serious crime and the Government of India cannot contemplate with equanimity the similar use of such weapons in other provinces.

They apprehend that if there were no restrictions on the possession of firearms by lawless characters such an increase in crimes of violence might ensue as would endanger the security of the country, and that it would be necessary largely to increase the number of armed police and to improve their equipment. The Government of India have decided, therefore, that the question cannot be dealt with on these lines. They have considered the possibility of abolishing all exemptions and requiring every one from the highest authorities downwards to take out a license for the possession of firearms. Enquiries showed there were objections to this course. There is every reason to believe that a general cancellation of exemption would be regarded as withdrawing a valued privilege, if not as a mark of mistrust. After repeated examination of the question, the Government of India have decided that the best chance of solving the problem lay, first, in rigidly restricting the number of exempted persons and, secondly, in arranging that persons of recognised status and character should without distinction of race ordinarily be entitled to obtain licences for the possession of firearms without enquiry or delay. While details were still under discussion the following resolution was moved in the Imperial Legislative Council and accepted by the Government on the 19th September, 1918:—

"This Council recommends to the Governor-General in-Council that a Committee of Official and non-official members of this Council be appointed to consider and report to the Governor-General-in-Council to what extent the Indian Arms Act and the rules thereunder can be amended."

The whole question was then laid before a Committee composed partly of official and partly of non-official members of the Council, and the Government of India are now in a position to formulate the conclusions reached after examination of the report of this Committee. These are as follows:—

(1)—All arms, other than firearms, and also firearms of an obsolete character possessing a purely antiquarian value, will be exempted from the prohibitions and directions contained in the Arms Act, except in Burma, the Punjab and the North-West Frontier Provinces. Any Local Government may retain the existing restrictions for particular weapons or in particular areas if such a course is necessary in the interests of law and order.

(2)—All distinctions of a racial character will be abolished, but a restricted schedule of exempted persons as appended hereto will still be retained, the privilege being subject to the same restrictions in respect of the number and description of weapons as at present.

(3) Exempted persons will not be required to register their weapons, but powers will be reserved to the Government of India and the Local Governments and Administrations to require the registration of rifles, revolvers and pistols in the possession of such persons where necessary.

(4) The great landholders included in entry (6) of the schedule appended, who at present enjoy exemption in respect of weapons in the possession of their retainers, will in future be allowed exemption in respect of a fixed number of retainers. Those weapons will be registered annually as retainers' weapons, their number and description only being specified.

(5) To persons of approved character and status licenses, for the possession of rifles (other than those of prohibited bore and smooth bore) will ordinarily be issued on application and without previous enquiry. It will be for the Local Governments to prescribe for each province the qualifications entitling any person to this privilege, but subject to any such orders the Government of India consider that the following qualifications should be sufficient:—

(i) Membership of any Order established by the Crown, or the possession of a title conferred or recognised by the Government of India, or of the Kaiser-i-Hind Medal, or a certificate of Honour.

(ii) Membership of the Indian or a Provincial Legislative Council, or inclusion in the list of provincial barbers.

(iii) Payment of not less than Rs. 1,000 per annum land revenue, or Rs. 250 in road and public works cesses.

(iv) Payment of income tax on an income of not less than Rs. 2,000 for a period of three years.

(v) Being a Government officer in receipt of not less than Rs. 250 per month.

(vi) Being a commissioned or gazetted officer of His Majesty's military or naval forces or His Majesty's Indian Marine Service, or a commissioned Indian Officer of the Imperial Service Troops in active service.

(vii) Being a pensioned officer who before retirement was by virtue of his official position included in any of the classes described in (v) or (vi) above.

[6] Persons who have hitherto enjoyed exemption, but are not included in the new schedule of persons exempted, will be required to take out licenses, but it will be open to the Local Government to treat them as entitled to the privilege described in Clause [5] above, provided that there is no race discrimination.

[7] The following changes will be made in the rules regulating the issue of licenses.—

[1] Licenses for revolvers and pistols will be issued only in case of real necessity and to persons of approved character, the fee being fixed at an enhanced rate of Rs. 10 except in the North-West Frontier Province, where no change will be made.

[2] For a license in form 41, the fee will be raised to Rs. 5 for each breach-loading weapon, but will remain unchanged for muzzle loaders.

Licenses will be granted, if so desired, for an extended period of three years on a compounded fee, subject to the existing conditions regarding the report of loss and transfer of the weapon and subject further to the proviso that the local authorities shall have the right to enquire whether the weapon for which a license has been granted is still in the possession of the license holder. Special instructions will be issued to afford facilities to agriculturists to obtain licenses for the protection of crops or cattle and to secure that they are not withheld without good cause. Licenses, other than those for the protection of crops or cattle, when issued at the license holders' place of permanent residence, will be valid throughout British India, except Burma, Assam and the North-West Frontier Province, subject to any restrictions that may be necessary in regard to any particular province. Licenses will not only be issued by District Magistrates, but also by such Sub Divisional Officers as the Local Governments may specially empower in this behalf. For the purpose of enquiry preliminary to the issue of license, other agencies will, where possible, be employed in addition to or in substitution for the police. The necessary modification of the rules and schedules in order to give effect to these decisions is now being undertaken, but in order to give persons who are exempted at present, but will not be exempted in future time to adjust themselves to the new conditions, the changes in the list of exempted persons and the enhancement of fees will not take effect until the 1st January, 1920.

South African Union.

Nationalist Agitation.

LONDON, March 10.

A telegram from Cape Town, dated the 1st instant, says in the House of Assembly Sir Thomas Smartt, leader of the opposition, withdrew his amendment, condemning Republicanism in favour of the amendment by Mr. Maslow acting Premier, condemning the present agitation for the disruption of the Union and severance of the connection between South Africa and Great Britain, repudiating all attempts to invoke interference from any outside power and uttering a grave warning that this agitation, if continued, will inevitably lead to a state of unrest and racial friction in which civil strife may easily be engendered. This amendment was adopted by 78 votes to 24. The minority was composed entirely of Nationalists.

Audience of the King.

LONDON, March 10.

H. M. the King to-day received the Maharajah of Mayurbhanj in audience.

Syria and Palestine.

British Relief Measures.

LONDON, March 10.

Lord Lamington will act as Commissioner of the British Relief Unit organised by the Syria and Palestine Relief Fund and the Order of St. John of Jerusalem, which is proceeding to Syria from London on the 12th instant. The party, which consists of about fifty, includes doctors, nurses and others qualified to organise industries for boys and girls. It is expected that the work of the unit, which will be stationed at Damascus, will continue nearly until the end of the year.

The Katarpur Riots.

No Political Significance.

LONDON, March 5.

Replying to a question by Lord Sydenham in the House of Lords regarding the riots at Katarpur, Lord Sinha, after detailing the facts, said he had not thought for a moment to minimise the significance of the riot. Unfortunately such outbursts of religious fanaticism were still common in India, but they were confined to the lower and poorer classes. The remedy was the progressive enlightenment and education of these classes and the closer co-operation of the wealthier and better educated classes with officials. The riots had no political significance, and he was surprised that Lord Sydenham had taken this occasion to point a moral regarding the grant of Home Rule to India. It was some what far-fetched and unfair to connect such riots which had occurred occasionally long before the Montagu-Chelmsford Report with the concessions which, it was alleged, were to be made.

Indian Reforms.

Government Proposals.

LONDON, March 8.

Mr. Montagu came from Paris to-day to attend the dinner to Lord Sinha. Replying to the Toast of the guests, Mr. Montagu said.—One thing which the Government proposed to do and which seemed to meet with universal approval was the great project of drastic decentralisation. There could be only one substitute for the ultimate control of British authority and that was control by the people of the provinces. What they wanted to see was, how India would use the vote on which the whole machine depended. The first thing to do was to devise a representative assembly, and that brought him to the question of communal representation, which, to his mind, was an unfortunate expedient fraught with many risks. As regards Mohammedans the Government was bound by pledges as solemn as any that Government ever gave. For his part he did not believe that there was any antagonism between the interests of one section of the Indian people and any other, but in the Peace Conference it would be recognised that it was unfortunate that Indian representatives contained none who happened to be a Mohammedan. There was no doubt that the work of the Indian Civil Service would stand for ever conspicuously as a great work. He did not think that its position would be prejudicially affected by the proposed reforms. The reforms wanted for India to-day were not a concession but the opening and clear marking of the road which would lead the people to their appointed destiny. The experiments on which the Government had embarked was not a leap in the dark, and after the work done by his fellow-countrymen in India, he felt confident that the results of their efforts would be a peaceful and prosperous India.

Reports of Mr. Montagu's speech at the Sinha dinner are now published, amplifying the report already cabled. After stating that what they wanted was to see how the Indians learned to see the vote, Mr. Montagu asked, could the Indians grudge a few years in which to see how franchise worked if the British Parliament were custodians of self-government in India? They must have a few years to study the stages of growth, and the Indians had no right to tell them that in providing for this we were acting too cautiously or with too much hesitation.

Communal Representation.

Referring to communal representation, after characterising it as an unfortunate expedient fraught with many risks, he said, however, that every thing else, theoretical and practical, must be sacrificed to obtaining representative legislative councils. If communal electorates were the only means to this end, provided that they were designed to give representation demanded by necessity of the case, then there must be communal representation but if such electorates were advocated simply, as he feared they were sometimes advocated because there were still believers in the old theory, that if you split a country up, you could govern it more easily, then such communal representation was to be rejected. He was convinced that we should remain faithful to our pledges to the Mohammedans in this matter, until the Mohammedans themselves would say there was no necessity for separate electorates.

The Indian Civil Service.

After declaring that the services of the Indian Civil Service would be for ever conspicuous as the greatest work ever accomplished by the men of one country for the people of another, Mr. Montagu continued if they were to tell the Civil Service that their position would be the same in the future as in the past, the announcement of the 20th August, 1917, would become meaningless. He asked, was the position of the Home Civil Service undurable, or was there any doubt about the great Imperial Services they rendered because they were subordinate to the policy laid down by Parliament? There was for the Indian Civil Service an indispensable and honourable part in the future of India. The announcement of the 20th August, 1917, meant nothing unless it meant that the political destinies of India were to be gradually reposed in the people of India and gradually taken from those who had gloriously shaped India as we knew it to-day. (Loud Cheers.) He did not believe there was any Civil Servant in India who thought that the appointed destiny of India could be delayed or altered in the interest of the service. (Cheers.) The reforms should be designed to give the Indians the right to become leaders on the road of their appointed destiny. Nothing mattered so much as to set before them the road they were going to travel.

Benefits of British Rule.

He was convinced there was only one way of ensuring the rapid progress along that road and that way did not lie in making political speeches abusing your partners in the great experiment. Was there nothing definite that India could do during the transition period? He pointed out that while the benefits of British Rule in India could not be exaggerated, education was still confined to a very small minority. Industrial development was still in its infancy, and last year no fewer than six million people of India had died of influenza. He suggested that this exceptional mortality had something to do with poverty and consequently with the resisting power. (Cheers.) If questions of public health and education and development of industries were in the power of the Indians to develop for themselves, would they be dishonourable tasks? Would they not be tasks for laying the foundation of a new Empire of the future? What was required in new India was for each section of the commonwealth to do its share without trying to interfere with the functions of the others.

Union Between Races.

He was proud of the moment when he learned that His Majesty approved of the recommendation of Lord Sinha as his colleague. They were associated together in a single purpose of benefiting India. The Englishman and the Indian were thus working together in the central of Indian administration and furnished an excellent example of co-operation and union between the races which had seen and would continue to be a creative force of all the rest of the work to be done for India. He was confident that the result of further labour of Britons in India in association with Indians would be peaceful and prosperous land in which the Indians would walk conscious that they were to control its destinies. (Loud cheers.)

Referring to the fact that that there was no Moslem representative at the Peace Conference, he assured that their opinions and desires were as zealously voiced and as sympathetically considered as the opinions and desires of any other section of Indians.

India in Parliament.

The Southborough Committee.

LONDON, March 10.

In the House of Commons, Colonel Yate alleged that pressure was being exercised to secure evidence of the Provincial Governments of India which objected to give evidence before the Southborough Committee owing to disapproval of the Montagu-Chelmsford report.

Mr. Fisher advised Colonel Yate to await publication of the Local Governments views and reports of the Southborough Committees.

The Rowlett Bill.

Colonel Yate suggested that the Government of India should be requested to reconsider the decision to limit the legislation carrying out the recommendations of the Rowlett Committee to three years and affirmed that the decision was opposed to recommendations.

Mr. Fisher pointed out that the decision would only apply to the Emergency Powers Bill, regarding the duration of which the Committee expressed no opinion.

Replying to Mr. Lees, Mr. Fisher stated that the Government of India preferred to retain the word famine in the relief code. The term was well understood.

Murder of Habibullah Khan.

Question in the Commons.

LONDON, March 10.

In the House of Commons, replying to Sir John Rees, Mr. Fisher stated that the latest reports left no doubt that Naurulla Khan had resigned, in favour of Amanulla Khan, who appeared to have the situation at Kabul and Jellalabad well in hand. No disturbances had been reported. Arrests had been made in connection with the murder of the Amir, but reliable information was still lacking with regard to the motives for the crime and persons implicated. The relations between Amanulla Khan and Naurulla Khan and the attitude of Inayatulla Khan were not clear. The death of the Amir, who was a true friend to Great Britain and whose resolute service in the war was of the utmost service to the Allies, was deeply regrettable.

Indian Textile Factories.

Working Hours of Women and Children.

LONDON, March 11.

Replying to Mr. Haslam, in the House of Commons, Mr. Fisher replied that Mr. Montagu was not aware that the length of hours of work of women and children in textile factories in India was the subject of complaint or agitation among workers. He had received no representation from India on the matter, and he did not consider the present time opportune to invite the Government of India to undertake fresh factory legislation.

Demobilised Troops.

Overcrowding of Boats.

LONDON, March 11.

In the House of Commons, Captain Ainsworth suggested that the War Secretary should issue special instructions against overcrowding boats bringing demobilised men home, and special precautions should be taken against bringing unacclimatised men from India, Egypt and Mesopotamia through the extreme cold of the Alps and South France in trucks.

Major Guest replied that the question of reducing the numbers carried by vessels was being considered, but he pointed out that the reduction would affect the rapidity of demobilisation and expose men to heat later in the season. Except where transhipment in Egypt was necessary arrangements were being made to bring all the troops now on the way to the United Kingdom by sea.

General Townshend.

Question of his Employment.

LONDON, March 11.

Replying to Sir Fredrick Hall in the House of Commons, Major Guest said General Townshend was on the active list on half pay. He understood that at present there was no suitable appointment for him.

Sir Fredrick Hall said: "Are General Townshend's invaluable services shelved owing to his advice to his superiors prior to his last abortive march on Baghdad?"

The Speaker, however, here intervened.

Depressed Classes Conference.

BANGALORE, March 22.

Advantage was taken of a religious festival at Melkote temple to hold a Conference of Depressed classes people last week. The conference at Melkote was attended by a larger number of Panchamas and among the speakers were some of the members of the community, who spoke of the disabilities. A resolution expressing thanks to Their Highnesses the Maharaja and the Yaverji for the recent decision of the Maharaja entitling the depressed classes to admission into all Government schools, was passed. Another resolution requested the Government to enquire into the restrictions that are being imposed regarding their admission to the Chelarayawamy temple, where formerly they were admitted near the idol. A third resolution requested their representation in all assemblies of the State, including Local and Municipal bodies. A resolution urging opening of a Pancham institute for girls was also passed.

The Bombay Governor.

Entertained by Corporation President.

BOMBAY, March 22.

A Banquet was given to-night by the President of the Bombay Municipal Corporation to H. E. the Governor which was attended by the Municipal Corporation and high Government officials. His Excellency made a speech on the occasion which showed the deep interest he was taking in the welfare of the city. After complimenting the Municipality on the notable part it played to win the victory, Sir George Lloyd pointed out the problems lying before them for immediate solution, referring to the inadequate housing accommodation for some 12 lakhs of souls. His Excellency said that he had paid more than one visit to the slum areas of the town and had seen how terrible were the conditions and these cholera and other epidemics found a natural ground to destroy the very population who were the life blood of progress and future of the city. It was not impossible to improve the conditions if the municipality were determined to make the necessary sacrifices. He recognized the difficulties especially in the sphere of finance. Something must be done regarding their borrowing powers, and a capital expenditure of some four to five crores was necessary and it would prove remunerative. He was considering what should be done to assist them to get a greater financial operative power, and give some measure of Government assistance. He asked them also to examine whether the present procedure of debate in corporation was the best for arriving at businesslike and rapid decision on the huge volume of affairs which they must increasingly be confronted with.

Events in Afghanistan

The "Times of India" has published the following interesting account of recent events in Afghanistan from a correspondent dated Peshawar 15th March:—The bald announcement of the murder of His Majesty Habibullah Khan which was sent to India by the Amir, Nasrullah Khan is gradually being supplanted by details which may be regarded as trustworthy. The history of the crime as I am able to reconstruct it is as follows:—In February His Majesty the Amir went on a shooting expedition to a place near Legman Camp, not far from Jellalabad. With him according to custom was a large retinue of exalted officials, including his brother Nasrullah Khan and Nadir Shah Commander-in-Chief of the Afghan Army. The party was surprised in one of the Amir's Gardens where there was a plot for apprehension though the usual steps were taken to protect His Majesty. The royal tent was guarded by sentries, but in spite of that precaution one Ahmed Shah, aide de camp to his Majesty and brother of Nadir Shah was able to enter the tent at night and to blow out the brains of the Amir with a revolver. On leaving the tent Ahmed Shah was seized by the sentry but immediately released on the arrival on the scene of his brother the Commander-in-Chief. It will be remembered that in his letter to the Viceroy Nasrullah Khan said that murder had been committed by an unknown assassin. The statement in the letter is all the more open to suspicion. If it is correct as I believe it is that Nasrullah Khan either awakened by rumour or called by his retainers arrived at the scene of the murder shortly after Nadir Shah had got there, Nasrullah Khan may of course have been told that the murdered had escaped and that he was being pursued and in that case his apparent apathy about finding the criminal would be explicable. However that may be it is alleged that all that Nasrullah Khan did was to order that the late Amir's body should be taken to Jellalabad for burial. The series of incidents which followed these events is hardly rivalled by various episodes in the history of the Roman Empire, in which the death of a monarch was generally followed by attempts to purchase precarious loyalty of Fractious Guards by donations. There is more than one parallel in the pages of Gibbon to what happened in Afghanistan, parallel showing how rival claimants to the throne would outbid each other in the attempts to win the support of the army by increases of pay and by invention of indulgences and emoluments which in the opinion of the provincial youth might compensate the dangers and hardships of a military life. Whether this would have happened in Afghanistan if it had not been for the attitude of the Moulvis it is impossible to say. The fact however is that when the body of Habibullah Khan reached Jellalabad the Moulvis refused to bury it until his successor had been appointed. Nasrullah Khan with the help of the Commander-in-Chief faced this difficulty by proclaiming himself Amir after frightening the Crown Prince Inayatullah Khan into acceptance of his claims. At the same time Nasrullah Khan announced that the pay of the army would be raised from Rs. 12 to Rs. 14 a month. Having thus followed the old precedent for making his claim secure Nasrullah Khan probably intended to return to Kabul where he knew he would most likely meet with opposition which unless crushed at the outset might drive him from thence. Whatever his intentions may have been he was not quick enough or clever enough to prevent the counter plot. His conduct had proved revolting to certain friends of the murdered Amir who were able to approach the late Amir's third son Amanullah Khan at Kabul and to persuade him to proclaim himself Amir and the same time to denounce Nasrullah Khan and the Commander-in-Chief Nadir Shah. The army was first thought of and Amanullah Khan therefore announced that the pay would be raised not to Rs. 14 but to Rs. 20 a month. Having done this Amanullah Khan was able to effect the arrest of all the conspirators at Jellalabad including Nasrullah Khan and the Commander-in-Chief. The tale of the conspiracy however is not yet complete. Inayatullah Khan, the eldest son of the late Amir had friends who did not despair of him in spite of the way in which he had submitted to the pretensions of Nasrullah Khan. Most influential of these friends was Hussein who tried to raise a revolt in his favour. This attempt at third Coup d'etat came too late though the astute Minister appealed to the avarice of the troops by offering at the outset to double their pay. Hussein was speedily arrested deprived of all his possessions and beaten and his disgrace was emphasised by his being led round the streets of Kabul on a donkey. With that mediaeval episode of informants narrative ends and for the moment there is no authentic news of how the new Amir is faring in the state to which he has been called by so strange a sequence of events.

Wadia Charities.

Founder's Day Celebration.

BOMBAY, March 22.

The Trustees of the N. M. Wadia Charities celebrated the Founder's Day on Friday evening. Their Excellencies Sir George and Lady Lloyd were present at the function. During the last year from the proceeds of the fund Rs. 3,40,000 was distributed for various charitable purposes. Their largest contribution was under the head Education and amounted to over Rs. 1,10,000. The next heavy item was over Rs. 82,000, spent for relief of poverty and distress. H. E. the Governor congratulated the Trustees and expressed his admiration at the able and painstaking manner in which the Trust had been administered. In concluding his remarks, His Excellency, addressing the assembled boys and girls of various schools of Bombay, and young men and women present there, asked them to remember the Founder's Day and always set in the spirit of the late Mr. Wadia and said: Be proud that you are Indian. Be as proud that you are members of a great Empire of a self governing free people, and [hear, hear and applause] never allow the one thought to be dissociated from the other, that we here are members of one great community, proud to serve our Emperor and our country, whether our country be found in the Indian Ocean and in the Sea of Australasia or in the colder north, one people, one Empire and one Flag [applause].

Rangoon Rice Market.

RANGOON, March 22.

The rice market was again quiet. During its short time of operation, the big mills did no business. Small mills were sellers at Rs. 342, buyers offering Rs. 337-8-0. Meadon buyers March Rs. 330, April Rs. 335, but these offers were not accepted. Speculators' transactions were 10,000 bags special March Rs. 323-3-0, 15,000 bags April Rs. 326-8-0 Rs. 327-15-000 bags May Rs. 332-8-0-Rs. 333. Paddy is reported firm at Rs. 125 to 128 for rail and Rs. 128 to Rs. 134 for boat, but a statement is made that now that the assurance has been given by the Chief Food Controller that the prices of rice will not be raised, at all events not for some considerable time. The big firms have reduced the buying rate to Rs. 125 for rail and Rs. 128 for boat. It is said that as much as Rs. 150 was paid in the jungle.

Loss of S. S. "Sanctoria."

CALCUTTA, March 23.

News was received yesterday of loss of S. S. "Sanctoria" (Captain Ward) on famous James and Mary School in the river Hooghly. "Sanctoria" was a steel screw ship of three thousand seven hundred tons built at Sunderland in 1904 and owned by the Bengal Coal Company and was on voyage from Rangoon to Calcutta with full cargo of rice. From meagre details available it appears "Sanctoria" went aground on Friday afternoon and all efforts to refloat her were fruitless. Messrs Andrew Yule and Company received a message from Captain Ward stating no lives had been lost but the vessel was breaking up. A Port Commissioner's vessel has been standing by and is expected to bring officers and crew to Calcutta.

Mysore Legislative Council.

BANGALORE, March 24.

A meeting of the Mysore Legislative Council was held this noon. The acting Dewan in the course of a few preliminary remarks alluded to Sir Visweswarayya's absence and to illness of Sirdar Kantaraj Urs. He was glad to say that Sirdar was progressing and hoped that he would be able to assume charge soon. He then made a lengthy and detailed statement regarding food situation in the State and mainly recapitulated what was being done since July 1918 and mentioned various orders of the Government issued from time to time. He also detailed the steps that are being taken to handle the situation in the future. This includes representation to the Government of India against export from the state and importation of Burma Rice and opening of depots for sale of foodstuffs to the poor in Bangalore and Mysore cities and in headquarter towns. He alluded to the help accorded to agriculturists in the matter of irrigation facilities in Taccavi loans etc. to increase production.

Export Restrictions Removed.

CALCUTTA, March 21.

A notice issued by the Collector of Customs states that Iceland, Farø Islands, Eschm Sloviets, Alsace Lorraine and portions of Austria Hungary and territories on the left bank of Rhine in occupation of the armies of the Associated Governments have been removed from the list of countries Governments, to which exports of all goods is prohibited.

Brief Telegrams.

Mail steamer "Nagoya" with the outward mails of the 6th instant is expected to arrive in Bombay at day light on Thursday next.

A press "communique says: Information has been received by the Government of India that the Board of Trade have issued a general license permitting import into the United Kingdom of all articles which are export from and are the produce or manufactures of His Majesty's Dominions, except [a] gold and articles containing gold, unless consigned direct to the Bank of England, [b] spirits other than brandy and rum, and [c] hops.

A yellow fever hospital is to be built at King's Bank on the Rangoon River. This was projected six years ago, but owing to the war, was deferred. As shipping is now coming from all kinds of ports its erection is deemed desirable.

Calcutta News.

CALCUTTA, March 24.

Calcutta has been declared infected with plague. A daring dacoity is reported to have been recently committed by a mixed gang composed of some 49 Hindus and Mahomedans at Dacca in the jurisdiction of Sibpur Police Station in the House of a Bengali money lender. It is stated that the dacoits ransacked the house with the aid of lighted torches, tortured the inmates and kept the villagers at bay by firing guns which they carried and decamped with Rs. 6,000 in cash and jewellery.

Private Samuel Sharpe of the Lincolnshire regiment is said to have blown his brains out early yesterday morning in the Queens Barracks inside the Fort with his service rifle. The deceased was to have left for up-country yesterday, "en route" to England. He was only 41 years of age and is said to have a wife and family at home. He was in his usual spirits the night previous. No reason can be assigned for his rash act. He was a cricketer of repute and not long ago, during the course of a game, is reported to have been struck with a ball on his head. This, it is believed, has had something to do with his tragic end. Usual inquest will be held.

TANJORE, March 24.

Mr. Ghandi arrived here this morning and was received at the railway station by Rao Bahadur Srinivasa Pillai and a large gathering of citizens. He was taken in procession with special music to Pillay's Bungalow. Mr. Ghandi will deliver a public address this evening.

BOMBAY, March 24.

The ninth session of the All-India Hindi Sahitya Sammelan will be held in Bombay on 19th, 21st and 22nd April under the presidency of Pandit Madan Mohan Malaviya. Sankaracharya of Kavir Mutt has been elected Chairman of the Reception Committee.

Mr. S. Ramanujam the Madras Government State scholar who achieved great distinction in England in Mathematics is expected back by mail steamer this week.

An interesting inter religious marriage has just taken place in Indore, the contracting parties were Captain Dinnanath a Hindu gentleman belonging to the staff of the Maharaja Holkar of Indore and Miss Manjari Ardeshir Wadia, a Parsi Lady belonging to the Wadia family of Bombay and wellknown in Bombay Parsi Society. The marriage was performed under the Anand Marriage Act, according to the Sikh rites.

In response to Viceroy's recent appeal H. H. Raja of Cochin has contributed Rs. 20,000 towards Imperial Indian Relief Fund. His Highness has also offered donation of Rs. 25,000 for the funds of Madras Presidency and Southern India Health Association recently inaugurated by H. E. Lord Pentland, one half of the sum will be paid immediately, and the other half in five annual instalments.

Mr. Konda Venkatappayya wires from Bezawada:—I intend standing as candidate forth ensuing Legislative Council election for Guntur Kistna Godavery.

The Viceroy has given his assent to Rowlett Bill and excess profits Bill.

H. E. the Governor of Bombay leaves to-night by special train for Gujarat for tour of famine districts there.

రాజు చట్టములకు హాస్య లాభముల చట్టమును రాజప్రతినిధి గారి కారమున వైపు.

నేటి యందమున గాంధీ మహాశయుడు పంజాబ్ నాథుని జేరెను. రైలుస్టేషనునకు రాగా ప్రసాదపీల్ గారు బహుళ సంఖ్య నల పాదులను గాంధీ మహాశయుని స్వాగతమిచ్చిరి. పిల్ల గారి కృపామునకు ప్రత్యేకముగా ఏర్పరచబడిన గానము వానము యురేగపువ్వును తీసికొని వెల్లికి. నేటిసాయంకాలము గాంధీ మహాశయుడు బహిరంగోపస్థానము నిచ్చెను.

బోలెషివ్కు ప్రమాదము.

కోపకు హాగను, మార్చి 15:— 13 వ తేదీ నాటి వెల్లిను తల్లివార:—తూర్పు కరీష్మలో నాహారసాగుని సంపాదించును తమ కొన్ని వారములలో బోలెషివ్కు నెస్యము తూర్పుకరీష్మలోని కేగ ప్రతిష్ఠించునని వార్తాప్రకటన కొంతమంది నైనికాభిప్రాయము ప్రాయమునాన. జర్మనీలో స్పార్టాక్సులు అల్లరిచే రెడ్ ఆర్మీసాధుర్థ్యముచాల వరకు తగ్గుచుండుటవలన బోలెషివ్కు ప్రమాదము చాల విశేషముగా నే యుద్ధని కొన్ని వార్తాప్రకటన వార్తాప్రకటన.

రెఫ్టు నెంటు జనరలు మార్చి 17 గాంధీకి

కె. సి. ఓ. బి. బిరుదము నిచ్చెను.

లండను మార్చి 8:—రాజదంపతులు రెఫ్టి నెంటు జనరలు మార్చి 8 గారిని నిన్ను తీరినమున ఆహ్వానించి నేటిదినమున బకింగుహామ భవనమున కే. సి. ఓ. బి. బిరుదము సొంతగిరి.

విజ్ఞప్తిలను విచారించు ప్రభుస్వామ్యమునూర్పులు.

లండను మార్చి 8:—స్వామ్యముల అట్టిగనగారు విజ్ఞప్తిలను విచారించు ప్రభుస్వామ్యమునూర్పులు (లాడ్డుపట్టుకు) X నియమంపడిరి.

సత్యాగ్రహవిధానము.

పాల్ గారి యువన్యాసము.

సత్యాగ్రహవిధానమును వెల్లువలకు నిన్న సాయంత్రము సమగ్రపు టాడ్డున గొప్ప అవారంగపుట జరిగెను. యథా ప్రకారముగ నుమాన 20 వల మంది సభ్యులు విచ్చేసిరి. వారిద్దరు ఉన్న కలెక్టరు సారాధన పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించి యువన్యాసపదార్థమున ప్రస్తుతపు ఆంగ్లకావ్యము కల్ల నిదివరకు చాగుకొనియుండిన క్రితపదవి యంతయు వెలువలికి వచ్చుచున్న దనియు, మనకు గల యీ అల్పస్వార్థకత్వమునూడ దొరతనమునూడ అపహరింపదలచి యున్నారనియు, ఈ కరుణము లో యన మాకులను మనము కాపాడుకొన జాలని యెడల నిక ముందు మనకు ఏవిధమున మాకులమును వద్దినయెడల వాటిని కూడమనము కాపాడుకొనజాల యనియు; యీ రౌల్ట్ కావ్యములను ధ్వంసము చేయగలిగినచో మనము నిశ్చయముగ స్వపరిపాలనకు అర్హులగుచున్నామనియు; సాత్వాత్మ్యము కక్షప్రావూతల మాకులను సంపాదించుట, కాపాడుకొనుట చేయుచున్నామనియు, మనము మాత్రము ఆధ్యాత్మిక క్షేత్రమునే మన మాకులను సంపాదించుట కాపాడుట చేయవలెననియు; మన ప్రతిభావారము మన మేవిధమున అపదకు కలిగింపకూడదనియు; బుద్ధుడు మొదలగు మహాత్ములు "అహింసా పరమోధర్మః" అని వక్కానించినదియు, దానినే గాంధీయజీయమహాదేవుడు మనకు వశమయినదనియు; కాబట్టి అందఱును సత్యాగ్రహవ్రతము వశమింది తేలేనదే నీ కృతార్థము కావలెనని హెచ్చరించినవిషయము, వరాంతులకు రామమూర్తిపంతులుగారు (బరంపురం), ఎమ్. నుండరరావుగారు (విశాఖపట్నం), చిదంబరంపేట గారు మొదలయినవారు మాట్లాడిరి. పిమ్మట,

బిషాచంద్రపాల్

గారుపద్యనియమము నిట్లు నడిపిరి. ఈ దినము మనము ప్రసంగించు విషయము సత్యాగ్రహము. నేనును ఒకానొకప్పుడు సత్యాగ్రహమును ప్రానియించితిని. కాబట్టి యీవిషయము మాట్లాడుటకు నాకుమాకుల కలదు. 124 ఏళ్లకు క్రింద జరుగుచున్న ఒక కేసులో సాత్వ మి య్యవతే ననిన నన్ను కోర్టు వారు రమ్మనిరి. అట్టి సాత్వము నిచ్చుటకు నేనంగీకరింపలేదు. అందువల్ల నాకు అత్యున్నత మయిన శిక్ష సంప్రాప్తమయ్యెను. అప్పుడు నాకు ను మాజిప్రేమితులకు జరిగిన సంగ్రామము గూర్చి మీరు కొంత చెప్పవలసివచ్చినది. సాత్వము చెప్పుటకు లోనికి వెళ్లినవిషయము ప్రమాణము చేయవలెనని నన్ను వారు కోరిరి. అందుకు నే నీచర్యలో కోర్టును కలగజేసి కొనుటకు నాకు అంత రాత్రి సంబంధమైన అధ్యంతరము కలదని అంటిని. ప్రమాణమును చేయుటకు మాత్రమే నే నధ్యంతర పడుచున్నానని మాజిప్రేమి అనుకొనెను. కొందరు ధగవంతులవై గాని యిహమందుగల యే వస్తువువై గాని యెంత మాత్రము ప్రమాణము చేయరు. నేనును అట్టి వాడనే అని మాజిప్రేమి అనుకొని, మీకట్టి అధ్యంతరమున్నచో సాత్వమును దృఢమయిన భావముతో చెప్పవచ్చునని. తరువద్ద జరుగుచున్నచర్యలో నేనిధయిన జోక్యమునైనను కలగజేసి కొనుటకు నాకు అంతరాత్రిసంబంధమైన అధ్యంతరమున్న దని నేను అంటిని. రెండుమాసము దినములయినవిషయము వారి నేను కలిసికొనవలెనని వారు నాకు తెలియజేసిరి. నేనువారివద్దకు వెళ్లినవిషయము ఆసనము స్వీకరింపమనిచెప్పి, పాల్ గారూ, మీరుగల అధ్యంతరమెట్టిదో వాకు చెప్పును అని మాజిప్రేమి గారునన్నుడిరి. అయ్యా, నాపరిపాట్లను వదలి వెట్టి మీవద్ద సాత్వ మిచ్చుటకు నన్ను పిలుచుటకు మీ కేమి మాకుల కలదని నే నడిగితిని. అట్టిచాకుల్ల కావనములూ నన్నుదని వారనిరి. అట్టి అధికారమును చెలాయించుటకు తగిన కారణము కావనముతో నుండవలెను. అట్టి కారణము కలదా అని నేను మాజిప్రేమి అనుగగా వారు ఏమియు చెప్పలేక పోయిరి. అప్పుడు నేనిట్లుంటిని. అయ్యా, సాంఘికజేయము కొరకు న్యాయమునిచ్చుట యవసరము; నాజేయము సాంఘికజేయమువై నేలేధారపడియున్నది; కాబట్టి సాంఘికజేయమును వృద్ధిచేయుటకు నాజేయమును సంపాదించుటకొరకు అవసరమయిన పరిత్యాగములన్నిటిని నేనుజేయవలసియున్నది; సాంఘికజేయముకొరకు సాత్వము నిచ్చి న్యాయపరిపాలనమునకు ప్రోద్బుధపడెను. కాబట్టి సాంఘికజేయభివృద్ధికొరకు ప్రతి వ్యక్తియు యవసరమయినంత పరిత్యాగమును జేయవలెను. ఆ

పును, ఆపును, నిజమే అని మాజిప్రేమి గారు రనిరి. సరేగాని ఏదయిన యొక కేసువల్ల సాంఘికజేయమునకు భంగము కలుగునని ఎవరయిన నమ్మకమునకు అట్టిచాకు సాత్వమును మహాదాదని నేనంటిని. సాంఘికజేయమున కేవిధమయిన లోటును రాకుండ నేను మాచెడును మాజిప్రేమి గారునిరి. చోరీ మొదయిన కేసులలో మీరు సాంఘికజేయమును కాపాడుదురుగాని రాజద్రోహపుకేసుల విచారణలయందు అట్టి స్థితిలో లేవు అని నేనంటిని. అదివల్ల అవి వారడిగిరి. రాజద్రోహపు కేసులో దోషిని విచారణచేయుటయే మీ పనిగాని, దొరతనము వారిపనితోలేదుగా అట్టికేసును నేనుజేయమిదగినదనిలేదు; రాజద్రోహపుకేసును దొరతనమువారే చేయవలెనుగాని మాజిప్రేమి అట్టి అధికారములేదు అనుగూర్తుకర్త మేమి అని నేనడిగితిని. కొన్ని రాజద్రోహపు కేసులలో దోషివైతవ్య దీనికొనుట అసమంజసము; కొన్నిటివల్ల సాంఘిక అల్లకల్లులములు వృద్ధిచును; ఇదియే యిరువులకు కారణము. ఏప్రక్రియనును మూసభంగ మయినచో, కేసునే యుటవల్ల అట్టి యొక్కవర్తన వృద్ధిచును అనేక నాకేసులకు నాకుని నేనాచింతలసి యుండును. అట్లనే పూర్వానామై కేసుచేయుట వల్ల అల్లకల్లులములు పుట్టువా లేదా అనిచారితమునామ మోచించుచుండుదురు. కాబట్టి ఈవిషయమును మోచించుచు అధికారులు దొరతనము వారేకాని మీరు కారయ్యా అని నేను మాజిప్రేమి అనుకొనిరి. వారందుల కొప్పుకొని యీ ప్రపంచములో ననేక మంది రాజకీయవేర్తల నేనుగుడును గాని న్యాయస్థానియగు సాత్వము నియ్యజాలనని ఖండితముగ జెప్పినవారిని నే నెప్పుడును ఎవరగు అనిరి. నేను ఇంగ్లండులో నుండినయెడల యీ కేసులో సాత్వమును నే నిచ్చి యుండును. ఎందువల్ల ననగా అజేతములూ నుండినయెడల దొరతనపు టువ్యోగుల శిష్టులను దిద్దుటకు అనేవిధమైన అరకాశములుండును; అట్టి అరకాశములను మీరు మాకేచ్చుట యిచ్చివా? అని నేను వారిని ప్రశ్నించితిని. సాంఘిక పరిస్థితులకు బాధించు కేసులను దొరతనము వారు చేసినయెడల నట్టివానిలో నేను యీ కారణములవల్ల నే సాత్వముల నియ్యజాలను. అని నేనంటిని. అదియే సత్యాగ్రహము.

సత్యాగ్రహ మనగా ఆత్మకక్షేత్రము నిరోధించుటయే గాని కేరీరబలము నుపయోగించుట కాదు. మన దుండెడి గించుటవల్ల కర్రకు చిరుగుచున్నచో యున్నట్లే సత్యాగ్రహమును మనముచేయగలమనియు. అంతియే గాని కేరీరబలమును మనము ప్రయోగింపరాదు. సర్దార్ దయాల్ సాహెబు మతీరియా అను పంజాబుజీ ప్రముఖుడొకడు రైలు వెక్కి మొదటి తరగతి బండిలో ప్రయాణము జేయుచుండెను. ఇద్దరు విరోధికుల సోల్లెలు ఆ బండిలో నుండి మతీరియాగారిని వెక్కి పొమ్మని; మతీరియా గారందుల కొప్పుకొనిక పోవుచుచే సోల్లెలు మతీరియాగారితో దెబ్బలుచుటకు సంస్థియులు; అప్పుడు మతీరియాగారు సోల్లెలతో, అయ్యా మీరు నాకాణు కదవగలిగిన యెడల నేనిబండిలో నుండి వెక్కిపోయెను అనిరి. ఆసోల్లెలెద్దరును ఎంతవ్రతన్నును జేసినను ఆకాణు కదవలేక పోయి తుదకు విసిగి వెళ్లిపోయిరి. అదియే సత్యాగ్రహము.

నిరోధము రెండువిధములు గల జేయవచ్చును— నైతిక నిరోధము, భౌతిక నిరోధము. సత్యాగ్రహ మనగా కేరీరబలమును ప్రయోగించక పోవుటయే. కేరీరబలము నుపయోగించక పోవుటయే సత్యాగ్రహము యొక్క మొదటి పద్ధతి. ఎట్టి విధముగ ప్రేరేపించ బడిన సరే కేరీరబల నిరోధమును జేయవలె ప్రతి సత్యాగ్రహియును. అప్రమాణమును జేయవలెను. అదియే మొదటి నియమము. ఎట్టి క్రమలను పాలయిన సత్యాగ్రహము కేరీరబలము నుపయోగించు ప్రేరేపించు లోబడరాదు. దీనివై నే సత్యాగ్రహోద్యమ జయము ఆధారపడును. ఇందు కొక ఉదాహరణమును జెప్పెదను. నుమాన 15 సంవత్సరముల క్రిందకు వెలుగూ విధజనమునకు ప్రతిపూర్వావేశమును జేయును కొందరు బెంగాలీ ముఠాము సత్యాగ్రహవ్రతమును బూనిరి. కాని వీరి ప్రతిపూర్వావేశ వీరి సత్యాగ్రహపరిమితులు చాటునట్లు జేయుటకు ప్రయత్నించిరి. ప్రతిపూర్వావేశమును సత్యాగ్రహముల క్రతమును భంగపరచి వారిని కేరీరబల నుపయోగించునట్లు పురిగొల్పుచుండురు. అట్టి ప్రేరేపించుటకు కలలలో బడకుండ కాగ్రతనుండి తమ వ్యక్తినియములను చాటుకుండ ప్రతి సత్యాగ్రహియు మేల్కొని యుండవలెను. ప్రాణివాని రానున్న సరే కాని కేరీరబలము నుపయోగింపరండ యుండవలెను.

సత్యాగ్రహోద్యమము యొక్క జయమును మనము యీ చట్టము అవసరమనియ కొనబడుట వల్ల తెల్ల

జేయజాలము. ఈ యుద్యమపు టువ్యోగమును విహిక లాభములు కావు. ఆధ్యాత్మికలాభములే దీని ముఖ్యోద్దేశములు. మనవైతి కేరీరవాభివృద్ధియు, కేరీర్యము మొదలయిన నుగుణములు అభివృద్ధి గాంచుట యీ యుద్యమపు టువ్యోగము. మీ యొక్క అంతరాత్మకుబాంతులు, ఆత్మ నిగ్రహము మొదలయిన యీ యుద్యమ జయమును నూచించును. కేరీరబలము దొరతనమునా రీకావనమును దీనివేసి నంకిమాత్రమున జయముగాంచియని యను అనందింపరాదు. నాగ్రత! ఈ యుద్యమములో చేరదలచినవారు కేరీరబలము నుపయోగింపకుండ నుండవలెను. కేరీరబలము నుపయోగించుటకు ప్రయత్నించినయెడల ఈ యుద్యమము వచ్చిపోకల్గును. సత్యాగ్రహము ఒకరివల్ల చంపబడజాలదు; దాని నెవరను నాశనముజేయలేదు. కాని ఆత్మసాత్వ జేసిగని ఈ యుద్యమము మరణింపవచ్చును. సత్యాగ్రహము కేరీరబలము నుపయోగించినయెడల ఈ యుద్యమము నాశనమొందును. ఎట్టి ప్రేరేపణ జరిగినను కేరీరబలము నుపయోగించింపజనదు. ఏయే కావనములను మనము మన్నింపరాదో ముందు నిశ్చయించుకొనవలెను అట్టివాని నెందుకు మన్నించలేదో ప్రతి సత్యాగ్రహియు బోధపరచుకొనవలెను. దక్షిణాఫ్రికాలో సత్యాగ్రహము జయము నొందుటకు కారణము మీరు తెలియవా? అచ్చట కొద్దియందే భారతీయులు అండిరి. అచ్చటి అన్యాయపు కావనములు ప్రతిభాంతియని బాధించెను. ఈ మధ్యకు వైరాలోనూడ సత్యాగ్రహము జయముగాంచెను. అచ్చట పంజాబీయు ప్రజలు బాధించుటకుచేత దొరతనము వారికి శిస్తు నియ్యజాలనని పట్టుపట్టిరి. ప్రస్తుతము మనమందోకావన జేయుచున్న ఈ రౌల్ట్ చట్టములవల్ల మనజీవితము కే భంగమగుచున్నది న్యాయసమ్యక్తమయిన న్యాయస్థానము విచారణ చేసి, కాపాడు కొనుటకు దోషికి తగిన యరకాశముల నిచ్చినవిషయము విచారణ చేయవలెను. లేనియెడల న్యక్తిసాత్వత్యము పోవును. ఈ సంగతి నుండకు గ్రహించవలెను. రౌల్ట్ చట్టము మార్పుచేసి యు; నాటి కాశ్యము పోయినదియు, మర్యాదగల జోక్యము లేరను విట్టివల్ల భయమును బొందనవలెను లేదనియు నోకవ్రత వ్రాసెను. నా అభిప్రాయముదికాదు విప్లవ కారులకును, అరాచకులకును మాత్రమే ఈకావనమును చెడునని కొందరుచున్నారను నేను విప్లవ కారుడను కాను; అయినను నేనికావనముల నెదిరింపవలెను. ఎందువల్ల? ఎంత ప్రోహి నై నను న్యాయము గల హిరం గల విచారణ జేసి తన నిర్దోషత్యమును తెలియజేయుటకు తగినయరకాశముల కొనగవలెను. ఈయన్యాయపుకావనము అట్టియరకాశముల నిచ్చుటలేదు. అందువల్ల నిరంకు నేను ఈకావనములకు ప్రతిపూర్వాముగ నే యున్నాను. విప్లవోద్యమము అనునదెట్టిదో కావనములో స్పష్టికరింపబడలేదు.

మనము రౌల్ట్ కావనములకు ప్రమేయవారినో సంపర్కములొనికనయ్య కావనములకు మాత్రమే యెదిరింపవలెను. ఈకావనసందర్భములో నెరినై నయిన సాత్వము నియ్యవలెనని నన్ను కోరినచో అట్టిసాత్వము నియ్యవలెనే చెప్పెదను. ఈకావనమంతయు అన్యాయమైంది; కాబట్టి కాకును దానికి సంబంధము లేదు. ఈకావనము అల్పసంఖ్యకులవై నే ప్రయోగింపబడును గాన అపు డేమి చేయవలెనని కొందరుచున్నారు. నాయకులకు పట్టుకొనుటవల్ల ఆంగ్లకావనము హెచ్చగును కాబట్టి దొరతనమునా వారి నేమియు అనదు. ఈకావనము ఎవరివైనను కూడ ప్రయోగింపబడుటకు మనమే జయించిన వారల కగుచును; కాని యీ కావనము ప్రముఖుల మీద గాక సాధారణులమీదనే యుపయోగింపబడును. అప్పుడు మన మేమి చేయవలెను. మదరాసుకు రావాడదని నాకు దొరతనమునాకు ప్రస్తుతజేసినచో నేను తప్పుక మదరాసుకుకు రమ్మను. నన్ను మేజిస్ట్రేటు వద్దకు వెళ్లవలెనని ఉత్తరువుచేయును. మాజిప్రేమివద్దకు వెళ్లి మదరాసు వెళ్లవలదని యుత్తరువు జేయుట అన్యాయమని నేనెచెప్పుచు గాని మరే విధమయిన వాదమును నేను చేయకు కొద్దివారు ఏమిచేసినను సరే. సాధారణులవై నీకావనమును ప్రయోగించినయెడల నేమిచేయవలెను? కొంత మంది యువకులు నిర్బంధింపబడినారకొనును. అచ్చటకు మేము వెళ్లి ఈకావనమును మన్నింపవద్దని వారికి మేముచెబుతుము. ఈ విధముగ నే నాయకులు ఈ యుద్యమము నభివృద్ధి జేయవలెను. న్యాయమైన విచారణవల్ల నిరూపింపబడక పూర్వము పూర్వావాదు దోషియని చెప్పుటకు ఎవరివైనను ఏమి అధికారమున్నది? ఈకావనముల నెదిరించిన చాచును. ఎవరి నాయకత్వమునకైనను నేను లోబడి యుంకలను.

కొంతమంది మనము కేరీరబలమునయోగించునట్లు ప్రోత్సహింపరచుచు. మనము దానికి లోబడినచో ఈ యుద్యమము చచ్చిపోవును. ఎన్నియును ఆత్మకక్షేత్ర నిరీక్షణ కేరీరబలము నుపయోగింపరాదు. అట్లుజేసి పట్టుదలతో పనిజేసినయెడల భారతీయులయములు తప్పుక నెరవేరగవు.

పిమ్మట హిందూత్వపురావు పంతులుగారు పాటుగాలిని అభ్యుత్థులకును వందనలు లభించిరి. తరువాత సభ యుగిసెను.

ఆయుధశాసనము

ఒక ప్రకటనము.

ధీర్ఘి, మార్చి 22:— ఆనే సందర్భములనుండి ఆయుధ శాసనము అధిక తీవ్ర విచారణకు గురియైయున్నది. యూరపియులకు, ఈ యుద్ధము ఇండియనులకు తుపాకులను తీసికొని బోవుటకు స్వాతంత్ర్యముండి భారతీయులలో ఎవ్వరో కొందరికి తప్ప తక్కినవారు లైసెన్సులు లేనిచే తుపాకులను గలిగి యుండరాదని నిధింప బడుటయే ఇందులకు కారణము. ఇప్పుడు హిందూజాత ప్రభుత్వమువారు ఈ వారి విధేయములకు తొలగించి ఈ శాసనకాలము సందర్భమున ఇప్పుడు గలవారు చున్న ఆలస్యము గలుగుచున్నది. నిమాయమున రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములతో చాలకాలము యోచించిరి. ఆయుధ శాసనమును తొలగింపవలెననియు లేకున్నచో ఒక నుంక యును నిధించి ఆయుధమును చెల్లించినవారికందరికి లైసెన్సుల నీయవలెననియు కొందఱు విమర్శకులనుచున్నారు. ఇందు గల చిట్కములు విమర్శకులకు తెలియు నేమో నుజేమా మగుచున్నది. దేశమునందు శాంతిని నెలకొల్పుట హిందూజాత ప్రభుత్వమువారి ప్రధాన ధర్మమై యున్నది. అనిర్బంధముగా ఇట్లు లైసెన్సుల నిచ్చు ఏర్పాట్లు చేసినచో ప్రాచుర్యమును నేరములు జేయ సుయ్యలగువారికి చాల అవకాశములుగలుగుచు దోపిడిగాండ్రు పోరునందుకు మతకమల పోరులందును తుపాకుల నుపయోగించుట కలగ గలగు ప్రమాదములను ప్రభుత్వమువారు అత్యంతకఠినముగా చూడవలెను. నేరసంబంధముగల కేసులందు అక్రమముగా ఆయుధములను గలిగి యుండుట ఎన్నిచోట్లనో ఇటీవల కనబడుచున్నది. అందును సమానముగా తుపాకులను గలిగియుండవచ్చునని నిధించుటకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపబడలేదు.

అనిర్బంధముగా తుపాకులను గలిగి యుండ నిచ్చినచో నేరములు మితిమీరి క్రమముగా దేశము ఆకాంతియంతమై సాయుధులకు పోలిసుధులకు వృద్ధిచేయుట సంభవించును. కాన ఈవిధముగా ఈ సమస్యను పరిష్కరింపజాలమని ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించిరి. కొందఱు అదృష్టగులకుమాత్రము లైసెన్సుల నిచ్చి ఇతరుల కేమటందును నిజమును తొలగించి ప్రతివారును లైసెన్సులను బడయవలెనని నిధించుట యందును కొన్ని చిట్కములుగలవు. వైయమునును తొలగించినచో ఇదికంటకు నుండియుండిన మహాస్వల్పమును తొలగించినట్లును. ప్రభుత్వమునా రీవిషయమును భానుగాయోచించి మొదట లైసెన్సుల బడయగలవారిని నిర్ణయించి నిర్దేశమును పడవిని, గుణమును గలవారు బాతినిర్బంధమేమును లేకయే విచారణతో నిమిత్తము లేకుండ లైసెన్సుల నిచ్చు ఏర్పాట్లు చేసినచో ఈ సమస్యను సమర్థించువచ్చునని నిశ్చయించిరి. ఈ క్రిందిరీతము భాగము కడదిన సెప్టెంబరు 19 వ తేదీని సామ్రాజ్య శాసనసభలో ఉప పాదించబడి ప్రభుత్వమువారిచే నంగీకరింప బడినది. వివరము లింకను యోచించబడుచున్నది.

ఆయుధ శాసనముల నియమము లెంతకంటకు సవరింప బడునో విచారించి తెలుపుటకు సామ్రాజ్య శాసనసభా ఉపసభయు నొకదానిని నియమింపవలెను.

తరువాత ఆయుధ శాసన నియమము ఉపసభయును ఎదుట ఉంచబడి వారి విశ్లేషణతీసికొనబడినది. వారి విశ్లేషణపై జరిగిన చర్చయందును ప్రభుత్వమువారి విమర్శకు ప్రకటించగలిగి యున్నారు.

(1) అగ్ని ఆయుధములు (తుపాకులు మున్నగువి) రిప్ప ఇతర ఆయుధములను పునాతన కాలపు ఆగ్నేయాయుధములను బర్మా, మలబారు, పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రములందు తప్ప ఇతర రాష్ట్రములందు ఆయుధశాసనసందర్భములనుండి తొలగింపబడును. ఏరాష్ట్రమునందైనను కొన్ని ఆయుధములపై ప్రాచీనసందర్భమును నుంచవలెనని ఆ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించినచో ఆ నిర్బంధములపై యుండవచ్చును.

(2) బాతినిధేయములు పూర్తిగా తొలగింపబడును. ఆయుధములదాల్చు నిర్బంధములగువారిని నిర్ణయించి మునుపటికంటే ప్రకటించవలెను. ఎన్ని ఆయుధములు ఏ ఏ ఆయుధములు జనులయొద్ద నుండవలెనో ఆ నియమములకు పూర్వ నియమములే నిర్దేశించినవి.

(3) ఆయుధ భారణాత్మకములను తాము ధరించు ఆయుధనిరసమును రిజిస్టరుచేయ వలసరములేను. అట్టివారు తుపాకులను, రివాల్వరులను గలిగి యుండుచో వారి నిరసమును

రిజిస్టరు చేయించువట్లు నియమించుటకు హిందూజాత ప్రభుత్వమువారికిని, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకును హక్కుగలదు.

(4) షెడ్యూలునందు 6 వ కలమున చెప్పబడిన భూస్వాములలో ఇప్పుడు ఆయుధభారణా స్వాతంత్ర్యము లేదు కాకయుటకు గలిగి యున్నచోట్ల ఇందరు నాకరులమాత్రము వారి యొద్ద ఉండవలెనని నియమము ఇకయుండు దేర్బలుపబడును. నాకరుల ఆయుధములని వారియొద్దనుండు ఆయుధములు ప్రతి సంవత్సరమును రిజిస్టరు చేసికొనవలెను.

(5) నిర్దేశమును గౌరవపడవికి, గుణమును గలవారికి, తుపాకులను యాటాలను గలిగియుండుటకు విచారణతో నిమిత్తము లేకయే లైసెన్సు లీయవచ్చును. ఈ హక్కున కర్దులకు వారయోగ్యతలను నిర్ణయించుటకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల కధికారము గలదు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల యుత్తమపుల సురక్షణలకు బావిడి హిందూజాత ప్రభుత్వమువారి క్రిందయోగ్యతలను నిర్ణయించిరి.

(6) రాజకర్తలకును గౌరవవిరుదులకు గలవారలకు, హిందూజాత ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడి గాని యున్న గౌరవవిరుదులకు గలవారును, కెయిబిహింతు మతకముగాని, గౌరవయోగ్యతావలక్షణము గలవారును.

(7) సామ్రాజ్య శాసనసభలోగాని రాష్ట్రీయ శాసనసభలోగాని సభ్యులైనవారును, రాష్ట్రీయ దర్బారులందు సభ్యులైన యుండినవారును.

(8) 1000 రూ॥లకు కంటకు నాని నిస్తులగాని, రోడ్డు సెన్సు లేక పదివల ముక్కు సెన్సులను 250 రూ॥ ల వైన నిస్తు వారును.

(9) 250 రూ॥ ల కధిక మకు జీతముల ప్రభుత్వోద్యోగముగలవారు.

(10) సేనయందుగాని నాకాబలమునందుగాని ఇండియన్ మేరిన్ సెర్విసునందుగాని కమిషన్లు ఆఫీసులుగాని గజెటెడ్ ఆఫీసులుగాని యుండువారు సామ్రాజ్య సేనయందు కమిషన్ బొందిన భారతీయ ఉద్యోగులు.

(11) పీచెను నమధనిందును పీచెను పీసికానకముందు వైన జెప్పిన ఉద్యోగసందర్భములందు డి, ఇలయందు చెప్పబడిన తరగతులందు చేరగలగువారు.

(12) ఇదికంటకు ఆయుధ భారణాధికారము గలిగి ప్రస్తుత షెడ్యూలునందు చేర్చబడినవారు లైసెన్సులను గలిగి యుండవలెను. వారిని 5 వ నిశ్చయమున చెప్పబడిన తరగతి క్రింద చేర్చు అధికారము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు గలదు.

(13) లైసెన్సుల నిచ్చు విషయమున ఈ క్రింది నుంకములు విధింపబడును.

తుపాకులను, రివాల్వరులను గలిగి యుండ గోరువారికిని, నుగుణములు గలవారికిని (పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు ప్రాంతములందు నుంకములు లేవు) 10 రూ॥ ల నుంకము, 41 వ భారము క్రింద ఈ యుటకు లైసెన్సులకు 5 రూ॥లు నుంకముల నెక్కుకగా ఇచ్చినచో యూసుసందర్భములకంటకు లైసెన్సు కాలము నెక్కుక చేసికొనవచ్చును.

శ్రీకృష్ణభారతము

1511

కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారిచే మూలానుసారముగా నులభ్యమైనది రచింప బడినది. ఇందు నన్నయారుల భారతమున లేని కథ లెన్నో కలవు.

- 1 వ సంపుటము (ఆదిసభాపర్యంతము) వెల రూ. 3-0-0
- 2 వ సంపుటము (ఆరణ్యపర్యంతము) 3-0-0
- 3 వ సంపుటము (విరాటోద్యోగములు) 3-0-0

పొట్టిజీ కొనవారే భరింపవలెను. వైపు ప్రకటనలు రాయల్ నైజా గ్లెజుకాగిరీకు కాలికోజైంకు, కలయువారు: మేనేజరు, కలాపతి పోస్టు, రాజకుండి) అని వ్రాయవలెను.

సత్యాగ్రహము.

బహిరంగసభ.

శనివారము సామంత్రము సముద్రపుటొడ్డున గొప్ప బహిరంగసభ గావింపబడినది. ఏ. కృష్ణయ్యగారు, ఎమ్. కే. ఆచార్యగారు, చిదంబరంపిళ్ళగారు, వ్యాసారావుగారు, సోమసుందరభారతిగారు, యద్దిగారి నుందరరావు మంతులుగారు మొదలయినవారల నేతృత్వ విచ్ఛేదనీరి.

చిదంబరంపిళ్ళగారు సభాధిపత్యమును కనీపవలెనని కోరుచు చిదంబరంపిళ్ళగారు గొప్ప దేశభక్తులనియు, స్వాధీత్యాగులనియు నుడిచి, కెనుక పిళ్ళగారు ప్రతిష్ఠించిన తూర్పు తుడి స్వదేశవాని కాసంఘముయొక్క చారిత్రమును ఏ. రంగ స్వామయ్యగారు చెలిపిరి.

అధ్యక్షులు

ఆగు చిదంబరంపిళ్ళగారు ప్రారంభోపన్యాససందర్భమున, రౌలట్ చట్టము శాసనరూపమును వాల్చెననియు ప్రజలెన్ని విధముల మొఱలిపినను అసీకాయలు బద్ధిలవలె ప్రకర్తిచిరనియు యీ శాసనము ప్రజాస్వాతంత్ర్యముకు నాశనము జేయును గావున అందఱును సత్యాగ్రహవీక్ష వలంబించవలెననియు హెచ్చరించిరి. పిమ్మట

సోమసుందర భారతిగారు

ఒక వీరోపన్యాసమును జేసి, రౌలట్ శాసనములపల్ల న్యక్తిస్వాతంత్ర్యధింకము కలుగు ననియు, సాక్ష్యమును విచారింప వలసరము లేకుండగ నే నేరాగోపన చేయబడినవారు శిక్షింపబడుననియు, రాజభక్తి యుతు లా పేరుపడిన భారతీయులపై నిట్టి శాసనమును ప్రయోగించుట అత్యగౌరవము నకు లోటును కలుగజేయు ననియు, శ్రీ చక్రవర్తి వారి యెడల భారతీయులందరకును మిగుల భక్తి కలదనియు; అట్టి శాసనము నమలులోనికి రాకుండునట్లు శక్తివంతతలే పని జేయుట చరభాధ్యత అయి యున్నదనియు; ఇందుకు మనముపయోగింపవలసిన ఆయుధము సత్యాగ్రహమే యనియు; సత్యాగ్రహము న్యాయసమ్యక్తియైన ప్రతమేయనియు, అందువల్ల నితరులకు బాధ కలుగదనియు, మనమే బాధలనభినించుటకు సంసిద్ధులగుయి, అందువల్ల ఆధ్యాత్మికోద్యమమును పురికొల్పి దొరతనమువారి నుపమును నుల్లింపగలమనియు; కాబట్టి దేశ సేవాదురంధరులందరును యీత్రమును పూనవలెననియు పోత్యాసావరచిరి. పిమ్మట విశాఖపట్నం కాపురస్తులను న్యాయ వాదులును అయిన

మ. సుందర రావుగారు

తెనుగుభాషలో నుపన్యసించుచు, రౌలట్ శాసనములనులలోనికి వచ్చినపుడు భారతీయుల జీవితములు దుఃఖ వాయకము లగుననియు, అత్యగౌరవము అనుగంటుననియు, భారతీయోదయమును ధ్వంసమగుననియు, భారతమాత పుత్రులందరును మానసికశక్తి నుపయోగించి, సత్యాగ్రహ ప్రదర్శనను బూని యీ శాసనములను రూపుమాపవలెననియు నుడిచిరి.

అధ్యక్షులు.

అంత్యోపన్యాసమున, ధీరత్వముగలవారు దేశసేవ చేయుటకిందయే తరుణులనియు, వారు వీరకు భేదములేక అందరు నడుముకట్టి తమ ధర్మమును నెరవేర్చుటకు సంసిద్ధులయి యుండవలెననియు హెచ్చరించిరి.

అధ్యక్షునికి కందనము లభింపబడిన పిమ్మట సభ ముగిసెను.

బర్మాటాబాకో కంపెనీవారి సిగరెట్లు

ఈ రెండు మార్కులు గలవి అందఱిచేతను గొప్పగా ప్రఖ్యాతిచెంద బడుచున్నవి. అందరికి సరిపడునట్లు తెలు నియమించబడినవి. నేలు పదార్థములు మిశ్రమముచేసి చేయబడి లేదని పూచీగా చెప్పగలము.

స్వాగెట్టు 1-కి 10 సిగరెట్లు చొప్పున 50 స్వాగెట్టు ఫిరంగిమార్కు మాదిరి పెట్టె 1-కి రు. 4-12-0

అడక త్తిరి మార్కు గలది రు. 3-14-0.

పొట్టిజీ 0-9-0 ప్రత్యేకము.

వ్యాపారపు ధర్మములే ఇతరవిషయములు తెలియ గోరువారు యీ క్రింది నిలాసమునకు ప్రాయవలయును.

పోస్టుబాక్సు నెం. 87 } సోల్ ఏజంట్లు : స్వామి అందుకో, 18, సెంట్లైలను లీవ్, మదరాసు.